

*F*ANGSZERMŰHELYEK MAGYARORSZÁGON

2002

INSTRUMENT MAKERS' WORKSHOPS IN HUNGARY

*H*ANGSZERMŰHELYEK MAGYARORSZÁGON

Támogatóink:

Budapest Bank Budapestért Alapítvány

Nemzeti Kulturális Alapprogram Iparművészeti Szakkollégiuma

Pro Renovanda Cultura Hungariae Alapítvány

Selfexpression Kft.

Megjelent a Magyar Hangszerész Szövetség gondozásában
2002 Szent István napján, Budapesten.

Felelős kiadó:

Szerényi Béla, a Magyar Hangszerész Szövetség elnöke

ISBN 963 202 945 3

Bevezető

Szerényi Béla

Fél évezreddel ezelőtt a reneszánsz művészet legnagyobb mesterei így hívták magukat:

„Homo dilettante” – „érdeklődő ember”. Tudták, hogy minden művészet alapja a világra való nyitottság, a kíváncsiság és figyelem. Meggyőződésük, hogy a hangszerkészítőket is ez a természetes emberi vágy mozgatja. Szeretnék megismerni a hang keletkezésének nagy rejtélyét, az anyag, a zene és a művész bonyolult kapcsolatát.

Érdekes módon a hangszerkészítés, mint művészet nem nagyon tudatosodott az emberekben, inkább azt gondolják, ez valamiféle speciális iparág. Természetes, hiszen egy hangszerkészítő műhelyben elsősorban a kereskedelem és a javítás kellékei láthatók, az alkotó tevékenység rejtve marad. Sajátos dolog, hogy maguk az új hangszerek is bár műalkotások, mint egy festmény, vagy szobor, egy kissé háttérbe húzódva szolgálják a muzsikát. Az orgona miután megépült, a templom részévé válik, a hegedű pedig a muzsikások nélkülözhetetlen, bár egyáltalán nem feltűnő eszköze lesz. A hangszerek annyira természetes részei a zeneművészetnek, hogy szinte észre sem vesszük őket. Mindez persze nem a hangszerkészítő mesterek és az előadóművészek kapcsolatára vonatkozik, az ő viszonyuk rendkívül szoros, egymásra utalt. Egy kiváló mesterhangszer nagyon komoly ösztönző erő lehet a muzsikusként, a zene-kar, sőt nemritkán a zeneszerző számára is.

Nagyon remélem, hogy azok az érdeklődő emberek (homo dilettante) akik végiglapozzák ezt a könyvet, egy-egy jó koncert után gondolatban köszönetet mondanak majd a hangszerek készítőinek is.

Ebben a könyvben olyan mesterek szerepelnek, akik vívódó, gyötrődő, vagyis ihletett alkotói a hangszereknek, akik mesterei a javításnak és restaurálásnak, akik kiszolgálói, azaz egyenrangú társai a világhírű magyar zeneművészetnek. Ők a Magyar Hangszerész Szövetség tagjai.

Introduction

Béla Szerényi

Half a Millenium ago, the greatest artists of the Renaissance called themselves: “Homo dilettante” – “curious man”. They knew that the basis of all arts is openness towards the world, curiosity and attentiveness. I am convinced that the instrument makers are also governed by this natural human desire. They would like to know the great mystery of sound production and the complicated relationships between material, music and the artist.

Interestingly enough, people do not really conceive instrument making as an art. For them it is rather a special form of craft. This is all too natural, for in an instrument making workshop only the accessories of commerce and repair can be seen, whereas the creative activity rests somewhat hidden in the background. It is a peculiar thing that the instruments, being themselves also works of art just like a painting or a sculpture, serve the art of music somewhat reservedly. The organ, after having been built, becomes part of the church, and the violin becomes an indispensable, but not at all striking tool in the hands of the musicians. The instruments are so much a natural part of the musical art that they almost pass unnoticed. Of course, all this does not apply to the relationship between the master instrument makers and the performing artists, for their connection is extraordinarily close, intimate, and they depend on each other. A fine master instrument can be a considerably stimulating force for the musician, the orchestra, and not infrequently even for the composer as well.

I do hope that all of the curious people (homo dilettante) who will turn the pages of this book will, now and then, after a good concert, think of the makers and thank them for their instruments, too.

This book presents struggling, suffering masters, that is inspired creators of their instruments, masters of repair and restoration, who are equal partners to the world-renowned Hungarian musical art. They are the members of the Hungarian Instrument Makers' Association.

Az első tíz esztendő

Semmelweis Tibor

2002. június első napjaiban ünnepelte a Magyar Hangszerész Szövetség fennállásának 10. évfordulóját méltó körülmények között rézfúvós zenével, „aranykoszorús mesteravatással, gulyáspartival, legalább 70 tag részvételével az egész országból. Ehhez hasonlóról csak álmodni tudtunk tíz éve.

A méltán világhírű magyar hangszerkészítést a második világháború, de különösen az ötvenes évek államosítási politikája szinte teljesen anulálta, a nagyhírű mesterek jelentős része disszidált, az itthon maradottak kényszerből a Minőségi Hangszer Szövetkezetbe illetve az Állami Orgonaüzembe vagy a Zongoragyárba tömörültek és talán 5 magányos mester dolgozott az országban nagyon szomorú körülmények között.

Az 1980-as évektől egyre sürgetőbben jelentkezett igény valamilyen kapcsolatrendszerre, egy fórumra, ahol a hasonló szakmájú és hasonló problémákkal küzdő kollegák találkozhatnak.

A Szövetség szervezését néhányan 1990-ben kezdtük és azóta jól-rosszul működik. Azért jól, mert a tíz év alatt 12 kiállítást szerveztünk, melyeknek mindegyike bemutatkozási lehetőség volt és konkrét üzleti haszonnal is járt. Vendégünk volt többször is a világ legismertebb szakembereinek sora, megalakult a Hangszerészképző Iskola hangszerkészítő mester végzettségű igazgatóval, kiváló szakemberekből álló tanári karral, jó nemzetközi kapcsolatokkal és elismertséggel. Tíz éve működik folyóiratunk a HangszerVilág. Orgonás, vonós és zongorás szakmákban több világhírű mester tartott Budapesten előadásokat, testületileg is résztvettünk a Frankfurti Hangszerkiállításon, a Bécsi hegedűkészítő kongresszuson és többször a cremonai rendezvényeken.

Azért rosszul, mert nem volt egyetlen terület sem, amit nem lehetett volna sokkal jobban csinálni.

Nagy ajándéka a sorsnak, hogy részese voltam az Iskola és a Szövetség megalakításának, mindkettőt évekig vezettem, megalapítottam a szakmai folyóiratunkat, de az igazi öröm számomra az, hogy az Iskolát is és a Szövetséget is volt tanítványaim vezetik sokkal jobban mint azt én tettem, vagy csak elképzeltem.

A mostani kollegáimnak csak azt mondhatom hogy az Iskola is és a Szövetség is olyan lesz, amilyenné közösen tesszük. Most mindenre van lehetőség, és ez nem volt mindig így...

A Szövetségnek 17 alapító tagja volt, ma több mint 100 tagja van. Ami biztos: Európába csak erős szakmai szövetségekkel, a Gazdasági Kamarákkal közösen lehet sikeresen bejutni. Hogy ez így történjen, ez közös feladatunk és felelősségünk. Ehhez sok munka, harmonikus együttműködés, ésszerű és megvalósítható programok sora szükséges. Úgy látom az objektív feltételek jók, a tagságon és a vezetésen múlik, hogy egy sikerebb 10 év kezdődjön.

Nemessányi Sámuel emléktáblájának
avatása Budapesten 1991-ben.

The first ten years

Tibor Semmelweis

In the first days of June 2002, we duly celebrated the 10th anniversary of the Hungarian Instrument Makers' Association: with brass music, promotion of craftsmen to "Master with Golden Diploma", goulash party. At least 70 members of the whole country took part in this celebration. We could only dream of something similar ten years ago.

The deservedly world famous Hungarian instrument making was almost completely annihilated through World War II, and particularly due to the nationalization policy of the fifties. An important part of the renowned masters fled the country, those who had stayed in Hungary were forced to join the Quality Instrument Cooperative, respectively the State Organ Factory or the Piano Factory, and in the country there were perhaps only 5 solitary masters left working on their own, but under very sad conditions.

From the 1980s on there has been an ever increasing need for some kind of contact system, a forum, where colleagues of similar profession and facing similar problems could meet.

*Inauguration of the memorial plaque
to Sámuel Nemessányi in Budapest, 1991.*

The organizing of the Association was started by some of us in 1990. Our organisation has been working both well and badly ever since. Why well? Because during the ten years, we organized 12 exhibitions, each of them being an opportunity for introducing himself, and accompanied by some concrete business profit as well. Repeatedly we had as guests quite a few of the world's most distinguished specialists, the Instrument Making School was created, led by a director having the qualification of a master instrument maker, boasting a teaching staff made up of excellent specialists, we maintain good international relations and enjoy recognition. Our journal HangszerVilág (World of Instruments) has been existing for ten years. In the professions of organ-building, string instruments and piano making, several world famous masters held lectures in Budapest, we participated as a corporation in the Frankfurt Instrument Exhibition, the Vienna Violin Makers' Congress and several times in the Cremona events.

Why badly? Because there was not one field which could not have been made much better.

It is a great present of Destiny that I could participate in the foundation of the School and the Association. I have been leading both of them for years, I founded our professional journal, but the real pleasure for me is the fact, that both the School and the Association are lead by ex-pupils of mine, and they are doing much better than I did, or imagined to do.

I can only tell my present-day colleagues that both the School and the Association will be such, as we make it jointly. We are given opportunities for everything now, and this was not always the case....

The Association had 17 founding members, today it has more than 100 of them. One thing is sure: joining Europe successfully is only possible having strong professional associations, and in common with the Economic Chambers. Making it happen this way is our common task, and responsibility. To achieve this, a lot of work, harmonic cooperation, a series of reasonable and realizable programs will be necessary. As I see the real conditions are good, and it is up to the members and the direction to get a more successful another 10 years' period started.

Hangszerésképzés Magyarországon

Lendvai Tamás

A budapesti Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Hangszerésképző Iskolája 1991-ben alakult. Úgy gondoltuk, hogy sok milliárdos értéket képviselő hangszerparkunk megőrzéséhez illetve bővítéséhez a hangszerész tanulók erkölcsi hozzáállását már magával a Egyetem égisze alá tartozás tudatával is pozitívan befolyásolnánk. Egy-egy akár tízmillió értékű hangszer karbantartása, javítása, esetenként felújítása – hiszen nem mindig van lehetőség új beszerzésre – igen precíz, pontos, felelősségteljes – megköszönhetném azt is – művészi munkát igényel. Tehát a képzés feladata olyan hangszerész nemzedék felnevelése, amely a hagyományok megőrzése mellett a mai modern lehetőségeket kihasználva értékes hangszereink állapotmegőrzéséért, javításáért, fejlesztéséért hathatósan, szakértelemmel tud munkálkodni.

Iskolánk érettségivel rendelkező fiatalok (átlagosan 40-50 fő) hároméves, nappali tagozatos szakképzését folytatja, s az elméleti oktatást végzi (11 kitűnő szaktanár irányítása mellett), valamint koordinálja és felügyeli a gyakorlati képzést, amely a szakma sajátosságaiból adódóan országsszerte több (átlagosan 30) kisebb-nagyobb műhelyben folyik (szórványképzés). Az oktatás magyar nyelven történik. A gyakorlati képzés napi 8 órában folyik, kivétel az elméleti képzés napjai (havi kb. 3-4 alkalom).

Tantárgyaink

GYAKORLATBÓL minden tanuló a választott szakmáját tanulja:

- vonós-pengetős hangszerkészítő és -javító
- zongorakészítő és -javító
- cimbalomkészítő és -javító
- fafúvós hangszerkészítő és -javító
- rézfúvós hangszerkészítő és -javító
- orgonaépítő és -javító

ELMÉLETBŐL mindenki minden szakmát tanul:

Szakismereti tárgyak:

a fenti hat szakmában (természetesen a választott szakmáról lényegesen részletesebben, 3 éven keresztül, míg a többi szakmáról 1-1 évet)

Egyéb tantárgyak:

- akusztika,
- hangszertervezés,
- hangszeresztétika,
- zenei alapismeretek,
- anyagismeret,

- szakrajz,
  - vállalkozói ismeretek,
  - kötelező előadássorozat külső, meghívott előadókkal,
  - kötelező műhelylátogatások,
  - biztosítjuk továbbá a nyelvi és hangszeres alapképzést is.
- Az Iskola a szakképesítő vizsga letétele után (írásbeli, szóbeli és gyakorlati vizsga) Hangszerkészítő és -javító szakképesítést ad (szakmai megjelöléssel) az Országos Képzési Jegyzék (OKJ) szerint. A tanulmányok alatt félévenkénti felmérő vizsgák vannak. A tanulók a három éves képzés alatt komoly szakdolgozatot és akusztikai mérés-sorozatelemzést készítenek.

Ezenkívül az iskola XI. évfolyama, kéthavonta megjeleníti a HangszerVilág című folyóiratot, amely az egyetlen hangszerekkel, hangszerészekkel és hangszerész oktatással foglalkozó lap az országban. Ez a fórum ad egyedül alkalmat e szakma kül- és belföldi, naprakész információ-cseréjére. Az újság sokoldalúsága módot ad a zenésztársadalom legkülönbözőbb képviselőinek írásbeli megnyilvánulására, s ezzel maga a lap is színessé válik. Így információk találhatók minden akusztikus hangszerre vonatkozóan (tanulmányok, riportok, tapasztalat-cserék, elődeink, mestereink bemutatása, beszámolók kül- és belföldi kiállításokról, versenyekről, eseményekről, világcégek működése, fejlesztési eredmények, külföldi folyóiratokból átvett cikkek fordítása). Mindazonáltal a tanulók számára is inspiráló fórum, ha az általuk írt cikkek, fordítások, riportok a folyóirat hasábjain jelenhetnek meg. Továbbá, az újság segítséget nyújt a zeneiskolák és zenei intézmények hangszer-vásárlási, karbantartási és állagmegőrzési gondjainak megoldásához, és mind a tanárokat, mind a zenét tanulókat apránként megismerteti a hangszerek természetével, működésével. A megjelenő hirdetések minden olvasó számára lehetőséget teremtenek eligazodni az alkatrész-ellátás és hangszerkereskedelem terén.

A hangszerésképzésben igen fontosnak tartjuk a lépéstartást a technikai lehetőségek kihasználásában. Ezért szeretnénk folyamatosan fejleszteni a képzésben ma már szinte nélkülözhetetlen oktató-programokat. Ezek a programok egészen új perspektívából engedik megismerni egy-egy részegység ill. részfeladat minden apró összetevőjét, hogy így a tanulók minél érthetőbben, ésszerűbben és precízebben építhessék fel, s összefüggéseiben lássák az egészet. Természetesen a hangszerész

szakma kivételes és különleges mivolta szükségessé teszi, hogy olykor speciális, „testreszabott”, egyedi programokat kell kifejleszteni vagy megvásárolni (pl. akusztikai mérőprogramok, szimulációs programok, stb.).

Ehhez az oktatási feltételeket egyre magasabb szintre kell emelni. Erkölcsi és morális oldalról a magas szintet leginkább a Zeneakadémia s így a zene és zenésztársadalom közelsége tudja biztosítani. A tárgyi feltételekhez pedig manapság alapkövetelmény mind a korszerű számítástechnika adta lehetőségek kiaknázása, kifejlesztése (oktató-szoftverek, Internet, stb.), mind pedig a kül- és belföldi szakirodalom oktatási célra történő beszerzése, fordítása és íratása – hiszen sajnos magyar nyelvű anyag nem sok található. A külföldi szakkönyvek több európai hangszerésképző iskola (pl. Ludwigsburgi, Mittenwaldi, Cremonai Hangszerésképző Iskola) tananyagát képezik, s a szakma alapművekként tartja azokat számon. Ide kapcsolódik az európai „hangszerésznagyhatalmakkal” való szoros együttműködés is.

Ezt kiegészítendő, immáron hagyományosan rendezzük meg minden hónapban a Régi Zeneakadémián az ún. Nyitott Előadás sorozatot, amely általában külső, meghívott előadók által ad további ismeretanyagot a hangszerész tanulók és minden érdeklődő számára.

Nélkülözhetetlen a műhelyek közti állandó kapcsolattartás, a szélesebb látókör kialakításához a tanulócsereik megszervezése, amelynek koordinálása szintén az iskola feladata. Igen gyümölcsöző, szoros és jó kapcsolatot tartunk fenn a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara Kézműves Tagozatával, valamint a Magyar Hangszerész Szövetséggel. Oktatással összefüggő javaslataink, segítségük aktív párbeszédet eredményez az iskolával mind a rövidtávú, napi, mind pedig a hosszútávú programokban. Így mód nyílik nemzeti és nemzetközi kiállítások, kurzusok, stb. megrendezésére is.

Felvételi követelmények:

- érettségi,
- gyakorlati képzőhely befogadó-nyilatkozata,
- felvételi kérelem,
- önéletrajz,
- felvételi beszélgetés + teszt-kitöltés.

Nyelvi és hangszeres tanulmány kötelező (kivétel középfokú nyelvvizsga megléte ill. legalább 5 év igazolt hangszeres végzettség esetén).

24 éves beiskolázási korhatár felett, valamint a külföldi hallgatók részére tandíjköteles.

A Hangszerésképző Iskola jelenleg középfokú szakképesítést ad. Terveink között szerepel az Egyetemen felsőfokú hangszerész szak indítása, amely a jelenleg meglévő képzésre épül.

Az iskola személyi összetétele:

Iskolaigazgató: Lendvai Tamás

Tanárok:

Csernai Zoltán fafűvös

Dr. Erdélyi Sándor hangszeresztétika, zenei alapismeretek

Lendvai Tamás zongora

Dr. Papp János hangszerakusztika, hangszertervezés

Mezei János vonós-pengetős

Reich Anna vállalkozói ismeret

Semmelweis Tibor vonós-pengetős (alapító igazgató)

Solymosi Ferenc orgona, cimbalom, anyagismeret

Szabó István rézfűvös

Varga Péter szakrajz

Vági Gyula orgona

Iskolatitkár: Végh Zoltánné

HANGSZERVILÁG

Felelős kiadó: Lendvai Tamás

Felelős szerkesztő: Tóth Anna

Cím:

Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem

Hangszerésképző Iskola

H-1064 Budapest, Vörösmarty u. 35.

Tel.: +36/1/3220-617, +36/1/4624628

Fax: +36/1/4624629

Email: hangiskola@freemail.hu

Instrument Maker's Training in Hungary

Tamás Lendvai

The Budapest Instrument Makers' School of the Liszt Ferenc Music University was founded in 1991. We believed that in order to preserve, or enlarge our instrument park, worth of many billions of forints, we would positively influence the moral approach of the instrument maker pupils by the mere fact, that they are conscient of studying under the aegis of the University. The maintenance, repair, and in some cases renewal of an instrument presenting a value of up to ten million Forints (renewal, because it is not always possible to acquire a new one) requires a very precise, accurate, highly responsible – and I would even say – artistic work. Consequently, the task of the training is to educate a generation of instrument makers, which, besides preserving the traditions and taking advantage of today's modern possibilities, is in the position of working efficiently and with competence in order to preserve, repair and improve the condition of our valuable instruments.

Our school offers the three-year full-time professional training for youngsters, in possession of the secondary school-leaving certificate (on an average 40 to 50 persons), and it provides also the theoretical education (under the guidance of 11 excellent subject teachers), as well as it coordinates and supervises the practical training, which, resulting from the peculiarity of the profession, is scattered in several (on an average 30) larger or smaller workshops all over the country („scattered training“). Teaching is provided in Hungarian. The practical training is on a daily 8 hours' schedule, with the exception of the days of theoretical training (3 or 4 times/month).

Our subjects

AS TO PRACTICAL TRAINING, each pupil learns the subject chosen:

- stringed-plucked instrument maker and repairer,
- piano maker and repairer,
- cimbalom maker and repairer,
- wood wind instrument maker and repairer,
- brass instrument maker and repairer,
- organ builder and repairer.

AS TO THEORY, everybody learns theory of every profession subjects on technical knowledge:

in the above mentioned six professions (of course, significantly more in detail of the profession chosen and during 3 years, whereas of the others during 1 year each).

Further subjects:

- acoustics,
- instrument design,
- instrument aesthetics,

- basic musical knowledge,
- knowledge of materials,
- specialised drawing,
- entrepreneurial knowledge,
- compulsory lectures series with external, invited lecturers,
- compulsory workshop visits,
- furthermore we provide the basic language and instrument training as well.

The student having passed the vocational examination (written, oral and practical examination), the School issues the vocational certificate as an Instrument maker and repairer (with vocational qualification) according to the National Register of Vocation Qualifications (OKJ). During the studies there are appraisal examinations every six month. During the three-year training the pupils prepare a serious diploma work and an acoustic measurement-series-analysis.

Moreover, the School has been publishing the two-monthly periodical "HangszerVilág" (World of Instruments) for 11 years. This is the only magazine in the country dealing with instruments, instrument makers and instrument makers' training. This forum alone provides the opportunity for up-to-date exchange of information in this profession in Hungary and abroad. The variety of the journal's content gives the opportunity for the most diverse representatives of the world of musicians of expressing themselves by writing, and thus making the magazine colourful. So information can be found with reference to each kind of acoustic instruments (studies, reports, exchange of experience, presentation of our predecessors and masters, accounts of exhibitions, contests, events in Hungary and abroad, activity of firms of worldwide reputation, development results, translations of articles taken from foreign magazines). None the less, it is an inspiring forum for the pupils as well, if the articles, translations, reports written by them can be published in the columns of the journal. Furthermore the journal is of help to resolve the problems of the music schools and musical institutions with regard to instrument purchasing, maintenance and protection of substance, and it familiarizes step by step both the teachers and the music students with the nature and functioning of the instruments. The advertisements create the opportunity for every reader of getting familiar with the field of spare parts supply and instrument trade.

In the area of instrument makers' training we consider it very important to keep up with and take advantage of the opportunities offered. For this reason we would like to constantly

develop the training programs that are almost indispensable in today's vocational training. These programs enable to become acquainted with each one of the tiny components of the respective part-unit, or part task from a completely new point of view. This enables the pupils to build the whole in an increasingly understandable, reasonable and precise way, and to see things in their whole context. Of course, the exceptional and specific nature of the instrument maker's profession makes it sometimes necessary to develop or to buy special, "tailor-made", individual programs (e.g. acoustical measuring programs, simulations programs, etc.).

To achieve this, the educational conditions have to be raised to an ever higher level. From the moral and ethical point of view, the high level can best be guaranteed by the proximity of the Music Academy, and therefore by the world of music and musicians. As to the real conditions, it is today a basic requirement to develop and make capital out of the possibilities offered by modern computer technology (training softwares, Internet, etc.), and to resolutely acquire the professional literature from Hungary and abroad for educational purposes, and to have a translated version, for unfortunately there is not much professional literature of the kind available in Hungarian. The foreign specialized books represent the subject-matter of instruction of several European instrument makers' training schools (eg. instrument makers' schools of Ludwigsburg, Mittenwald, Cremona), and the profession considers them as basic works. This issue includes the close cooperation with Europe's "instrument making great powers" as well.

In the same context, it has already become a tradition to organize the so called Open Lectures Series in the Ancient Music Academy each month. Generally these lectures, held by invited lecturers, provide further knowledge to the instrument maker pupils and visitors.

Maintaining contacts between the workshops and organizing students exchanges with the aim of horizon widening is indispensable. It is also part of the School's task to coordinate all these contacts. We maintain very fruitful, close and good contacts with the Craftmen's Section of the Budapest Trade and Industry Chamber, as well as with the Hungarian Instrument Makers' Association. Their suggestions related to education and their help result in an active dialogue with the School in the short term, current and long term programs. This opens the door for organizing national and international exhibitions, courses, etc. as well.

Admittance requirements:

- secondary school-leaving certification
- acceptance declaration of the practical training workshop
- application for admittance
- Curriculum Vitae
- admission interview + test

Language and instrument study compulsory (unless the student is in possession of an intermediate language examination, or a certified graduation from instrument studies of 5 years at least).

Over the enrolment age limit of 24 years, as well as for foreign students school fee is obligatory.

At present, the Instrument Makers' School provides a vocational qualification at the secondary level.

It is part of our plans to start an instrument makers' section at university level in the University, based on the present training system.

Teaching staff of the School:

School Director: Tamás Lendvai

Teachers:

Zoltán Csernai wood wind instruments

Dr. Sándor Erdélyi instrument aesthetics, musical basic knowledge

Tamás Lendvai piano

Dr. János Papp instrument acoustics, instrument design

János Mezei stringed-plucked instruments

Anna Reich entrepreneurial knowledge

Tibor Semmelweis stringed-plucked instruments (founding director)

Ferenc Solymosi organ, cimbalom, knowledge of materials

István Szabó brass instruments

Péter Varga specialised drawing

Gyula Vági organ

School secretary: Mrs. Zoltánné Végh

HANGSZERVILÁG (World of Instruments)

Responsible Publisher: Tamás Lendvai

Responsible Editor: Anna Tóth

Address:

Instrument Makers' School Liszt Ferenc Music University
H-1064 Budapest, Vörösmarty u. 35.

Tel.: +36/1/3220-617, +36/1/4624628

Fax: +36/1/4624629

Email: hangiskola@freemail.hu

A magyar fúvós hangszerkészítés

Andréka Gábor

A fúvós hangszerek készítése Magyarországon a többi kézműves mesterséghez hasonlóan két forrásból ered. Az egyik a népi hangszerek ősi hagyományokon alapuló és organikusan fejlődő készítése, a másik a valószínűleg a betelepülő német iparosok által meghonosított szakma. Ez utóbbira épült a XVIII. században létrejövő „iparszerű” réz- és fafúvós hangszerkészítés és -javítás.

A talán legnagyobb múltú és méretű gyár – a Stowasser – 1770-ben jött létre Budapesten. A XIX. században aztán több kisebb-nagyobb üzemet is alapítottak, mint például a Mogyoróssy, a Schunda, a Sternberg és a Pliverics cégeket.

Mint annyi minden mást, ezt az iparágat is tönkretette a II. Világháború és az azt követő proletárdiktatúra. A gépek egyrészt megsemmisültek, másrészt leszerelve azokat keletre, vagy nyugatra szállították, elenyésző hányaduk itthon maradt, megmaradt gondos mesterek tulajdonában.

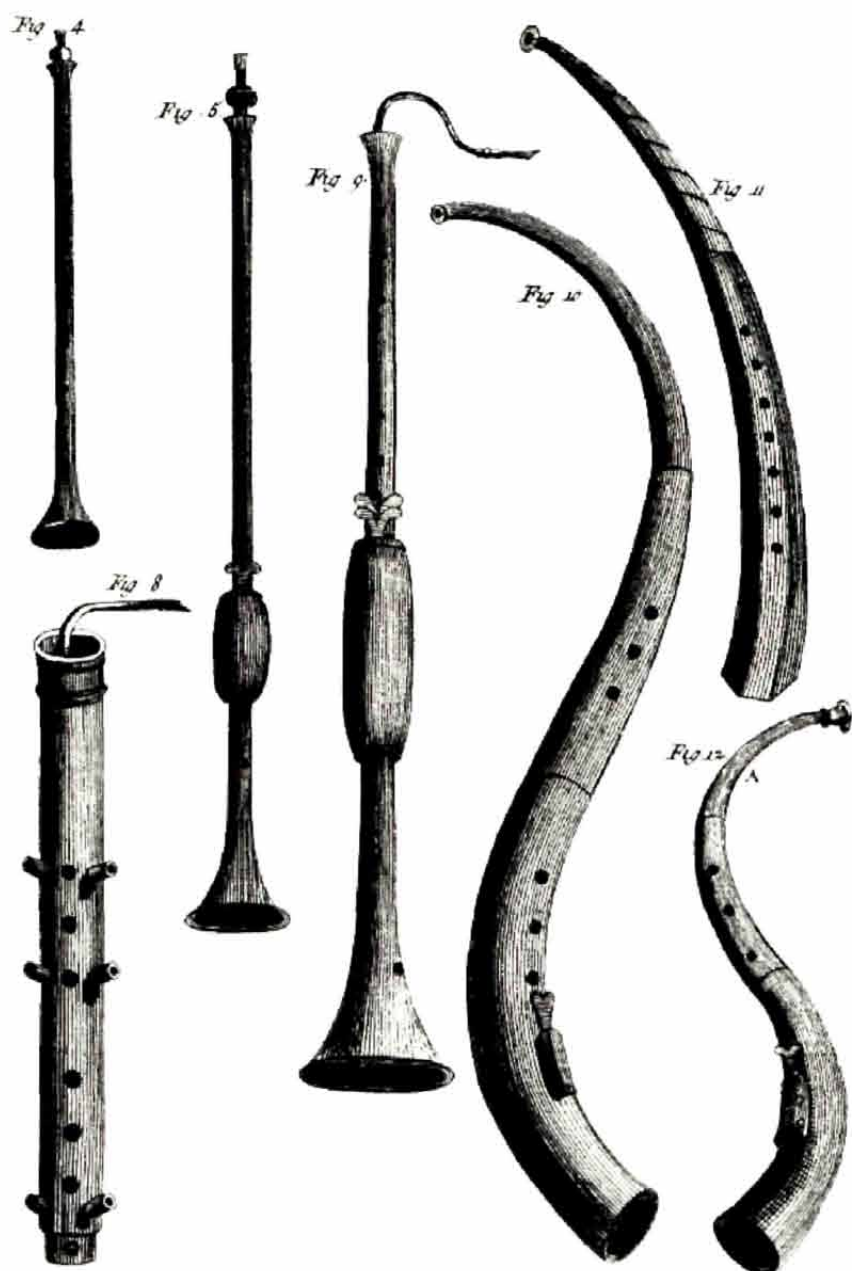
A szakembereket 90%-át betelepítették egy szövetkezetbe, ahol aztán a hangszerkészítés „szépen” elsorvadt. A még megmaradt kézi szerszámokat pedig a MÉH-be vitték, és kilóra eladták!

Az 50-es, 60-as években Eisenhoffer János és Pécsi Ferenc saját műhelyeikben készítettek klarinétokat, tárogatókat, majd a 70-es, 80-as években a Zeneakadémia műhelyében Eisenhoffer János az általa képzett tanulókkal együtt épített még néhány tárogatót, valamint ugyanitt Csernai Zoltán egy „Stadler” klarinétot).

Azóra – német alkatrészekből – rézfúvós hangszerek összeszerelése történt nem túl nagy mennyiségben. A 2002. évben pedig ugyanennek a német cégnek a beruházásában egy rézfúvósokat összeszerelő üzem létesült hazánkban.

Ma is folynak kísérletek elsősorban rézfúvósok (trombiták, harsonák) készítésére, de az anyagi és technikai háttér hiányában egyelőre csak kisebb sikereket könyvelhetnek el a kísérletezők.

Egyre több mester és szakmunkás számára adatik meg a lehetőség, hogy külföldi üzemekben, gyárakban gyarapíthassák tudásukat. Ennek következtében mind közelebb van az az idő, amikor ismét elindulhat a magyar fúvóshangszer készítés.

Brief summary of Wind Instruments Making in Hungary

Gábor Andréka

Hungarian wind instruments making, similarly to the other handcrafts, originates from two sources. On the one hand, from the making of folk music instruments, which is based on archaic traditions and which has been developing organically, and on the other hand from the profession coming into being in Hungary probably as a result of the settling of German craftsmen in this country. It is the latter on which the "professional" brass and wood wind instrument making and repair is based, and which was established in the 18th Century.

The factory with the perhaps greatest past and size – Stowasser – was founded in Budapest in 1770. In the 19th Century several larger or smaller plants were then established, too, such as the companies Mogyoróssy, Schunda, Sternberg and Pliverics.

Like many other things, this industrial branch was also destroyed by World War II and the following proletarian dictatorship. On the one hand, the machines were destroyed, on the other hand, they were dismantled and taken either to the East or to the West, whereas an insignificant part has remained here in Hungary in the property of careful masters.

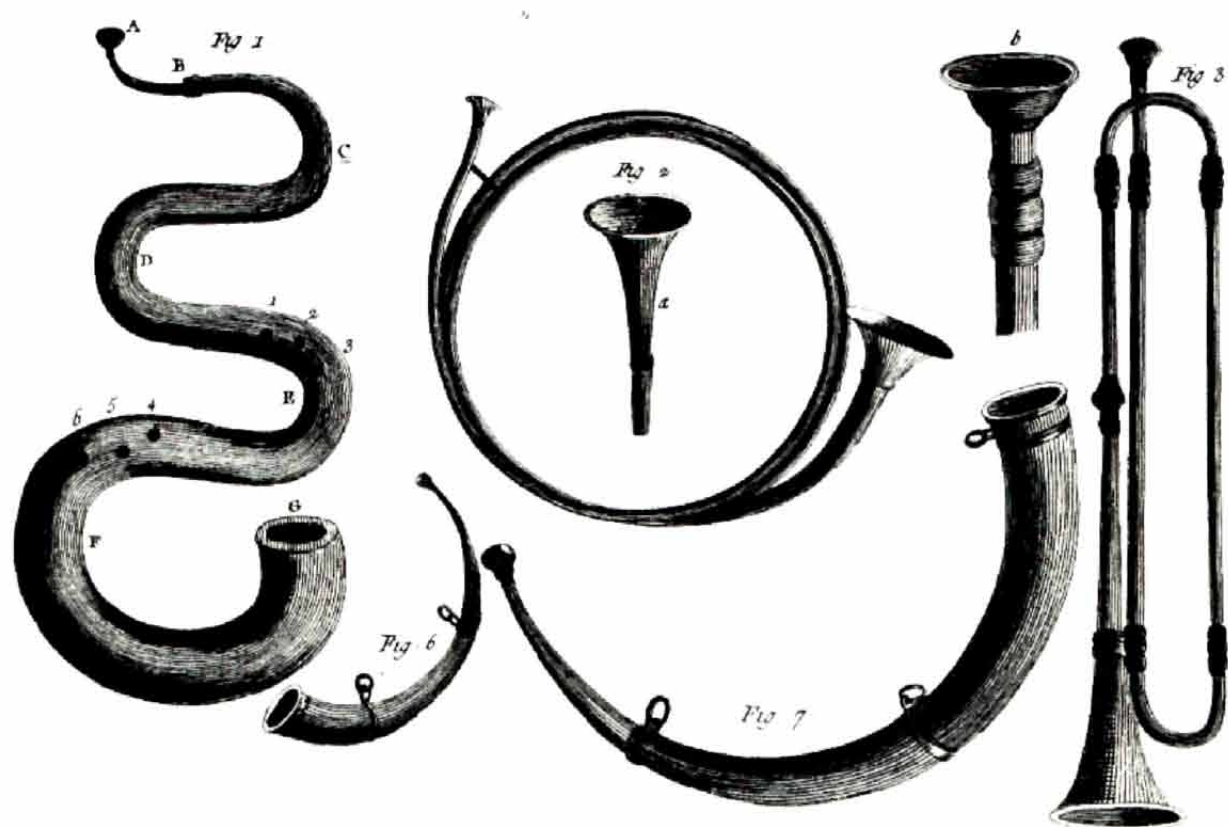
90% of the specialists were driven into a cooperative, as a result of which the instrument making has wasted away, little by little. The remaining hand tools were taken to the recycling places, where they were sold ...by weight!

In the 50s and 60s in János Eisenhoffer's and Ferenc Pécsi's own workshops clarinets and tárogatók were made, then in the 70s and 80s János Eisenhoffer built some tárogatók in the Musical Academy's workshop, together with the pupils trained by himself, and, in the same place, Zoltán Csernai built a "Stadler" clarinet.

Since then, some assembling of brass instruments has been carried out using German spare parts, but not in a large quantity. In 2002, as an investment of the same German company, a brass instrument assembling plant was established in our country.

Even today there are some experiments going on for the making of mainly brass instruments (trumpets, trombones), but in the absence of the material and technical background, only smaller successes can be registered by the experimenters for the moment.

An increasing number of masters and skilled workers benefits from the opportunity of enhancing their knowledge in plants and factories abroad. As a consequence of this, time is approaching when the making of wind instruments can be launched in Hungary.

And & And Fúvós hangszer Kft.

hangszerjavítás, import, kis- és nagykereskedés

ANDRIK István rézfúvós hangszerész mester

ANDRÉKA Gábor fafúvós hangszerész mester

1075 Budapest, Károly krt. 5.

Telefon: 413 6952

posta@andand-fuvos.hu

www.andand-fuvos.hu

1982-ben nyitottuk meg műhelyünket Budapesten a VII. kerületi Károly körút 5. szám alatt. Előtte az Üllői úton a Szövetkezetben tanultunk és dolgoztunk, majd 1979 és 1981 között a Hadsereg hangszerjavító műhelyében töltöttük katonaidőnket. Ez idő alatt tettünk mestervizsgát is.

Andrik István rézfúvós- és Andréka Gábor fafúvós hangszerész mester közös vállalkozása tehát így indult.

Az első tíz évben csak javítottuk a hangszereket, majd 1993-tól, kihasználva a megnyíló lehetőséget belefogtunk a kereskedésbe is. 1996-ban – engedve a hasonló nevek csábításának – And & And Fúvós hangszer Kft. néven alapítottunk céget, amely a hangszerjavításon kívül importtal, kis- és nagykereskedéssel is foglalkozik. Az árukészletet folyamatosan bővítjük, hogy egyre nagyobb kínálattal állhassunk a muzsikások rendelkezésére.

A szakmai fejlődésre is nagy hangsúly fektetünk, ami annyit jelent, hogy a régi, jól bevált módszert alkalmazva, külföldi szakmai utakat teszünk nagy hagyományokkal rendelkező műhelyekbe, üzemekbe.

We opened our workshop in Budapest, District VII, Károly körút Nr. 5, in 1982. Previously we learned and worked in the Cooperative in Üllői Street, then, between 1979 and 1981, we spent the time of our military service in the Army's instrument repair workshop. During this time we passed the master's examination as well.

This was how the common undertaking of master brass instrument maker István Andrik and master wood wind instrument maker Gábor Andréka started.

During the first ten years we made only instrument repair work, then from 1993 on, profiting of the opportunity, we started trading, too. In 1996 – succumbing to the temptation of the similarity of our names – we founded a company named And & And Wind Instruments Ltd. which deals, in addition to instrument repair, with import and retail and whole trade as well. We are continuously enlarging our

stock in order to be at the musicians' disposal with an ever increasing offer.

We attach a great importance to the professional development. This means that, applying the old, well proved method, we make professional journeys abroad to workshops and plants rich of traditions.

Csíder Károly

fafúvós hangszerész, aranykoszorús mester

Fon-Trade Kft.

1081 Budapest, Kiss József u. 14.

Telefon: 210 2790

fontrade@axelero.hu

www.fontrademusic.hu

Csíder Károly 1953-ban született, Budapesten. Az érettségit 2 év aktív zenélés követte különféle jazz-zenekarokban, mint szaxofonos és fuvalás, majd elvégezte az akkori hangszerész iskolát. Ezzel párhuzamosan a Kozmosz Ipari Szövetkezet József körúti fiókjában folytatta szakmai gyakorlatát Szabó József fafúvós-, és Szabó István rézfúvós mesterek irányítása alatt. Az iskola elvégzését követően ugyanitt dolgozott segédként, majd a Kozmosz ifjúsági műhelyének vezetője lett, ahol a tanulók képzését kapta feladatul.

1979-ben mestervizsgát tett, a következő évben pedig önálló műhelyt nyitott Budapest VIII. kerületében, a Kiss József utca 14. szám alatt. Azóta számos hangszerész-tanulót nevelt, akik közül sokan ma is a szakmában dolgoznak. Az elmúlt két évtizedben időről-időre szakmai továbbképzéseken vett részt olyan világhírű hangszergyártó cégeknél, mint például a Buffet (Franciaország), a Muramatsu (Japán), a Yamaha (Japán) és Straubinger Flutes (Egyesült Államok).

Novotny Antal rézfúvós mesterrel 1990-ben megalapították a Fon-Trade Music Kft-t, amely rövid idő alatt a magyarországi fúvóshangszer-import és -forgalmazás meghatározó tényezőjévé vált.

2000-ben elkészített egy arany fuvalót, amely az első ilyen instrumentum Magyarországon. Ez a hangszer hallható Ittész Gergely „Hegedűművek fuvalán” című CD-jén. Szakmai munkásságának elismeréseként a Magyar Hangszerész Szövetség az „Aranykoszorús Mester” címet adományozta Csíder Károlynak.

Károly Csíder was born in Budapest in 1953. The secondary school-leaving examination was followed by 2 years of active music making in different jazz groups as a saxophone and flute player, then he graduated from the instruments makers' school of that time. Parallely to this, he was continuing his professional practice in the József Boulevard branch of the Kozmosz Industrial Cooperative under the guidance of master wood wind instrument maker József Szabó and master brass instruments maker István Szabó. After having finished school, he worked here as a journey man, then he became the leader of the youth workshop of Kozmosz, where his task consisted in the training of the pupils. In 1979 he passed his master's examination, in the next year he opened an own workshop in Budapest district VIII, Kiss József utca 14. Since then he has trained quite a lot of instrument making apprentices, many of whom are working in the profession still today. In the past two decades he participated from time to time in professional continued training at world famous instrument making companies, such as Buffet (France), Muramatsu (Japan), Yamaha (Japan) and Straubinger Flutes (United States). Together with master brass instrument maker Antal Novotny, they founded the Fon-Trade Music Ltd. in 1990, which has become a determinant factor in the field of wind instrument importation and distribution in Hungary. In 2000 he made a golden flute which is the first instrument of this kind in Hungary. This instrument can be heard on Gergely Ittész' CD "Violin works on Flute". As a recognition of his professional work, the Hungarian Instrument Makers' Association granted the title "Master Craftsman with Golden Diploma" to Károly Csíder.

KOVÁCS Lajos

hangszerész mester

Cornett Bt.

4026 Debrecen, Honvéd u. 45

Telefon: 06 52 531 628

Fax: 06 52 531 629

Mobil: 06 30 938 4341

Cornett
HANGSZER CENTRUM

A Debrecenben található hangulatos üzlet és műhely egyedülálló a környéken. Tulajdonosa Kovács Lajos hangszerész mester, aki a zenei szakközépiskolában klarinét szakon tett sikeres érettségit. Ezt követően kezdte hangszerész tanulmányait Budapesten, ahol mesterei között volt Semmelweis Tibor, Szabó István, Gruber János, Schild Mihály és Schlagmüller Béla.

A műhely 1973-ban Sáránszky Pál előtt tett mestervizsgálja óta működik. Jelenleg két szakember dolgozik, akiket Semmelweis Tibor, Szabó István és Kovács Lajos oktatott. A szakemberek Szabolcs, Szolnok, Békés és Hajdú-Bihar megye zeneiskoláinak, zenekarainak és fúvóegyütteseinek fa- és rézfúvós, ütős, vonós, pengetős hangszereik részleges és generáljavítását, hangolását, valamint hangszertokok javítását végzik.

A 21. század követelményeinek megfelelően a műhely 1990-ban üzlettel egészült ki, ami a Cornett Hangszercentrum nevet kapta. Fő profilja a klasszikus hangszerek és tartozékaik értékesítése, valamint híres hazai és nemzetközi mesterek munkáinak elérhetővé tétele. A hangszerek értékesítése mellett széles választékban tudunk szolgálni klasszikus és könnyűzenei kottákat. Célunk a folyamatosan változó és bővülő igények minél magasabb szintű kielégítése, valamint tehetséges, a szakmát szerető fiatalok képzése.

The atmospheric music store and workshop located in Debrecen is unique in the region. Its owner is master instrument maker Lajos Kovács, who graduated successfully from the clarinet branch of the musical secondary school. Following this he started his studies as an instrument maker in Budapest where amongst his masters were Tibor Semmelweis, István Szabó, János Gruber, Mihály Schild and Béla Schlagmüller.

The workshop has been operating since 1973 – date of his master's examination which he passed to Pál Sáránszky. Presently two specialists are working here who were trained by Tibor Semmelweis, István Szabó and Lajos Kovács. The specialists deal with the partial and general repair work, tuning of wood wind, brass, percussion, stringed and plucked instruments of the music schools, orchestras and brass ensembles of the counties of Szabolcs, Szolnok, Békés and Hajdú-Bihar as well as with repair of instrument cases. According to the requirements of the 21st Century, the workshop was completed by a music store in 1990 which was given the name Cornett Instrument Centre. The shop's main profile is the sale of classical instruments and accessories as well as the making available the works of famous Hungarian and international masters. In addition to selling instruments we have also a great choice of classical and light music notes.

Our goal is to satisfy the continuously changing and enlarging demands on an ever higher level, as well as the training of talented youngsters who love their profession.

NÁDASKUTI Gábor Péter

fá- és rézfúvós hangszerész

a Magyar Honvédség fáfúvós hangszereinek
hivatalos karbantartója

Arundo Donax Szolgáltató és Kereskedelmi Bt.

2120 Dunakeszi, Bem u. 17.

Telefon: 06 27 392 561

Mobil: 06 20 964 1819

ngp@ideovisual.com

Tanulmányaimat a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Hangszerésképzőjében fáfúvós szakon dícsérettel végeztem, melyek után két évig Farkas Attila rézfúvós mester mellett tanultam. E négy éves előképzés után dolgoztam a németországi Wolf cégnél, ahol historikus hangszerek készítésével és restaurálásával foglalkoztam. Itt sajátítottam el a szakma igazi trükkjeit a famegmunkálástól, a billentyű készítésen keresztül, a hangszerépítésig.

Hazatérésem után kaptam megbízást egy basszusfuvola „A” láb elkészítésére. A kihívás nagy volt, de a pontos tervezés és számolás meghozta gyümölcsét.

Ez a munka indította el az önálló szakmai életemet. Akkor (1996) váltottam ki az ipart, s kezdtem összehozni műhelyemet, mely most már Dunakeszin működik. Itt javítottam a környékbeli zeneiskolák és zenészek hangszereit.

Három éve kerültem a honvédség hangszerész csapatába. A műhelyben – amely az ötvenes évek eleje óta működik, s ahol hangszerészek több generációja fordult meg – Farkas Attila hangszerész mesterrel kettesben állunk rendelkezésére a Magyar Honvédség fúvószenekarainak.

I made my studies at the wood wind section of the Instrument Making School of the Liszt Ferenc Academy of Music, from where I graduated with distinction. After that I have been learning under the guidance of brass master Attila Farkas for two years. After these four years of preliminary training I worked at the German Wolf company, where I was engaged in the making and restoring of historical instruments. Here I acquired the real tricks of the profession, including wood-working, making keys and instrument building.

Back in Hungary, I was commissioned to make an “A” foot of a bass flute. The challenge was great, but the precise planning and calculation has brought its fruits.

This work was the beginning of my professional life as a self-employed maker. I obtained my trade licence (1996) and I started to set up my workshop which is now operating in Dunakeszi. Here I have been repairing the instruments of the music schools and of the musicians of the region.

Three years ago I came to the instrument makers team of the Army. In the workshop, which has been operating since the early fifties, and where several generations of instrument makers have been working, we are – together with master instrument maker Attila Farkas – at the disposal of the brass orchestras of the Hungarian Army.

NOVOTNY Antal

aranykoszorús hangszerkészítő mester

1081 Budapest, Kiss József u. 10.

Telefon: 314 5637

fontrade@axelero.hu

www.fontrademusic.hu

Novotny Antal 1941-ben született, Kispesten. A szakmát 1955-1958-ig, a Minőségi Hangszerkészítő és Javító Szövetkezetenél tanulta. Ugyanitt dolgozott szakmunkásként 1968-ig. Eközben 1965-ben mestervizsgát tett. 1968-1970-ig alkalmazottként dolgozott Mező Gyula hangszerkészítő mester műhelyében, a Budapest VIII. kerület, Kiss József u. 10. szám alatt. Az ezt követő 2 évben özv. Mező Gyuláné felelős vezetőként foglalkoztatta.

Ugyanezt a rézfúvós javító műhelyt vette át 1972-ben, immáron önálló kisiparosként.

1990-ben Csíder Károly fafúvós hangszerész mesterrel megalapították a Fon-Trade Music Kft-t, amely fúvós hangszerek importjára és forgalmazására szakosodott.

1995-ben a Magyar Hangszerész Szövetség az „Aranykoszorús Mester” címet adományozta Novotny Antalnak.

Tanítómesterei: Darú Ferenc és Láng Emil.

Akiktől a szakmát tanulta még: Szengöfszky Oszkár, Mező Gyula, Schlágmüller Béla, Városi Károly, Gruber János.

Tanulói voltak: Babics Jenő, Frech Tamás, Arany László, Millye Attila, Bitsánszky Dániel, Szilágy Gábor.

Antal Novotny was born in Kispest in 1941. He learned the profession at the Quality Instrument Making and Repair Cooperative between 1955 and 1958. He worked here as a skilled worker until 1968. Meanwhile he passed his master's examination in 1965.

From 1968 until 1970 he worked as an employee in master instrument maker Gyula Mező's workshop in Budapest district VIII, Kiss József u. 10. In the following 2 years the widow of Gyula Mező employed him as a responsible workshop leader.

He took over the same brass repair workshop in 1972 – at this time he was an artisan already.

In 1990 together with master wood wind instrument maker Károly Csíder they founded the Fon-Trade Music Ltd., which has been specializing in the importation and distribution of wind instruments.

In 1995 the Hungarian Instrument Makers' Association granted the title "Master Craftsman with Golden Diploma" to Antal Novotny.

His training masters: Ferenc Darú and Emil Láng

He also learned the profession from: Oszkár Szengöfszky, Gyula Mező, Béla Schlágmüller, Károly Városi, János Gruber.

His pupils were: Jenő Babics, Tamás Frech, László Arany, Attila Millye, Dániel Bitsánszky, Gábor Szilágy.

POSTA Géza

fá- és rézfúvós hangszerész mester

1044 Budapest, Kálmos u. 3.

Mobil: 06 30 236 3193

A Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Hangszerész-képző Iskolájában végeztem 1993-ban. Hazánkban, 1991-ben megújult a hangszerészképzés, így én már részese lehettem a magasabb szintű oktatásnak. Szakmai gyakorlatot Szilágyi Miklóstól szereztem, akitől nagyon sok mindent elsajátíthattam. Lehetőségem nyílt külföldi tapasztalatszerzésre is, két hetet tölthettem a német Hammerschmidt cégnél, ahol fafúvós ismereteimet bővíthettem. Pályámat a Magyar Honvédség Hangszer-műhelyében kezdtem, itt több mint 3 évet dolgoztam Farkas Attila mellett. 1997 óta Újpesten, saját műhelyemben végzem ezt a nagyszerű tevékenységet, valamint állandó hangszerész vagyok az egyik budapesti zeneiskolának.

Fa- és rézfúvós hangszereket egyaránt javítok (garanciával), amibe bele tartoznak a kisebb javítások és a teljes felújítások, igény szerint alkatrészkészítéssel, -cserével illetve lakkozással, galvanizálással kiegészítve.

Véleményem szerint a legnagyobb elismerés és a legjobb reklám az, amikor az adott zenekar, zeneiskola vagy zenész őszintén meg van elégedve munkám minőségével és tisztességével hozzáállásommal.

I graduated from the Instrument Making School of the Liszt Ferenc Academy of Music in 1993. In our country there was a renewal in the training of instrument makers in 1991, so I had already the opportunity of taking part in the training on a higher level. I have acquired the professional practice of Miklós Szilágyi, from whom I could learn a great many things. I was also given the possibility of acquiring experience abroad as well: I had the chance of spending two weeks at the German Hammerschmidt company, where I could enlarge my knowledge on wood wind instruments. I started my career in the Instrument Workshop of the Hungarian Army, here I have been working side-by-side with Attila Farkas for more than 3 years. Since 1997 I have been practicing this excellent activity in my own workshop located in Újpest, and I am the permanent instrument maker of one of Budapest's music schools.

I repair both brass and wood wind instruments (with guarantee), including minor repairs and complete renewals, and according to the demand also the making and/or replacement of spare parts, completed by varnishing and galvanizing.

According to my opinion the greatest recognition and best advertisement is when the orchestra, music school or musician is honestly satisfied with the quality of my work and with my fair approach to the profession.

Sonus Bt.

CSERNAI Zoltán *fafűvös hangszerész mester*

SZABÓ Attila *fafűvös hangszerész mester*

1074 Budapest, Dohány u. 73-75.

Telefon: 322 3487

sonus@mail.axelero.hu

CSERNAI ZOLTÁN Érettségi után a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola fafűvös hangszerjavító műhelyébe Eisenhofer János – az ország egyik legjobb mestere – felvett tanulónak és így jogot szereztem arra, hogy a Kaesz Gyula Faipari Szakmunkásképző iskola hangszerész szakán tanuljam leendő szakmám elméleti részét Semmelweis Tibortól. Az Eisenhofer műhelyben dolgoztam a mester 1983-ban bekövetkezett haláláig, 1981-től műhelyvezető helyettesként. 1983-ban a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola FaFűvös hangszerjavító műhelyének vezetője lettem, annak 1993-as megszűntéig. A közben eltelt időben több helyen jártam, dolgoztam és tanultam külföldön is.

1986-ban sikeres mestervizsgát tettem.

1990-től a Hangszerészképző iskola alapító tanára lettem. 1993-ban kollégáimmal közösen megalapítottuk a SONUS Zenei Szolgáltató és Kereskedelmi Betéti Társaságot, ahol jelenleg is dolgozom. A Sonus Bt.-t Szabó Attila mesterrel közösen irányítjuk, akivel közel 25 éves baráti és munkakapcsolat köt össze.

1999 óta a Kézműves Kamara mestervizsga bizottságának tagja vagyok.

A 2000-2001-es tanévben a Hangszerészképző Iskolában megkaptam az év tanára címet.

Egész életemben arra törekedtem, hogy a szakmából a lehető legtöbbet megtanuljam, mindig a legjobb munkát végezzem és tanulóimnak mindent megtanítsak amit csak tudok. Ez a szakma örök tanulás.

ZOLTÁN CSERNAI *After having graduated from secondary school, I was admitted as an apprentice to the wood wind instrument repair workshop of the Liszt Ferenc Music Academy by János Eisenhofer, one of Hungary's best masters. Thus I was entitled to learn the theoretical part of my future profession with Tibor Semmelweis at the instrument makers' faculty of the Kaesz Gyula Vocational Woodworking School. I worked in the Eisenhofer workshop until the master's death in 1983. Since 1981, I have been working there as an assistant workshop leader. In 1983, I became the leader of the wood wind instrument repair workshop of the Liszt Ferenc Music Academy, until its liquidation in 1993. In the meantime, I have been to many places, and I worked and learned abroad as well. In 1986, I passed successfully the master's examination. As from 1990, I have become the founding teacher of the Instrument Makers' School. In 1993, in common with my colleagues, we founded the SONUS Music Service and Trade Deposit Company, where at present I still work. We are leading the Sonus Deposit Company in common with master Attila Szabó, with whom we have been linked together by a nearly 25 years long connection as friends and working colleagues. Since 1999, I have been a member of the Masters Examination Committee of the Hungarian Instrument Makers' Chamber. In the scholastic year 2000-2001, I was awarded the title Teacher of the Year in the Instrument Makers' School. During my whole life, I have been striving to acquire the skills of the profession as much as possible, always to do the best work and to teach my pupils everything I can. This profession is an everlasting learning process.*

SZABÓ ATTILA 1957-ben születtem Budapesten. Nyolc éves koromban kezdtem zenével foglalkozni. A középiskola elvégzését követően merült fel bennem a vágy, hogy a fafúvós hangszerkészítés tudományát elsajátítsam. Célom elérését nagyban segítette, hogy lehetőségem volt az ország akkor legjobban felszerelt műhelyében a legjobb mestertől, Eisenhoffer Jánostól tanulni. A Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola fafúvós műhelyében 1980-ban szereztem segédlevelet és 1985-ben mestervizsgáztam. Tanulmányaim megkezdésétől a műhely 1993-ban történt bezárásáig itt dolgoztam. Az itt eltöltött évek során lehetőségem volt szakmai tapasztalataim bővítésére külföldi mestereknél és műhelyekben. A Zeneakadémia műhelyének megszüntetésével egyidőben kollégáimmal megalapítottuk a SONUS Zenei Szolgáltató és Kereskedelmi Betéti Társaságot és most már kereskedelmi tevékenységgel bővítve folytatjuk mások által is magas színvonalúnak tartott munkánkat. A Sonus Bt.-t jelenleg Csernai Zoltán mesterrel közösen irányítom.

Személyes célkitűzéseim közé tartozik a magyarországi fafúvós hangszerkészítés legalább részleges feltámasztása manufaktúra jellegű műhelyünkben, tanulóink minél jobb segítése a szakmai ismeretek elsajátításában és megrendelőink, tanárok, tanítványok, zenész barátaink segítése abban, hogy művészetüket gondtalanul tolmácsolhassák zenekedvelő és értő közönségüknek.

ATTILA SZABÓ I was born in Budapest in 1957. I started to deal with music at the age of eight. After having finished the secondary school, I felt the desire for acquiring the knowledge of wood wind instrument making. I was greatly helped in achieving my goal by the fact that I had the opportunity to learn from the best master, János Eisenhoffer, and in the workshop having the country's best equipment of that time. I obtained my journey man's certificate in the wood wind workshop of the Liszt Ferenc Music Academy in 1980, and I passed the master's examination in 1985. This is where I have been working since the beginning of my studies until the closing-down of the workshop in 1993. In the course of the years which I had been passing here, I had the opportunity of enlarging my professional experience with foreign masters in workshops abroad. Simultaneously with the closing-down of the Music Academy's workshop, we founded SONUS Music Service and Trade Deposit Company with our colleagues, and now, having added trading to the company's field of activity, we are continuing our work which is considered also by others as being of high standard. At present, I am leading the Sonus Deposit Company in common with master Zoltán Csernai. It is part of my personal goals to resuscitate at least part of the Hungarian wood wind instrument making in our manufacture-style workshop. Furthermore, to help our apprentices as much as possible to acquire the professional knowledge and to help our customers: teachers, pupils and our friend musicians, to enable them to interpret their art to their music-loving and understanding audience without having to bother with technical problems.

SZILÁGYI Miklós

fúvós hangszerész mester

2085 Pilisvörösvár, Szondi u. 104.

Telefon: 06 26 331 675

Gyakorlati tanulmányaimat Bogschütz István hangszerész mester kezei alatt végezhettem a Kozmosz Ipari Szövetkezet Üllői úti boltjában. 1982-ben szakmunkásvizsgát tettem. Közel 10 évig dolgoztam ott, majd az üzlet privatizációja után Kuzsel Lőrinc egykori műhelyében folytattam a hangszerjavítást 4 évig.

1992-ben mestervizsgáztam. Eddig 5 hangszerész tanuló neveltem, akik közül 4-en a szakmában vannak. Tevékenységi köröm az összes fúvóshangszer javítása mellett a szaxofonokra specializálódott. Nagyon fontosnak tartom a minőségi munka megjelenítését.

Megrendelőim között zeneiskolák, közép- és művészi szintű magyar- és külföldi muzsikusok vannak. Hitvallásom: a „nagy nevek” felsorolása helyett „Legyen valaki utcai zenész, iskolai növendék, vagy amerikai muzsikus sztár, ha az általunk meg-reparált hangszere a hallgatóság örömteli meglelé-gedésére tudja eljátszani az előadott művet, nekünk már érdemes volt dolgoz-ni.”

I had the chance of making my practical studies under the guidance of master instrument maker István Bogschütz in the shop of the Kozmosz Industry Cooperative in Üllői Street. In 1982 I passed the skilled worker's examination. I have been working there for almost 10 years, and after the privatization of the shop I have continued repairing instruments in Lőrinc Kuzsel's former workshop for 4 years. In 1992 I obtained my master's degree. Until now I have trained 5 instrument maker apprentices. 4 of them are working in the profession. My principal activity: besides repairing all of the wind instruments, I am specializing in saxophones. I consider it very important to provide quality work. Among my commissioners there are music schools, Hungarian and foreign musicians of medium and artistic level. My belief is – instead of enumerating the "great names" – that regardless whether he/she is a street musician, a school pupil, or an American music star, if he/she can play the performed work on the instrument repaired by us to the joyful satisfaction of the audience, our work was worth while.

Passacaglia

hangszerüzlet és műhely

MAGYAR József *hegedűkészítő*

SZALAI Szabolcs *fúvós hangszerész*

1077 Budapest, Wesselényi u. 21.

Telefon/Fax: 321 3785

Mobil: 06 20 926 6602, 06 30 949 8357

passacaglia@freemail.hu

Műhelyünket 1992-ben alapítottuk, ahol régi és új hangszerek, tartozékok és kiegészítők forgalmazása mellett a szakma legjelesebb hagyományait követve javítjuk és készítjük a fúvós- és a vonós hangszereket.

Így együtt, egy helyen a zenei élet, a zenésztársadalom jelentős részét szolgáljuk ki.

We founded our workshop in 1992, where, in addition to selling old and new instruments and accessories, we repair and make wind and string instruments following the best traditions of the profession. Thus, together we are able to serve an important part of the musical life and the world of musicians in one place.

BENKŐ Szilárd

vonós hangszerész

vonós hangszerek készítése, javítása, restaurálás

Műhely, hangszerter:

9022 Győr, Kistaludy u. 34.

Telefon/Fax: 06 96 336 044

Mobil: 06 20 916 5742

stradivari@drotposta.hu

Ör esztendőskorom óta tanultam zenét. A tatai zeneiskola növendékeivel több sikeres magyarországi és külföldi szereplésen, megyei és országos versenyen vettem részt.

A reményteljes zenészi pálya helyett azonban a hangszerek világát választottam. A hangszerek megszólaltatásában a riszta hangképzés technikáján túl mindinkább a megszólaló hangszerek és a hangszerkészítés keltette fel érdeklődésemet. Ezért a gimnázium elvégzése után 1996-ban felvételemet kértem a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Hangszerészképző iskolájába.

Az elméleti ismeretek tekintetében legelőször Semmelweis Tibor tanár úrtól sajátíthattam el, míg a mesterség gyakorlati titkaiba Kónya Lajos mester avatott be. A tanulmányok ideje alatt többször volt alkalmam tanulmányúton részt venni Németországban és Olaszországban. Így nem csak a cremonai hangszerésziskolában, hanem Stefano Conia és Gio Batta Morassi mesterek műhelyeiben is gyűjthettem tapasztalatot.

A hangszerész képesítés megszerzése után a győri Széchenyi István Főiskola művészeti fakultásának hangszerészeként kezdtem dolgozni, ahol máig vonós hangszerismeretet is oktatok a végzős hallgatóknak.

Önálló műhelyemet 2000-ben nyitottam meg Győrben.

I have been learning to play music since I was five. With the pupils of the music school of Tata, I participated successfully in several musical events in Hungary and abroad, as well as in county and national contests.

Instead of choosing the promising career as a musician, I opted for the world of the instruments. Much more than the technique of pure tone production when making the instruments sound, I was increasingly intrigued by the sounding instruments and instrument making. For this reason, after having finished secondary school, I applied for enrolment in the Instrument Makers' School of the Liszt Ferenc Music Academy in 1996. As regards the theoretical knowledge, I had the chance of acquiring most of it from master Tibor Semmelweis, whereas master Lajos Kónya initiated me into the practical secrets of the trade.

While a student, I repeatedly had the opportunity of taking part in study journeys in Germany and Italy. So I had the chance of acquiring experience not only in the Cremona Instrument Makers' School, but also in the workshops of masters Stefano Conia and Gio Batta Morassi.

Upon obtaining the instrument maker's qualification, I started working as the instrument maker of the art faculty of the Széchenyi István College in Győr, where I still teach string instrument knowledge to the students. I opened my own workshop in Győr in 2000.

BLASZAUER Róbert

1172 Budapest, XIX. u. 32.

Telefon: 257 9407

Mobil: 06 20 313 0688

1961-ben Pécsen születtem. Iskoláimat Budapesten végeztem el, itt is érettségiztem. Nagyon szerettem rajzolni, festeni, faragni. Az iskolai tanulmányok mellett 10 évig hegedültem. Mindkét nagyapám asztalos volt. Talán mindezek inspiráltak arra, hogy hegedűkészítést tanuljak.

1982-ben kaptam meg a vonós-pengetős hangszerész segédlevelet. Mesterem Temesvári Péter volt. Tíz évre rá mestervizsgáztam. Az évek során néhány tanulónak is egyengettem az útját. (Bösz Károly, Guminár Tamás, Langer Zoltán, stb.)

Jelenleg Budapesten dolgozom saját műhelyemben. Javítások, restaurálások mellett folyamatosan készítek új hegedűt, brácsát, csellót. Néhány éve kezdtem el a barokk hangszerek építését (elsősorban gambákat). Ezeknél a hangszereknél ötvözhetem legjobban a rajzolás, festés szeretetét a kötetlen faragással.

Hangszereim legtöbb esetben öregített imitált lakkal készülnek.

Robert Blaszauder (born in 1961 in Pécs, Hungary) received his journeyman's certificate as maker of stringed instrument as well as stringed instrument plucked with a plectrum in 1982. ten years later he has obtained his master's degree. As a pupil of Peter Temesvari he could learn much more than repairing musical instruments, he has learnt to make violins as well. At present he works in Budapest, at his own workshop, besides repairing and restoring stringed instruments, he is making violas, violins and cellos.

Blaszauder Róbert

DRASKÓCZY Gábor

1027 Budapest, Tölgyfa u. 16.

Mobil: 06 20 994 3332

- 1976 augusztusában született Budapesten egy nyolcgyermekes családban, másodikként
- Hegedülni a Járdányi Pál Zeneiskolában tanult több, mint tíz évig.
- 1994-ben érettségizik a Táncsics Mihály Gimnázium ének zene tagozatán
- 1994-1996 között tanulóéveit az Accord Galéria Kft-nél, Bogschütz István és Lakatos László vezetése alatt tölti
- 1996-97 Rácz Barnabás műhelyében viola da gambákat készít
- 1997-től Holló Bence mellett dolgozik, ahol a hegedűkészítés és restaurálás terén jelentős szakmai segítséget kap
- 1998-tól a Járdányi Pál Zeneiskola hangszerésze

Kiállítások

- 1997 Magyar Hegedűkészítő Kiállítás, Régi Zeneakadémia VIOLA DA GAMBA
- 2000 Magyar Hegedűkészítő Kiállítás, Esztergom HEGEDŰ
- 2001 Magyar Hegedűkészítő Kamarakiállítás HEGEDŰ

- He was born in Budapest in August, 1976 as the second born in a family of eight children
- He has been learning to play the violin at the Járdányi Pál Music School for more than ten years.
- In 1994 he graduated from the singing-music section of the Táncsics Mihály Secondary Grammar School
- Between 1994 and 1996 he spent his years of apprenticeship at Accord Galéria Ltd., under the guidance of István Bogschütz and László Lakatos
- In 1996/97 he made viola da gambas at Barnabás Rácz' workshop
- From 1997 on he has been working with Bence Holló, from whom he received an important professional help in the field of violin making and restoring
- Since 1998 he has been the instrument maker of the Járdányi Pál Music School

Exhibitions

- 1997 Hungarian Violin Makers' Exhibition, Ancient Music Academy VIOLA DA GAMBA
- 2000 Hungarian Violin Makers' Exhibition, Esztergom VIOLIN
- 2001 Hungarian Violin Makers' Chamber Exhibition VIOLIN

ETZLER Bernd

2132 Göd, Kalman u. 17.
Telefon: 06 27 330 885

Hangszerész pályafutása 1986-ban, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola vonós műhelyében kezdődött, ahol Körösi Ferenc keze alatt hegedűkészítést tanult. 1988-tól 1992-ig e műhelyben segédként dolgozott. Első vonóit 1989-ben, Sáli Géza útmutatása alapján készítette. 1991-től rendszeresen látogatta Stéphane Tomachot párizsi vonókészítő műhelyét, szakmai ismereteinek bővítése céljából. 1992-ben önálló műhelyt alapított Gödön. 1993 és 1996 között több, mint egy évet töltött Braziliában, ahol a vonókészítés mellett a fennambukfa alapos tanulmányozására is lehetősége nyílt. Azóta is rendszeresen utazik Braziliába, a legjobb minőségű faanyag beszerzése céljából. 1997-től 1999-ig a brüsszeli Maison Bernard műhelyben dolgozott, ahol Pierre Guillaume irányítása alatt francia vonókat dokumentált rajzokkal, fényképekkel. A Maison Bernard műhelyben olyan kiváló mesterekkel dolgozott együtt, mint Blaise Emmelin, Dirk Löscher, Robert Pierce, Hervé Pingault, valamint Pierre Guillaume. Etzler Bernd célja, hogy a legmagasabb szinten honosítsa meg a francia vonókészítés hagyományait Magyarországon. Ehhez munkájával, szakmai ismereteinek terjesztésével és tanulók nevelésével igyekszik hozzájárulni. Tudását jelenleg két tanítványával, Sziráki Tamással és Iványi Péterrel osztja meg.

His career as an instrument maker began in 1986 in the workshop for stringed instruments of the Liszt Ferenc Music Academy, where he learned violin making under the supervision of Ferenc Körösi. From 1988 until 1992 he worked in this workshop as a journeyman. He made his first bows in 1989 under the guidance of Géza Sáli. Since 1991 he has regularly visited the bow making workshop of Stéphane Tomachot in Paris in order to increase his professional knowledge. In 1992 he founded his own workshop in Göd. Between 1993 and 1996 he spent more than one year in Brazil, where besides bow making he also had the opportunity to study thoroughly the Pernambuco wood. He has been travelling regularly to Brazil ever since in order to procure the best quality tonewood. From 1997 until 1999 he worked at Maison Bernard's workshop in Brussels, where under the guidance of Pierre Guillaume he documented French bows with drawings and photographs. At Maison Bernard's workshop he worked together with such outstanding masters as Blaise Emmelin, Dirk Löscher, Robert Pierce, Hervé Pingault, as well as Pierre Guillaume. Bernd Etzler's aim is to introduce the traditions of French bow making in Hungary on the highest level. He seeks to contribute to this aim with his work, by diffusing his professional knowledge and by training pupils. Currently he shares his knowledge with two of his pupils, Tamás Sziráki and Péter Iványi.

GUMINÁR Tamás

1072 Budapest, Klauzál tér 14.

Telefon/Fax: 352 2912

Mobil: 06 20 399 4648

1967-ben született Dunaújvárosban. Gyermekkorától hegedül. Zenei érdeklődését nagymértékben befolyásolja nagybátyja, Guminár Ernő hegedűkészítő mester, akinek műhelyében sok-sok órát tölt gyermekkorában. Érettségi után 1986-tól 1989-ig az Eötvös Lóránd Tudományegyetemen hallgat fizikát és matematikát. Eközben érlelődik benne az az elhatározás, hogy a hegedűkészítést válassza hivatásának. Első mestere nagybátyja lesz.

Több budapesti műhelyben dolgozik, végül Sáránszky Pál tanítványaként teszi le szakvizsgáját. Ezután önálló-sodik, alapító tagja 1993-ban a Passacaglia műhelynek. Külföldi tanulmányutak hatására 1997-ben kilép, önálló műtermet nyit Budapesten a Klauzál téren.

A hegedűkészítés művészi vonulatát képviseli, stílusát a 17.-18. századi olasz, elsősorban cremonai mesterek határozzák meg. Stradivari, Guarneri kópiák mellett egyéni stílusjegyeket felvonultató hangszereket készít. Hangszerék restaurálásával foglalkozik.

2001 - Sáránszky-díj

2002 - Aranyérem (Budapesti Nemzetközi Guarneri Kópiakészítő Verseny)

A Sáránszky-díjat odaítélő háromtagú kuratórium tagja.

Born in Dunaújváros in 1967. From his childhood on he has been playing the violin. His musical interest was influenced to a great part by his uncle, master violin maker Ernő Guminár, in the workshop of whom he spent many, many hours during his childhood. After secondary grammar school he studied physics and mathematics at the Eötvös Lóránd University of Sciences from 1986 until 1989. During this time the decision was maturing in his mind to choose violin-making as his profession. His uncle is to become his first master.

He worked in several Budapest workshops, finally he passed his specialist examination as Pál Sáránszky's pupil. Then he started his own business, in 1993 he was founding member of the Passacaglia workshop. Influenced by some study journeys abroad he left the workshop in 1997, and opened his own studio at Klauzál Square in Budapest.

He represents the artistic line of violin-making. His style is determined by the 17th-18th Century Italian, above all Cremonese masters. Besides Stradivari and Guarneri copies he makes instruments featuring personal style marks.

He deals with restoring of instruments.

2001 - Sáránszky award

2002 - Gold Medal (International Guarneri Copy Making Contest of Budapest)

He is member of the 3-member advisory board awarding the Sáránszky Prize

GOLLOB Balázs

1042 Budapest,
Kassai u. 53.
Telefon: 370 3343
gollobviolin@gollobviolin.hu

Gollob Balázs 1971-ben született Budapesten.

A gimnázium elvégzése után 1989-től a Kaesz Gyula Faipari Szakiskola kétéves képzésén vonós hangszerészetet tanult. 1991-ben vizsgázott, mestere Bösz Károly volt. 1991-93-ig a Magyar Iparművészeti Főiskola hallgatója volt. A főiskolán szerzett ismeretek és művészeti szemlélet ma is meghatározó szerepet játszanak munkájában. 1993-tól 1995-ig Sáránszky Pál hegedűkészítő mester segédje volt, aki már 1990 óta sokat segített új hangszereik elkészítésében. Két év alatt sok értékes hangszert javított és restaurált a mester felügyelete alatt, emellett ott-hon kialakított műhelyében készítette új hangszereit, főleg hegedűket.

1995 végén magyar állami ösztöndíjjal Cremonába utazott. Két évig volt hallgatója az I.P.I.A.L.L.-nak (Cremona nemzetközi kézműves és művészeti iskolája), ahol hegedűkészítést tanult. Mestere Giorgio Scolari volt.

1997 óta Budapesten dolgozik. Modern építésű hangszereken kívül barokk korabeli méretezéssel is készít és átépít hegedűket, brácsákat és csellókat. Hangszerein külföldön és Magyarországon egyaránt játszanak. 1993 óta rendszeresen vesz részt magyar és külföldi kiállításokon, versenyeken. 1997-ben a Magyar Hangszerész Szövetség által rendezett hegedűkészítő versenyen brácsájával második díjat nyert.

Balázs Gollob was born in 1971 in Budapest.

After finishing his secondary school studies in 1989 he studied stringed musical instrument making for two years at Kaesz Gyula Vocational Woodworking School. He graduated in 1991. His master was Károly Bösz.

He continued his studies at the Hungarian College of Applied Arts for two years between 1991 and 1993. The knowledge and the artistic attitude acquired at the college play important parts in his works today.

From 1993 to 1995 he worked as an apprentice in Pál Sáránszky's workshop. His master had already helped him a lot since 1990 in making new musical instruments. Under his instructions he repaired and restored many fine and valuable musical instruments and made new ones – mainly violins – at the same time in his workshop at home.

At the end of 1995 he travelled to Cremona, Italy by means of a scholarship offered by the Hungarian State. He spent two years at IPLALL – the international school of arts and crafts of Cremona – to study violin making. His master there was Giorgio Scolari.

Since 1997 he has been working in Budapest. Besides modern musical instruments he makes and rebuilds baroque violins, violas and cellos. His musical instruments are played by musicians both in Hungary and elsewhere in the world.

He regularly participates in Hungarian and international fairs and competitions. In 1997 he won second prize with a viola at a competition organised by the Hungarian Association of Musical Instrument Makers.

HEGYESI Béla

hangszerkészítő mester

2112 Veresegyház, Könyves Kálmán út 8.

Telefon/Fax: 06 28 387 512

Mobil: 06 30 952 6254

hegyesihangs@freemail.hu

www.euroinstrument.com/hungary/hegyesi

Általános iskolában csellózni tanult. Szimfonikus zenekarokban játszott. Ekkor kialakult nagyfokú hangszer-szeretete vezérelte a hangszerkészítés útjaira. Hangszerkészítői tanulmányait 1973-ban kezdte Schneider István és Cseri Kálmán mestereknél. Szakmunkásvizsga után Varga Mihály és Semmelweis Tibor segédjeként dolgozott. 1985-ben mestervizsgázott Sáránszky Pál műhelyében. 1990 óta önállóan dolgozik. Évek során több országban tett szert neves műhelyekben a hangszerkészítés, restaurálás, javítás fortélyaira. Szakmai tapasztalait tanulóinak is igyekezett átadni. Főként Stradivari csellókópiákat, különféle, egyenes és domború hátú nagybőgőket készített. 1997-ben a Magyar Hangszerész Szövetség által rendezett hegedűkészítő versenyen csellójával harmadik helyezést ért el. Jelenleg hegedűk brácsák, csellók, nagybőgők javításával, restaurálásával illetve csellók és nagybőgők készítésével foglalkozik. Igény szerint egyedi tervezést és kópiák kivitelezését is vállalja. Saját készítésű szesz és olaj lakkokat használ.

He learned to play the cello when he was in primary school. He played in symphonic orchestras. His love for instruments had developed at that time and guided him towards instrument making. He started his studies as an instrument maker in 1973, with masters István Schneider and Kálmán Cseri. After having passed the examination as a skilled worker, he worked as an assistant of Mihály Varga and Tibor Semmelweis. He passed his master's examination in Pál Sáránszky's workshop in 1985. He has been working independently since 1990. In the course of the years, he acquired the tricks and techniques of instrument making, restoring and repair in renowned workshops in several countries. He

has also always strived to pass on his professional experience to his pupils. He has made mainly Stradivari cello copies, as well as different swell backed and flat backed double basses. In 1997, at the violin makers' contest organized by the Hungarian Instrument Makers' Association, he won the 3rd prize with his cello. At present, he deals with repairing and restoring of violins, violas, cellos and double basses, as well as with the making of cellos and double basses. According to the demands, he also accepts individual design work and making of copies. He uses alcoholic and oil varnishes made by himself.

HÉJJA János

vonós hangszerkészítő

1041 Budapest, Deák Ferenc u. 63.

Mobil: 06 30 987 3888

strings@mailbox.hu

1994-ben kezdtem szakmai tanulmányaimat a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Hangszerésszképző iskolájában. Inaséveim első felét Szegeden, Daróczi Péter hangszerkészítőnél töltöttem. Az idős mestertől igyekeztem a legtöbb szakmai fortélyt ellesni.

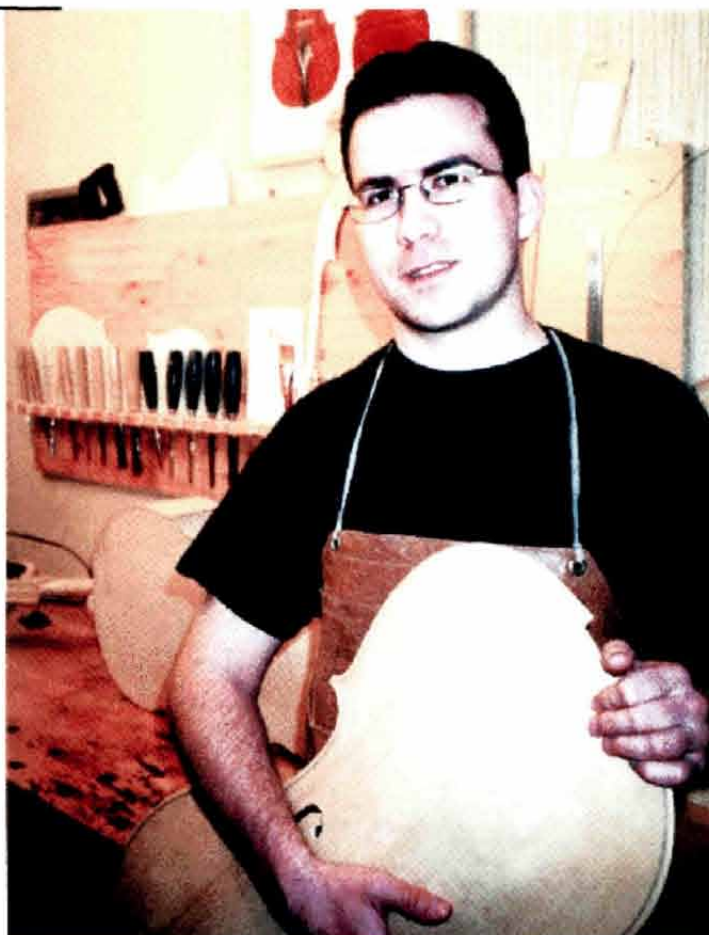
Tanulóidőm második felében Gödöllőre kerültem, Rácz Barnabás hangszerkészítő mester műhelyébe, ahol az új nagybőgők készítése mellett a hangszerek restaurálását is elsajátíthattam.

1996 nyarán szereztem segédlevelet.

1998-ban alapítottam meg saját műhelyemet. Szakmai tudásom gyarapítása céljából megfordultam több magyarországi és külföldi műhelyben.

Jóllehet a „Rácz-műhelyben” főként nagybőgőkkel foglalkoztam, de saját hangszereim között vannak csellók és hegedűk is.

Hangszeres tanulmányaimból fakadóan a csellók és nagybőgők között találok meg hivatásom értelmét. Meggyőződésem, hogy nagyon fontos a hangszerkészítő és zenész szoros együttműködése, a közvetlen kontaktus. Számos európai és tengerentúli muzsikustól kaptam megtisztelő visszajelzést az általam készített hangszerekkel kapcsolatban.

I started my professional studies at the Instrument Making School of the Liszt Ferenc Academy of Music in 1994. I spent the first half of my years of apprenticeship in Szeged, with instrument-maker Péter Daróczi. I strived to stealthily acquire most of the professional tricks from the old master.

In the second half of my years of apprenticeship I came to Gödöllő, to the workshop of master instrument maker Barnabás Rácz, where, besides making new double basses I could also acquire the skill of restoring instruments as well, being surrounded by so many fine instruments.

In the summer of 1996 I obtained my journeyman's certificate in this workshop, in which I still work today.

In 1998 I founded my own workshop. In order to increase my professional knowledge I went to several workshops in Hungary and abroad.

Although I mainly worked with double basses in the "Rácz workshop", my own instruments include both violoncellos and violins.

Due to my instrument making studies I find the sense of my profession among violoncellos and double basses. My conviction is that the close cooperation, the direct contact between instrument maker and musician is very important. I received complimentary feedback from countless European and Overseas musicians as to the instruments which were made by me.

HILD R. Dániel

1195 Budapest, Nagysándor József u. 37.

Telefon: 281 4323

Mobil: 06 30 267 2131

h.daniel@canoemail.com

1974-ben született Budapesten. Apja ötvös-, édesanyja textil restaurátor. Kicsi korától kedveli a zenét. Ének-zenei általános iskolai tanulmányai mellett csellózni tanul, majd a Kodály Zoltán Magyar Kórusiskolában érettségizik.

1996-tól a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Hangszerész Iskolájának hallgatója. Gyakorlati tanulmányait előbb Marosvári Lászlónál, majd Köny Lajosnál folytatja. 1998-ban vonós-pengetős szakon végez. Első hangszerének elkészítésében Malcolm Combes (Anglia) volt segítségére. Részt vett az 1996. és a 2000. évi esztergomi kiállításon és versenyen. Ma már a saját műhelyében készíti és javítja. Új hangszereit egyaránt készíti szesz- és olaj lakkal.

He was born in Budapest in 1974. His father is goldsmith, his mother textile restorer. From his very early childhood on he has been fond of music. Besides his music and song studies on primary school level he learned to play the cello, then he graduated from Zoltán Kodály Hungarian Chorus Secondary School. From 1996 on he was a student of the Instrument Making School of the Liszt Ferenc Academy of Music. He pursued his practical studies with László Marosvári first, with Lajos Köny later. He graduated from the stringed-plucked section in 1998. Malcolm Combes (England) was of great help in making his first instrument. He participated in the Esztergom exhibition and contest in 1996 and 2000. Today he makes and repairs instruments in his own workshop. He makes his new instruments using both alcoholic and oil varnish.

HOLLÓ Bence

mesterhegedű-készítő, restaurátor

1061 Budapest, Liszt Ferenc tér 10.

Telefon: 351 2670

hollo.bence@axelero.hu

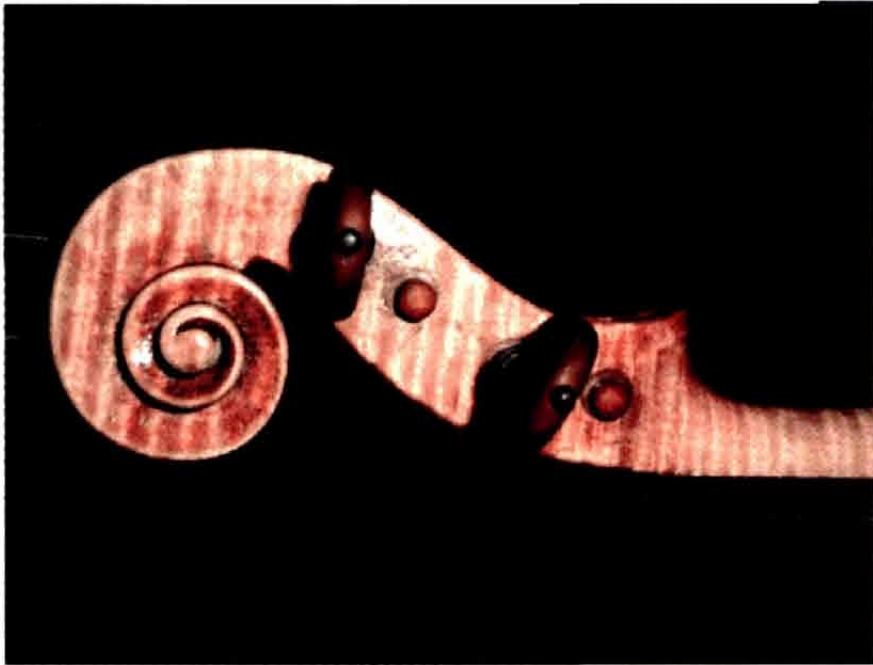
- 1972-ben született Budapesten
- 1993-ban végezte el a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Hangszerésképző Iskoláját kitűnő eredménnyel, a Magyar Hangszerész Szövetség díszoklevelével
- 1994-ben az Accord Kft.-nél dolgozik
- 1995-ben Sáránszki Pál műhelyében segéd
- 1995-1996 MÖB ösztöndíjasként a cremonai IPIALL „Antonio Stradivari” nemzetközi hegedűkészítő iskola diplomáját szerzi meg
- 1996-97 cremonai műhelyekben dolgozik
- 1997-ben önállósul
- 2000 augusztusától az 1880-ban Pilát Pál által alapított, volt Sáránszki-műhelyt vezeti.
- 2001 november óta a Magyar Hangszerész Szövetség hegedűkészítő szakosztályának vezetője

Kiállítások:

- 1993 „Nemessányi Sámuel” Nemzetközi Hegedűkészítő Kiállítás
- 1994 I. Magyar Hegedűkészítő Kiállítás
- 1995 II. Magyar Hegedűkészítő Kiállítás
- 1996 III. Magyar Hegedűkészítő Kiállítás
„A legjobb hangú hegedű” díja
- 1997 8. Concorso Internazionale di Liuteria „Antonio Stradivari”
- 2000 Magyar Hegedűkészítő Kiállítás Esztergom
„Sáránszki-díj”
- Born in Budapest in 1972
- In 1993 he finished the Instrument Making School of the Liszt Ferenc Academy of Music with excellent results and with a diploma of the Hungarian Musical Instrument Makers' Association
- in 1994 he worked at Accord Ltd.
- in 1995 he worked as a journeyman at Pál Sáránszki's workshop
- 1995-1996 as a grant holder of the MÖB (Hungarian Scholarship Committee) he obtained the diploma of the „Antonio Stradivari” International School of Violin Making of Cremona IPIALL
- 1996-97 he worked in Cremona workshops
- In 1997 he started his own business
- since August 2000 he has been leading the ex-Sáránszki workshop, founded by Pál Pilát in 1880
- since Nov. 2001 he has been leader of the violin making section of the Hungarian Musical Instrument Makers' Ass.

Exhibitions:

- 1993 „Sámuel Nemessányi” International Exhibition of Violin Making
- 1994 1st Hungarian Exhibition of Violin Making
- 1995 2nd Hungarian Exhibition of Violin Making
- 1996 3rd Hungarian Exhibition of Violin Making
„The Violin with the Best Sound” award
- 1997 8. Concorso Internazionale di Liuteria „Antonio Stradivari”
- 2000 Hungarian Exhibition of Violin Making in Esztergom „Sáránszki award”

KEMÉNY Zsombor

hangszerrestaurátor, mesterhegedű-készítő

1087 Budapest, Luther u. 1/c.

Telefon: 314 3526

Mobil: 06 30 241 9589

johnboy@axelero.hu

1993 óta foglalkozik vonóshangszerek készítésével, restaurálásával. A szakma alapjait a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Hangszerésképző Iskolájában sajátította el, ifj. Szemelveisz Tibor útmutatása mellett.

Az iskola elvégzése után Semmelweis Tibor műhelyében gyarapította elméleti és gyakorlati ismereteit, ahol később műhelyvezető lett.

2001 Januárjától önálló tevékenységet folytat budapesti műhelyében. Szakterülete: minőségi vonós hangszerek kópiáinak készítése, de e mellett hangszerrestaurálással, és vonójavítással is foglalkozik.

Hazai és nemzetközi versenyek, kiállítások rendszeres résztvevője. Fontosnak tartja az utánpótlás nevelést, rendszeresen foglalkoztat tanítványokat műhelyében. Az ő irányítása alatt sajátította el Farkas Csongor és Makai Gergő a szakma alapjait.

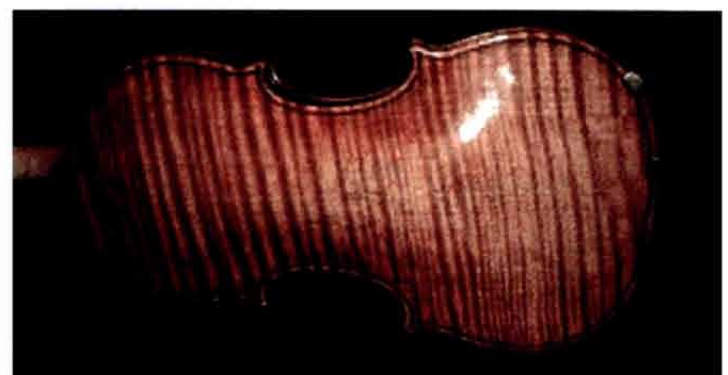
Legfőbb célja, szakmai ismereteinek bővítése mellett, az újonnan épített hangszerek népszerűsítése, és a magyar hegedűkészítés régmúlt hírnevének felélesztése.

He has been dealing with the making and restoring of stringed instruments since 1993. He acquired the bases of the profession at the Instrument Making School of the Liszt Ferenc Academy of Music, under the guidance of Tibor Szemelveisz jun.

After finishing this school he increased his theoretical and practical knowledge at Tibor Semmelweis' workshop, where he later became workshop leader.

From January 2001 on he has been carrying on his independent activity in his workshop in Budapest. Field of specialities: making copies of quality stringed instruments, but besides this he also deals with instrument restoring and bow repair work. He is a regular participant in contests and exhibitions in Hungary and abroad. He considers it important to train the rising generations, he regularly employs apprentices in his workshop. Csongor Farkas and Gergő Makai acquired the bases of the profession under his guidance.

His main goal is, besides enlarging his professional knowledge, to popularize the newly built instruments, and to re-establish the fame of Hungarian violin making.

KŐRÖSI Ferenc

hegedűkészítő mester

1056 Budapest, Váci u. 73.

Telefon: 318 7305

Született 1956-ban Budapesten. Hangszerész tanulmányait 1975-ben kezdi a Kaesz Gyula Faipari Szakiskola hangszerész osztályában, osztályfőnöke Semmelweis Tibor.

Gyakorlati képzésében mestere Lakatos Ferenc, a Zeneakadémia Vonóshangszer Javító Műhelyének vezetője. Mesterével – aki Frisz növendék – ma is jó kapcsolatot tart.

Mestervizsgája után – több, kisebb-nagyobb külföldi megszakítással – 1993-ig dolgozik a Zeneakadémián, az ottani műhely megszűnéséig.

Ezt követően nyitotta meg saját műhelyét, melyben egy-egy tanulóval illetve segéddel ma is dolgozik. Az akadémiai évek alatt készült 5 brácsája; 1993 után egyre inkább a gordonkákra szakosodik. Olasz modellek alapján készíti hangszereit, de kidolgozásukban igyekszik a mesterétől tanult magyar hagyományokra épülő stílust örvöztetni saját ízlésével.

Tanítványai: Etlér Bernd (az akadémiai évek alatt, napjainkban vonókészítő mester, vonói megvásárolhatóak K. F. műhelyében), Német László (az 1999/2000-es tanévben „Az Év Tanulója”)

2000. augusztus 5-én a Magyar Hangszerész Szövetség „Ezüstkoszorús Mester” címmel tünteti ki.

He was born in Budapest in 1956. He began his instrument maker's studies in 1975 at the instrument makers' class of the Kaesz Gyula Vocational Woodworking School, his form-master was Tibor Semmelweis.

His master in the practical training was Ferenc Lakatos, leader of the workshop of stringed instruments of the Academy of Music. He still has a good contact with his master – who is a Frisz pupil.

After his Master's examination – with a few interruptions abroad – he worked at the Academy of Music until the closing-down of the Academy's workshop in 1993.

Thereafter he opened his own workshop, where he is still working with one pupil and a journey man. During the academic years he made 5 violas; after 1993 he specialized more and more in violoncellos. He makes his instruments based on Italian models, however, in their finishing he strives to combine the style based on the Hungarian traditions that he learnt from his master with his own taste.

His pupils are: Bernd Etlér (during the academic years, today he is a master in bow making and his bows are available at the workshop of F.K.);

László Német („Pupil of the Year” of the 1999/2000 scholastic year)

On August 5, 2000 the Hungarian Instrument Makers' Association awarded him the title "Master Craftsman with Silver Diploma".

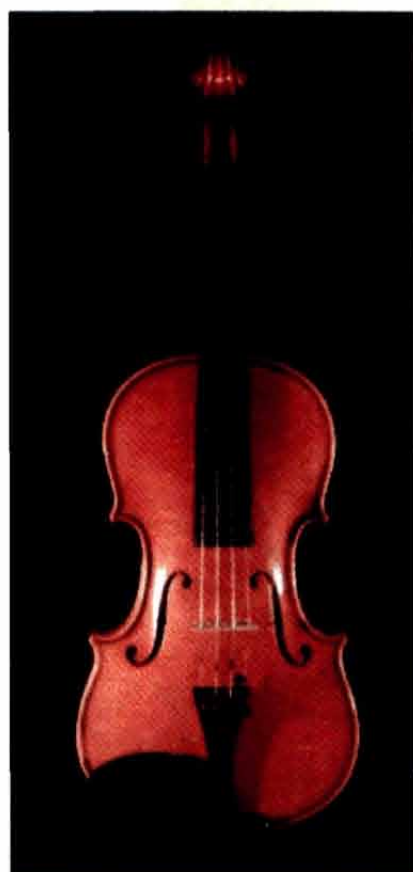
KÖNYA Lajos

aranykoszorús hangszerkészítő mester

2800 Tatabánya, II. Dózsakert u. 36.

Telefon/Fax: 06 34 337 400 · Mobil: 06 20 418 2309

www.euroinstrument.com

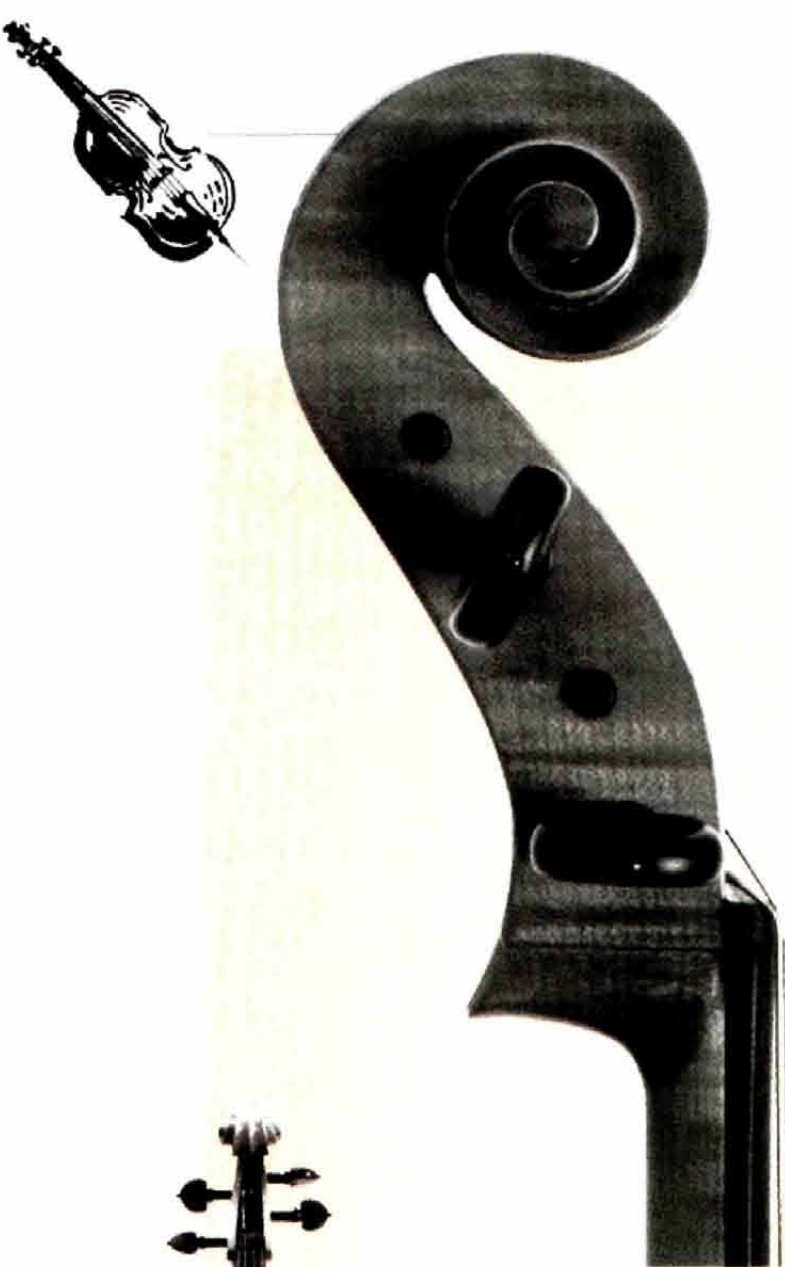
Köny Lajos 1969-től önálló kisiparos. Eleinte népi fafaragásokkal és népi hangszerkészítéssel foglalkozott. 1975-1980 között kezdett vonóhangszerekkel foglalkozni. 1987-ben „Kiváló minőségért” oklevelet, 1989-ben „Kézműves” oklevelet kapott a Kisiparosok Országos Szövetségétől. 1988-ban II. díjat nyert a KONSUMEX hangszerkiállításán. 1990-ben „Kiváló kisiparos” kitüntetés arany fokozatát kapta. 1995-ben „25 éves kisipari tevékenységért” ezüst gyűrűt és oklevelet. 1995-ben a budapesti BNV-n a Kézműves Kamara II. díját kapta. 1996-ban az „Ezüstkoszorús mester”, 2000-ben az „Aranykoszorús mester” címet adományozta a Magyar Hangszerész Szövetség Köny Lajosnak. 1995-96-97-es években a „Kézműves remek” kiállításokon különdíjakat kapott munkáiért. 1997-ben a budapesti „Magyar hegedűkészítők” kiállításán I. díjat kapott hegedűjéért. 1998-ban „Aranykéz” IPOSZ Kézműves szakmai díjat kapott. 2000-ben az esztergomi „Nemzetközi hangszerkiállítás” I. díjat kapott csellójáért.

Munkáit igen igényesen építi. Olaj és szeszlakkal egyaránt dolgozik. Saját személyes modelljei mellett a régi olasz mesterek formái után dolgozik. Minden hangszere mellé igazolást (Certificat) állít ki.

2000-ben jelent meg egy nagyformátumú könyv a Köny családról. Ez a könyv az olaszországi Nemzetközi Könyvfesztiválon Pármában a legjobb külföldi könyvért járó aranyérmet nyert.

Lajos Könya has been artisan since 1969. At the beginning he dealt with folk wood carving and making of folk music instruments. Between 1975 and 1980 he started to make stringed instruments. In 1987 he received the diploma "For Excellent Quality", in 1989 the "Craftsman's Diploma" of the National Organization of Artisans. In 1988 he won the 2nd prize at the instrument exhibition of KONSUMEX. In 1990 he received the golden degree of the distinction "Excellent Artisan", in 1995 a silver ring and a diploma "For 25 years of artisan activity". At the Budapest International Fair in 1995 he received the 2nd prize of the Craftsmen's Chamber. In 1996 the Hungarian Musical Instrument Makers' Association granted Lajos Könya the title "Master Craftsman with Silver Diploma", and that of "Master Craftsman with Golden Diploma" in 2000. In 1995, 1996 and 1997 at the exhibitions "Masterpieces of Handicraft" he received the special prizes for his works. In 1997 at the exhibition "Hungarian Violin Makers" in Budapest he received the 1st prize for his violin. In 1998 he received the handicraft professional award "Golden Hand" of the Hungarian Association of Craftmen's Corporations. In 2000 at the "International Instrument Exhibition" in Esztergom he received the 1st prize for his cello. His works are made with much demanding care. He uses both oil and alcoholic varnish. Besides his own personal models he works according to the forms of the ancient Italian masters. He issues a Certificate to each of his instruments. In 2000 a book of large format was published about the Könya family. This book won the gold medal, the 1st Prize for the best foreign book at the "International Book Festival" in Parma, Italy.

ifj. KÓNYA Lajos

8000 Szekesfehervar, Fő u. 2.
Mobil: 06 20 465 6184

1992 óta érdeklődöm a hangszerkészítés iránt. Azóta folyamatosan készítem hangszereimet és sikeresen vettem részt különböző kiállításokon. 1998-ban végeztem el a hangszerkészítő iskolát, majd három évig még édesapám műhelyében dolgoztam, ahol sok hasznos tapasztalatot szereztem. 2001-től önálló vállalkozóként Szekesfeherváron nyitottam meg műhelyemet, ahol jelenleg is dolgozom. Az új hangszerek építése mellett javítással,

restaurálással is foglalkozom. A családi hagyományoknak megfelelően mindig belső sablonra építem hangszereimet, mert szerintem ez adja a legpontosabb végeredményt. A faanyag kiválasztásánál figyelembe veszem annak minőségét, korát, mely szükséges a jó minőségű hangszerek készítéséhez. Az általam készített hangszerek többsége olajlakkal van lakkozva, de elsőfordul, hogy saját készítésű szesz-lakkot használlok. Az alapozás színtelen vagy sárga, amire mindig sötétebb színű réteg kerül anélkül, hogy a fa rajzolatát eltakarná. Hangszereim mellé kvétel nélkül kísérőlevelet (certifikát) adok.

I have been interested in instrument making since 1992. Ever since, I constantly make instruments and I participated in different exhibitions with success. In 1998, I graduated from the Instrument Makers' School, and after that, I have been working in my father's workshop for three years. Here I have acquainted a lot of useful experience. In 2001, I opened my workshop in Szekesfehervar as a self-employed maker, where I am still working. In addition to making new instruments, I deal with repair and restoring as well. According to the family traditions, I always make my instruments on an inside pattern, for I believe this leads to the most precise work. When choosing the wood, I take its quality and age into consideration, which is necessary for the making of high quality instruments. The majority of my instruments is oil-varnished, but it happens to me to use alcoholic varnish made by myself. Grounding is colourless or yellow, on which always a layer of darker colour is applied without covering the designs of the wood. Without exception, all of my instruments are accompanied by a Certificate.

LAKATOS László

1121 Budapest, Zugligeti út 36.

Telefon: 200 4108

Mobil: 06 30 279 1197

Szabadkán (Jugoszlávia) születtem 1962-ben, egy zenével, kézművességgel foglalkozó család gyermekeként. A zene és a hangszerek között nőttem fel és ez döntő módon meghatározta életpályámat. A hangszerészethez különböző próbálkozások után tértem vissza. A fűrészelt fenyő illata először Dudás Lajos mester műhelyében ejtett rabul. Tőle tanultam a hangszerépítés első, rogyadozó lépéseit. A világot járva műhelyeket látogattam, és lopva-lesve tanultam. Egy sajnálatos történelmi esemény szele Magyarországra hozott, ahol ma is élek. Először az Accord Music Kft.-ben dolgoztam, csodálatos emberek között, majd önállóan Semmelweis Tibor műhelyében. Mivel mindig több dolog érdekelt, nem nevezném magam hegedűépítőnek, inkább hangszerépítő vagyok. Érdekelnek az új kihívások, szeretem felderíteni a járatlan utakat. A hegedűk, brácsák, különleges gitárok mellett készítek és javítok vonókat is. Nagyon érdekel a barokk zene és a korabeli hangszerek. Építek, javítok, tanulok és tanítok nap nap után, munkáimmal kiállításokon veszek részt. Szabadidőmben íjászok és keresem azt a hangot amely után mindannyian vágyunk.

I was born in Szabadka (Subotica, Yugoslavia) in 1962, as a child of a family dealing with music and handicraft. I grew up in the midst of music and instruments, and this has influenced my career in a decisive way. I returned to the instrument making after different attempts. The scent of sawn pine first captivated me at master Lajos Dudás' workshop. I learned from him the first, weak steps of instrument making. On my journeys abroad I visited the workshops and learned by close and secret observation. The wind of a regrettable historical event took me to Hungary, where I still live. At first, I worked at the Accord Music Ltd., in the midst of wonderful people, then independently at Tibor Semmelweis' workshop. As I was always interested in several things, I cannot call myself a violin maker, I am rather an instrument maker. I am interested in new challenges, I am fond of exploring untraveled paths. Besides violins, violas and special guitars I make and repair bows as well. I am very interested in baroque music and period instruments. I make, repair, learn and teach day after day, I participate in exhibitions with my works. In my spare time I practice archery and look for the sound we all long for.

MAROSVÁRI László

aranykoszorús hangszerkészítő és javító mester

1044 Budapest, Gárdonyi G. u. 19.

Telefon: 233 3425

www.instrument.hu/marosvari

1949. november 24-én született. Gyermekkorától vonzották a hangszerek. Jó hallása és kiváló rajzoló készsége már iskolás korában megmutatkozott. 1976-ban kötött házasságából eredően került szoros kapcsolatba a hegedűvel – zenész családba nősült – majd hamarosan az elvállalt apróbb munkákból kiteljesedő hobbivá vált a hegedűjavítás. 1984-ben önállóan elkészítette első hangszerét, melyben Balázs István tanácsai voltak segítségére. A KIOSZ II. Budapesti Kiállításán kézműves oklevelet, az 1986 és 1987-ben Debrecenben megrendezett Országos Kézműves Kiállításon emléklapot kapott. 1991 februárjában szakmunkás vizsgát tett, kiemelkedő elméleti szakdolgozattal, majd ez év májusában a Sáránszky Pál elnökletével vezetett mester-vizsga bizottság előtt sikeresen megszerezte mesterlevelét. Az 1993-ban rendezett Budapesti Nemzetközi Hangszerkészítő Verseny és Kiállítás zsűrije kategóriagyőztesnek minősítette brácsáját, melyet aranykoszorús mesterlevéllel ismert el. A hangszert megvásárolta a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola. 1996 augusztusában az Esztergomban rendezett kiállítás kapcsán eredményes tanuló oktatásért emléklappal jutalmazták munkáját. Az 1997-ben rendezett kamara kiállítás és verseny zsűritagja volt. Többnyire önálló modellekből áll a készítői tevékenysége, de modern kópiákat is készít. Önállóan készíti lakkjait, berakásait, valamennyi tartozékot. A brácsákat – a muzsikussal testfelépítését és annak elképzelését figyelembe véve – egyedileg tervezi.

He was born on November 24, 1949. He has been attracted by the instruments from his childhood on. In 1984 he made his first instrument on his own, in which the advices of István Balázs were of help. As a result of his high quality work he received the Craftsman's Diploma on the 2nd Exhibition of the National Organization of Artisans in Budapest, and on the National Craftsmen's Exhibition in Debrecen in 1986 and 1987 a memorial certificate. Following individual preparation he passed the skill worker's examination with an outstanding theoretical diploma work in February 1991, then in May of that year he obtained successfully his master's certificate to the master's examinations committee chaired by Pál Sáránszky. The jury of the Budapest International Instrument Makers' Contest and Exhibition in 1993 qualified his viola as category winner and expressed its recognition by giving him the Golden Diploma for Master Craftsmen. The instrument was purchased by the Liszt Ferenc Music Academy of that time. In August 1996, in connection with the exhibition organized in Esztergom, his work was awarded with a memorial plaque for successful apprentice training. He was a jury member of the Chamber exhibition and contest organized in 1997. In most of the cases his activity consists of making unique models, but he makes modern copies as well. He makes his varnishes, inlaid-work and all of the accessories on his own.

MEZEI János

2120 Dunakeszi, Viola u. 2.

Telefon: 06 27 346 753

mezei.janos@freemail.hu

A szakmát 1977 óta tanulom. Ez a Zeneakadémia hegedűkészítő műhelyében kezdődött, mesterem akkor is, most is Lakatos Ferenc. 1979-ben tettem le a szakmunkásvizsgát, 1985-ben a mestervizsgát.

Munkahelyem ez idő alatt nem változott. Még a mestervizsgám évében kineveztek a vonósműhely vezetőjévé, és ez a megbízatás a műhely megszűntetéséig – 1993-ig – tartott.

Másfél év alatt sikerült saját műhelyemet megteremtennem, azóta itt dolgozom. Vonós hangszereket készítek és javítok, hegedűtől a bőgőig, ideértve és kiemelve a gambákat és egyéb historikus hangszereket, imitációkat is. Természetesen vonójavításokat is vállalok. Eddig leggyakrabban az ún. generáljavításokra kaptam megbízást és természetesen örülnék, ha az új hangszerek iránt is növekedne az igény.

A fentiek szellemében várom a tisztelt érdeklődők jelentkezését.

I have been learning the profession since 1977. This began in the violin making workshop of the Academy of Music, my master at the time was and still is Ferenc Lakatos. I passed the skilled worker's examination in 1979, the master's degree examination in 1985.

My working place has not changed during this time. As early as in the year of my master's examination I was appointed leader of the stringed workshop, and this assignment lasted until the liquidation of the workshop in 1993. During one year and a half I succeeded in creating my own workshop, since then I have been working here. I make and repair stringed instruments, from violins to double basses, including and above all gambas and other historical instruments and imitations as well. Of course I accept bow repair work as well. Until now in most of the cases I received

orders for the so called general repairs and of course I would be happy if the demand would increase for new instruments, too.

MOLNÁR István

hegedűkészítő

7623 Pécs, Szabadság út 31.

Telefon: 06 72 328 797

Mobil: 06 30 969 7744

Nevem Molnár István, 1973-ban születtem Pécsen. Alap- és középfokú tanulmányaimat szülővárosomban végeztem, majd az érettségit követően Budapesten a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Hangszerképző Iskolájának voltam hallgatója. Gyakorlati ismereteimet az Accord Music Kft. műhelyében szereztem, mestereim Bogschütz István, Juharos László, Lakatos László, Nemessányi László, Judith Moser és Holló Bence voltak. 1995 tavaszától Pécsen dolgozom, saját műhelyemben. Vonós és pengetős hangszerek javításával illetve készítésével foglalkozom. Munkám során igyekszem megrendelőim egyéni igényeit kielégíteni, a karbantartási jellegű javítási munkákat rövid határidővel vállalom. Jó kapcsolatom van a Pécsi Szimfonikus Zenekar művészeivel, a Pécsi Tudományegyetem Művészeti Kar, a Művészeti Szakközépiskola, a pécsi, és a megyei zeneiskolák tanáraival, növendékeivel. A javítás mellett hangszerkészítéssel is foglalkozom, több magyarországi kiállításon is részt vettem, többek között az 1997-es budapesti, és a 2000-es esztergomi kiállításokon. Fontosnak tartom a gyermekek zenei, és hangszeres képzését, minden tanulóhangszer javításánál a legfontosabb szempont számomra, hogy a növendékek a kezdetektől kitűnő állapotú hangszereken játszassanak. A hangszerek javítása és készítése mellett hangszerek, hangszeralkatrészek kereskedelmével is foglalkozom.

My name is István Molnár, I was born in Pécs in 1973. I completed my primary and secondary studies in my native town, then after the secondary school-leaving examination I became a student of the Instrument Making School of the Liszt Ferenc Academy of Music in Budapest. I acquired my practical knowledge at the Accord Music Kft. Workshop, my masters were István Bogschütz, László Juharos, László Lakatos, László Nemessányi, Judith Moser and Bence Holló. Since spring 1995 I have been working at my own workshop in Pécs. I am engaged in the repairing and making of stringed and plucked instruments. I endeavour to satisfy the individual requirements of my clients. I accept maintenance repair work with a short delivery time. I have good contacts with the artists of the Pécs Symphonic Orchestra, the Artistic Department of Pécs University of Sciences, the teachers and students of the Artistic Secondary School and of the music schools of Pécs and of the County. In addition to repair work, I also make instruments. I participated in several exhibitions in Hungary as well, among others at the exhibitions in Budapest in 1997 and in Esztergom in 2000. I consider the musical and instrumental training of the children is important. The most important aspect for me when repairing each pupil's instrument is that the pupils can play on instruments in an excellent state from the very beginning on. In addition to repair work and instrument making, I also deal with the trade of instruments and instrument spare parts.

NAGY András

3525 Miskolc, Csermely u. 38.

Telefon: 06 30 228 4585

Nagy András 1974-ben született Miskolcon, zenész családban. Édesapja növendékeként, öt éves korában kezdett hegedülni. 1993-ban érettségizett a miskolci Bartók Béla Zeneművészeti Szakközépiskolában és tanulmányait a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Hangszerésképző Iskolájában folytatta, Harsányi István gyakorlati vezetésével. 1995-ben szakvizsgázott és felvételt nyert a Cremonai Nemzetközi Hegedűkészítő-képző Iskolába (I.P.I.A.L.L.). Cremonai tanulmányai alatt elsajátította a modern olasz hegedűkészítés módszereit, megismerkedett a mai olasz hegedűkészítők fiatal generációjával. A klasszikus cremonai stílus mellett nagy hatást gyakoroltak rá az 1920-as, 30-as évek milánói iskolájának mesterei, elsősorban G. Ornati és F. Garimberti.

1997-ben részt vett a Magyar Hangszerész Szövetség által rendezett Hegedűkészítők Versenyén, Budapesten, ahol hegedűjével harmadik helyezést ért el.

1998-tól miskolci műhelyében dolgozik. Célkitűzése egyénre szabott hangszerek készítése, a zenészek különleges igényei szerint. Hegedűket, brácsákat, csellókat készít megrendelésre, cremonai, milánói és saját modellek alapján, főleg milánói stílusban, lágyabb vonalvezetéssel, kizárólag magasszintű kézimunkával, hagyományos anyagok és eljárások alkalmazásával.

Jövőbeli terveihez tartozik a nemzetközi szakmai kapcsolattartás, a hazai és külföldi kiállításokon, versenyeken való részvétel, a magyar hegedűkészítés régi rangjának, nemzetközi elismertségének újrateremtése.

András Nagy was born in 1974 in Miskolc (Hungary) into a musician family. He started to play the violin as a pupil of his father at the age of five. He graduated at Bartók Béla School of Musical Art in 1993. Following secondary school, he attended Liszt Ferenc Academy of Music, majoring in making musical instruments; where his tutor was István Harsányi. In 1995 he graduated from Liszt Ferenc Academy of Music and was admitted to the International School of Violin Making of Cremona (I.P.I.A.L.L.). During his studies in Cremona he acquired the modern Italian methods of making violins and got acquainted with the young generation of Italian violin makers. He was affected by the classic Cremonese style, and also by the style of masters of Milanese School in the 1920's and 1930's – G. Ornati and F. Garimberti were most influential. In 1997 he took part in the Violin Making Contest, directed by Hungarian Musical Instrument Makers' Organisation in Budapest, where his violin was placed third.

From 1998 he is working in his workshop in Miskolc. His aim and ambition is to make personal musical instruments adjusted to musicians' special needs. He makes violins, violas and cellos for order, mainly in Milanese style and using Cremonese and Milanese and own models, too. His musical instruments are prepared by using traditional materials and methods, merely by high-quality handcraft.

His future plans are to establish and maintain international professional relations, to participate in national and international professional contests and exhibitions and to ground international recognition of Hungarian violin making, as well as to recreate its earlier prominent status in Hungary.

NEMESSÁNYI László

hangszerkészítő

1021 Budapest, Labanc u. 39/b.

Telefon: 275 9006

Mobil: 06 20 393 1017

nemessanyi@axelero.hu

Családunk régi hegedűkészítő família. Nemessányi Sámuel (1837-1881) rokonom volt, Nemessányi Lőrinc (1896-1968) a nagyapám bőgőket, csellókat épített, több qinhangolású bőgőt készített. Jőmagam, Nemessányi László 1959-ben születtem. 1977-79-ig tanultam a szakmát. 1983-ban mestervizsgáztam.

Saját műhelyemben dolgozom. Tevékenységi körök: hegedű, brácsa, cselló, bőgő készítés, javítás, restaurálás, értékesítés.

There is a tradition of violin making in our family. Samuel Nemessányi (1837-1881) was my relative. Lőrinc Nemessányi (1896-1968), my grandfather had built violoncellos and contrabasses. László Nemessányi III was born in 1959. I was learning this profession from 1977 to 1979. I have done the exam to be a master of violinmaking in 1983.

I work in my own workshop. My activity: I make, repair, restore and sell violins, violas, cellos and specially contrabasses because I m also a contrabass player.

PÉTERI Károly

cremonai diplomás művészhagedű- és vonókészítő mester

3529 Miskolc, Közepszer u. 70

Telefon: 06 46 431 017

A hegedűkészítő szakmával 1983-tól foglalkozik.

Első mestere Balázs István volt. Utána, 1989-től az olaszországi cremonában, a Nemzetközi Hegedűkészítő Iskolában folytatta tanulmányait, ahol a legmagasabb végzettséget adó mester diplomát szerzett.

Mestere V. Bissolotti, aki S. Accordo Stradivariát tartja karban. A lakkozást S. Conia és M. Negronitól tanulta, mindhármon oktatta hangszerrestaurálásra is. A cremonai tartózkodás alatt egy kétéves vonókészítő iskolát is végzett, ahol G. Lucchi és E. Sliero volt a mestere. Klasszikus és modern olasz-cremonai stílust alkalmazva épít hegedűt, brácsát, csellót. A több évtizede száradó válogatott faanyagait régi itáliai mesterek által alkalmazott, a mesterétől „ellessett” akusztikus módszer szerint válogatja ki hangszereihez. Lakkja a régi receptek alkalmazása következtében transzparens és rugalmas.

Az 1993-as I. Budapesti Nemzetközi Hegedűkiállításon és versenyen az Olasz Hegedűkészítő Szövetség díját nyerte hegedűjével, mint a legjobb olasz stílusú hangszer. 2000-ben rendezett Esztergomi Nemzetközi versenyen hegedű kategóriában harmadik helyezett lett. Hangszerei a világ számos országába elkerültek: Olaszország, Japán, Usa, Németország. „Ha hegedűje hangja éteri, a márkája biztosan Péteri.”

He has been with the profession of violin making since 1983.

His first master was Istvan Balázs. Then, from 1989 on, he continued his studies at the International School of Violin Making in Cremona, Italy, where he obtained the master diploma giving the highest qualification.

His master was V. Bissolotti, who maintains the Stradivari of S. Accordo. He learned the varnishing from S. Conia and M. Negroni, all three of them taught him instrument restoring as well. During his stay in Cremona he also passed a two years' bows making school, where his masters were G. Lucchi and E. Sliero. He builds violins, violas, cellos using the classical and modern Italian-Cremonese style. He chooses the selected wood materials drying for several decades to his instruments according to the acoustic methods used by the ancient Italian masters that he "stealthily acquired" from his master. As a result of the application of the ancient recipes his varnish is transparent and elastic.

On the 1st Budapest International Violin Exhibition and Contest in 1993 he won the prize of the Italian Violin Makers' Association with his violin, as the best instrument in Italian style. On the International Competition in Esztergom, organized in 2000 he was placed 3rd in the violin category. His instruments were sold in many countries of the world: Italy, Japan, USA, Germany.

Ramona WENTWORTH

1077 Budapest, Rozsa u. 33.

Telefon: 342 7694

iola.rw@freemail.hu

Dallasban születtem, ott meleg a levegő és csak a lapos homokföld találkozik az éggel. Onnan fölmentünk Washington államba, ott már mozgalmasabb a táj: az óceán, hegyek, fenyőfák és sok eső. Gyerekkoromban a rajzolás és a kézművesség a kedvenc időtöltésem volt. Kilencéves koromban kezdtem hegedülni. Olyan könnyen ment, hogy az egyetem után még mindig hittem, hogy zenész leszek. Közben volt egy jó pár magyar ismerősöm, barátom. Sokszor meséltek az otthonról, ahol létezik az isteni barack és a csodálatos konyha. Mindig gondoltam, majd egyszer eljutok Magyarországra. Az egyetem után már vágytam Európába menni. 1993. októberében egy zenei úton keresztül megérkeztem Budapestre. Már tudtam számolni háromig, és megismertem egy pár szót. Talán egy kalandra vagy egy nagy változásra vágytam, és egyszer, ahogy álltam a villamosmegállóban, rám talált egy nagyon jó érzés. Tudtam, hogy maradok. 1997-ben felvettek a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetemre, és amióta befejeztem 2000-ben, azóta dolgozom, mint hangszerész. Jelenleg két helyen dolgozom, a Nemzeti Filharmonikus Zenekarnál Körösi Ferencel együtt, és a Corpus Hangszerkereskedésben. A fő munkám a hangszerek és vonók apróbb-nagyobb javítása. Készíteni is szoktam megrendelésre. Fontosnak tartom a munka minőségét, ezért próbálok 100%-on dolgozni, és mindent megteszek, hogy éles koncentráció képességgel és tiszta látással legyek a műhelyben. Szeretem mind a munkáim, és az embereket is. Ezért fontos, hogy jól szolgáljam őket, és folyamatos legyen a kapcsolat és az együttműködés. Amit még fontosnak tartok, hogy állandóan fejlődjek. De ami a legfontosabb nekem, a szakmai és baráti kapcsolataim. Most azt hiszem, maradok a szakmában és mellette hegedülök. A régi magyar barátaim máshol élnek, én pedig itt maradok.

I was born in Dallas, Texas, a dry and hot place where the sand and sky meet for miles all around. A year later we moved to Washington State. I grew up around the Seattle area, where the abundance of nature exists in many forms: the ocean, mountains, parks, pine trees and much rain. During my childhood drawing and handcrafts were my favorite pasttime. At the age of nine I began playing the violin. It went with such easy, that after college I still believed I would be a musician. Along the way I had made several close Hungarian friends, whom with much nostalgia, spoke about their home. I always thought of visiting Hungary just once, where I could find delicious peaches and a wonderful cuisine. After college I had a strong desire to see Europe. In October of 1993, by way of a musician's course, I arrived in Budapest. I could already count to three and I knew a few words. Perhaps I was drawn to adventure or a change of lifestyle, but on one particular day standing at the tram stop, I was overwhelmed by a wonderful feeling. Then I knew I was staying. That was when my life began in Budapest. Since the time I have finished the Liszt Ferenc Technical Instrument Making School in 2000, I am currently working in two places: the National Filharmonic Orchestra, together with Ferenc Körösi, and the Corpus Instrument and repair shop. I deal with all degrees of instrument and bow repair work, and I make instruments upon request and for particular occasions. For my work I believe in quality, and therefore prioritize a 100% work effort and even more. In preparation for this, I work on endurance of concentration and a clear mind. I like my work and clients as well, therefore it is important that I oblige them well and maintain a strong working relationship. It is also important that I am constantly developing, always moving to a more professional level. But above all, the most important for me are my relations with friends and colleagues. I believe in the succes of development wich aspire to all good things in life, built on strong and constant relations with people, with friends. I believe I will continue to work as a maker and repairer, and play music on the side. My former Hungarian friends live elsewhere now, and my life goes on here.

RÁCZ Barna

Fourwood Kft
2100 Gödöllő, Bethlen Gábor u. 36
Telefon/Fax: 06 28 413 833
Mobil: 06 20 941 0076
barnabass@freema.hu

1983-ban szereztem mesterlevelet Temesvári Péter mesterem irányításával.

Segédként egy évig Menich András műhelyében dolgoztam, majd 1989 és 1991 között egy németországi műhelyben gyarapítottam szakmai tudásomat. Itt határoztam el, hogy a későbbiekben nagybőgők és csellók restaurálásával és készítésével fogok foglalkozni.

1991-ben saját műhelyt alapítottam Gödöllőn, ami az azóta eltelt 12 évben az egyik legjelentősebb hazai vonósműhellyé vált. Ezen idő alatt öt tanuló szerzett irányítással segédlevelet.

A műhelyemben restaurált és készített hangszereken nem csak hazai vezető zenekarok muzsikusi játszanak, hanem európai és tengerentúli művészek is.

I obtained my certificate of mastership in 1983 under the guidance of my master Peter Temesvári.

As a journey man I have been working in András Menich's workshop for one year, then between 1989 and 1991 I increased my professional knowledge in a German workshop. It was here that I decided to deal with the restoring and making of double basses and cellos later on.

In 1991 I founded my own workshop in Gödöllő which during the 12 years has become one of the most important stringed workshops in Hungary. During this time five pupils obtained their journeyman's certificate under my guidance.

The instruments restored and made in my workshop are used not only by musicians of leading Hungarian orchestras, but also by artists from Europe and overseas.

RÁCZ Pál

hangszerkészítő

Paganini Music vonós hangszer üzlet
1073 Budapest, Erzsébet krt. 32.
Telefon: 321 4994

Rác Pál 2000-ben nyitotta üzletét, amit 30 év professzionális zenészi és 20 év hangszerész tapasztalatok előzték meg. Aktív muzsikusként több évet töltött nyugaton, már a 70-es évektől. Közben szorgalmasan látogatta a hegedűkészítő műhelyeket, ahol alkalmi volt bővíteni alapismereteit, elsajátítani különböző szakmai fogásokat. A német nyelv tudása lehetőséget teremtett a gazdag szakirodalom tanulmányozására. A nyolcvanas évek elején Bécsben dolgozik, ahol barátságot köt egy angol hegedűkészítővel, akinek sokoldalú szakmai műveltsége, elhivatottsága beléptaplálja a mesterség szeretetét, a hangszerek iránti lelkesedését. Ettől kezdve a világ bármely részén járt, kereste a kapcsolatot a hangszerkészítő műhelyekkel. Elengedhetetlennek tartja a szakmai megújulást, amit számára a nagy olasz, francia, német, magyar cseh mesterhangszerek gyűjtése, restaurálása, tanulmányozása jelenti. Érdeklődési szakterülete a vonóshangszerek akusztikai működése, amelyhez nélkülözhetetlennek tartja a profi hangszertudást. Szakmai tapasztalatait, ismereteit szívesen kicseréli régi és új hangszerekkel tevékenykedő hegedűkészítőkkel, gazdag élettapasztalattal bíró szakértőkkel, muzsikussal. 2000-ben Esztergomban megrendezett „millenniumi” nemzetközi verseny (szakmai zsűri) VIOLA EZÜST DIJ. 2001-ben Budapest Prof. Varga „Guarnéri” kópiaverseny ARANY DIJ.

Pál Rác opened his shop in 2000, which was preceded by 30 years of experience as a professional musician and 20 years of experience as an instrument maker. As an active musician he has spent several years in the West as early as since the 70s. In the meantime he regularly visited the violin making workshops, where he had the opportunity of enlarging his basic knowledge and acquiring various professional tricks and techniques. The knowledge of the German language made him possible to study the rich specialized literature. In the early eighties he worked in Vienna where he formed a friendship with an English violin maker, the all-round professional skill and vocation of whom fostered his attachment to the handicraft and the enthusiasm for instruments. From then on, wherever he was in the world, he looked for the contact with the instrument making workshops. He considers the continued professional renewal to be essential, which means to him the collecting, restoring and studying of the instruments of the great Italian, French, German, Hungarian and Bohemian masters. The special field of his interest is the acoustic functioning of the stringed instruments, for which he considers the professional instrument knowledge to be indispensable. He readily changes his professional experience and knowledge with violin makers, experts, musicians having a rich life's experience and dealing with ancient and new instruments.

At the "Millennium" international exhibition organized in Esztergom in 2000 (professional jury) VIOLA SILVER PRIZE. He won the GOLDEN AWARD at the Prof. Varga "Guarnéri" Copy Competition in Budapest in 2001.

ROMÁK György

hangszerkészítő mester

6725 Szeged, Kossuth Lajos sugárút 8. III./11.

Telefon: 06 62 314 868

1992 óta foglalkozik magánvállalkozóként is vonós hangszerek (hegedűk, brácsák) készítésével, javításával. 1966-ban, az általános iskolai tanulmányok befejezése után került a Szegedi Hangszergyárba szakmunkás tanulóként. Mestere, a már ott dolgozó szakmunkások mellett a gyár alapítójának fia, Sebők István volt. Több mint két évtizedes szakmai gyakorlat után, 1991-ben tette le a mestervizsgát. Állandó munkahelye 1966 óta folyamatosan a Szegedi Hangszergyárban van, ahol az évek során különböző beosztásokban látta el feladatát. Jelenleg a vállalat igazgatója. Elkészült munkáival többször lépett már a nyilvánosság elé: 1991-ben a frankfurti, majd ezt követően a Magyarországon megrendezett kiállításokon és versenyeken is bemutatta munkáit.

As an independent entrepreneur he has been dealing with the making and repairing of stringed instruments (violins, violas) since 1992. In 1966, after having finished his basic school studies, he came to the Szeged Instrument Factory as an apprentice to become a skilled worker. His master, besides the skilled workers who had already been working there, was István Sebők, the son of the factory founder. After more than two decades of professional practice, he obtained the master's degree in 1991. His constant working place has been the Szeged Instrument Factory without interruption since 1966, where he fulfilled his duties held in different positions in the course of the years. At present he is the director of the Company. He has presented his works to the public several times already. He showed his works in Frankfurt in 1991 and then he participated in exhibitions and contests organized in Hungary as well.

SZABÓ István

aranykoszorús hangszerkészítő mester

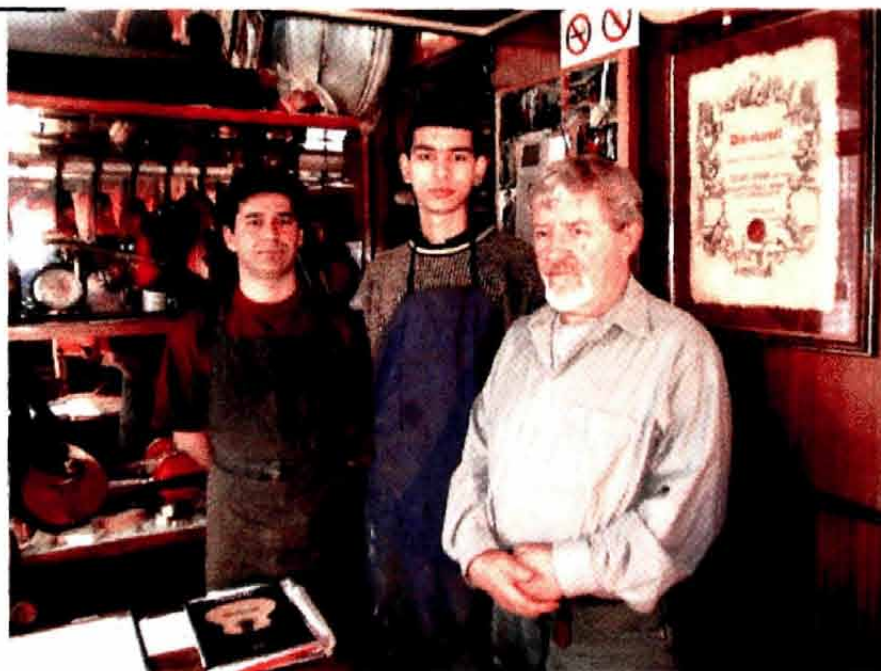
Szabó & Szabó Music Melody hangszerjavító üzlet

1085 Budapest, József krt. 42.

Telefon: 314 2690

**SZABÓ & SZABÓ
MUSIC MELODY**
Hangszerjavító üzlet

Az üzlet Budapest egyik patinás hangszerboltja, ahol vonós-pengetős, ütős és rézfúvós hangszerek, valamint vonók speciális javításával foglalkoznak. Ezen kívül használt hangszerek felvásárlása és értékesítése, hangszertartozékok árusítása is folyik. Az üzlet a szakemberképzés területén is sokat tesz, megalakulásától napjainkig mintegy 60 hangszerész szerzett itt megfelelő szakképesítést, s az elmúlt években több olyan szakember került ki a műhelyből, akik a fővárosban és vidéken dolgoznak önálló mesterként.

Az üzlet tulajdonosa Szabó István aranykoszorús hangszerkészítő mester, aki 1967 óta dolgozik itt a műhelyben. Jelenleg fiával, ifj. Szabó Istvánnal, aki diplomás építőmérnökként végezte el a hangszerkészítő szakmát, és egy tanulóval dolgozik.

A mester a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola tanára, a Magyar Hangszerész Szövetség alelnöke, igazságügyi hangszerzakértő és a Budapesti Kézműves Kamara mestervízsga bizottságának egyik elnöke.

A műhely dolgozói munkájukkal igyekeznek megfelelni a belföldi és a külföldi igényeknek, zeneiskoláknak és aktív művészeknek egyaránt.

This is one of Budapest's well-established musical instruments shops. Here stringed-plucked, percussion and brass instruments, as well as bows are repaired. Moreover, used instruments are purchased and sold here, and instrument accessories are kept as well. The shop is also very active in the field of specialist training: since its foundation approximately 60 instrument makers have received a professional training here until today. In the past years several specialists were trained in the workshop who work now as self-employed masters in the capital and in the countryside. Owner of the shop is master instrument maker with golden diploma István Szabó, who has been working in the shop since 1967. Presently he is working with his son Szabó István jun., who has completed the instrument maker's profession being a certified civil engineer, and with one apprentice.

The master is teacher at the Liszt Ferenc Academy of Music, vice-president of the Hungarian Musical Instrument Makers' Association, judicial expert on musical instruments and one of the presidents of the Masters' Examinations Committee of the Budapest Handicraft Chamber.

The employees of the workshop strive to satisfy the domestic and foreign demands of both the music schools and the active artists.

SEMMELWEIS Tibor

hegedűkészítő mester

39 Chandos Road, East Finchley

London N2 9AR

Telefon: +44 208 88 35 847

Édesapján keresztül ismerkedett meg Erdélyi Sándorral és Balázs Istvánnal, akiknek az elhivatottsága egy életre példaként szolgál számára.

Tanoncéveit a Mittenwaldi Hegedűkészítő Iskolában töltötte, majd segédként dolgozott Cremonában, Budapesten, Ottawában és Londonban.

A mestervizsgát 1998-ban Szabó István és Temesvári Péter előtt tette le.

1996 óta John Dilworth hegedűkészítő és hangszer-szakértő (Guarneri del Gesù könyv társszerzője, a Strad magazin szakmai tanácsadója) aszisztenseként dolgozik felállásban. Saját műhelyében feleségével, Judith Moserrel restaurálással, minőségi mesterhangszerek tanulmányozásával és új hangszerek készítésével foglalkozik.

Fontos feladatának tartja a zenészek egyéni hangzás-igényeinek megfelelő hangszerformába öntését, mely tapasztalata szerint leginkább egy szoros együttműködés eredményeként valósítható meg.

He got acquainted with Sándor Erdélyi and István Balázs through his father. The vocation of these two masters has served him as a life long example.

He spent his years of apprenticeship in the Mittenwald Violin Making School, then he worked as a journey man in Cremona, Budapest, Ottawa and London. He passed the master's examination to István Szabó and Péter Temesvári in 1998.

Since 1996, he has been working in a part-time job as the assistant of violin maker and instrument expert John Dilworth (co-author of the book about Guarneri del Gesù, professional advisor of the Strad Magazine). In his own workshop, together with his wife Judith Moser, he deals with restoring and studying quality master instruments, and with making of new ones.

He considers it as his important task to cast the individual sound requirements of the musicians into an appropriate instrument shape. This, according to his experience, can best be achieved as a result of a close cooperation.

Eredmények:

1996 - Sáranszky díj

1998 Salt Lake City

- Certificate of Merit

2000 Esztergom

- szakmai bronzdíj

2000 Cremona Triennale

- 3. helyezés

Awards:

1996 - Sáranszky Award

1998 Salt Lake City - Certificate of Merit

2000 Esztergom - Professional Bronze Award

2000 Cremona Triennale - 3rd Place

SZÉLES Miklós

2600 Vác, Március 15. tér 18.
Telefon: 06 27 319 372
mszeles@elender.hu

1959-ben született Vácon. 1978-ban az érettségi vizsga után a Kaesz Gyula Faipari Iskolában kezdte hangszerész tanulmányait Semmelweis Tibor vezetésével. Gyakorlati oktatást a budapesti Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola vonós műhelyében kapott Lakatos Ferenc mester úrtól. A zeneakadémia vonósműhelyében lehetősége volt az addig illetve az újonnan tanult munkamódszerek begyakorlására, fejlesztésére. Ebben nagy segítség volt a nagyon jól összeszokott kollégák csapata.

1985-ben mestervizsgát tett.

Időnként meghívást kapott Kodáj Zoltán Bécsben élő kollégától szakmai továbbképzésre.

1989–1995 között Németországban, Kölnben élt és dolgozott egy ott híres és jó nevű magyar származású mesternél, Stephan Csonkánál. Nagyon sok régi olasz és más szép hangszert látott, tanulmányozott és javított.

Természetesen ezek és más külföldi kapcsolatok ma is élnek úgy szakmai, mint üzleti téren.

1996-ban hazaköltözés után Vácon nyitott üzletet, ahol jelenleg is dolgozik.

Tevékenysége főleg a nagyon kényes és speciális javításokból, és régi, szép hangszerek adás-vételéből, közvetítéséből áll.

He was born in Vác in 1959. In 1978, after having graduated from secondary school, he started his studies as an instrument maker at the Kaesz Gyula Vocation Woodworking School under the guidance of Tibor Semmelweis. He acquired practical knowledge by master Ferenc Lakatos in the string workshop of the Liszt Ferenc Music Academy in Budapest. In the string workshop of the Music Academy, he had the opportunity of practicing and developing the newly learned working methods, or having acquired by that time. In doing this, the fine team of his colleagues was of great help.

In 1985 he passed the master's examination.

From time to time, he was invited for continued professional training by Zoltán Kodáj, a colleague living in Vienna. Between 1989 and 1995 he lived and worked in Cologne, Germany with a master of Hungarian origin, Stephan Csonka, having a good reputation there. He has seen, studied and repaired a great many of ancient Italian and other fine instruments. Of course, these and other contacts abroad still exist both from the professional and commercial point of view. Back in Hungary, he opened a shop in Vác in 1996, where he still works.

His activity consists primarily of very delicate and special repair works, purchasing/sale of ancient, fine instruments, as well as business matchmaking in this field.

SZÉKELY Márton

1073 Budapest, Kertész u. 20.

Telefon: 267 4460

szekelymarton@axelero.hu

Született 1970-ben, Budapesten. Érettségi után beiratkozott a Cremonai Nemzetközi Hegedűkészítő Iskolába, ahol 1993-ban kapott mesterdiplomát. Később több mester műhelyében megfordult, majd 1995-ben önnállósdott. 1999-től ismét Budapesten dolgozik. Hangszereit klasszikus olasz modellek alapján készíti. Több nemzetközi hangszerkiállításon vett részt.

He was born in Budapest in 1970. After secondary school he enrolled in the Cremona International School of Violin Making, where he obtained the master's diploma in 1993. Later he visited the workshops of several masters, then he became independent in 1995. Since 1999 he has been working in Budapest again. He makes his instruments based on classical Italian models. He participated in several international instrument exhibitions.

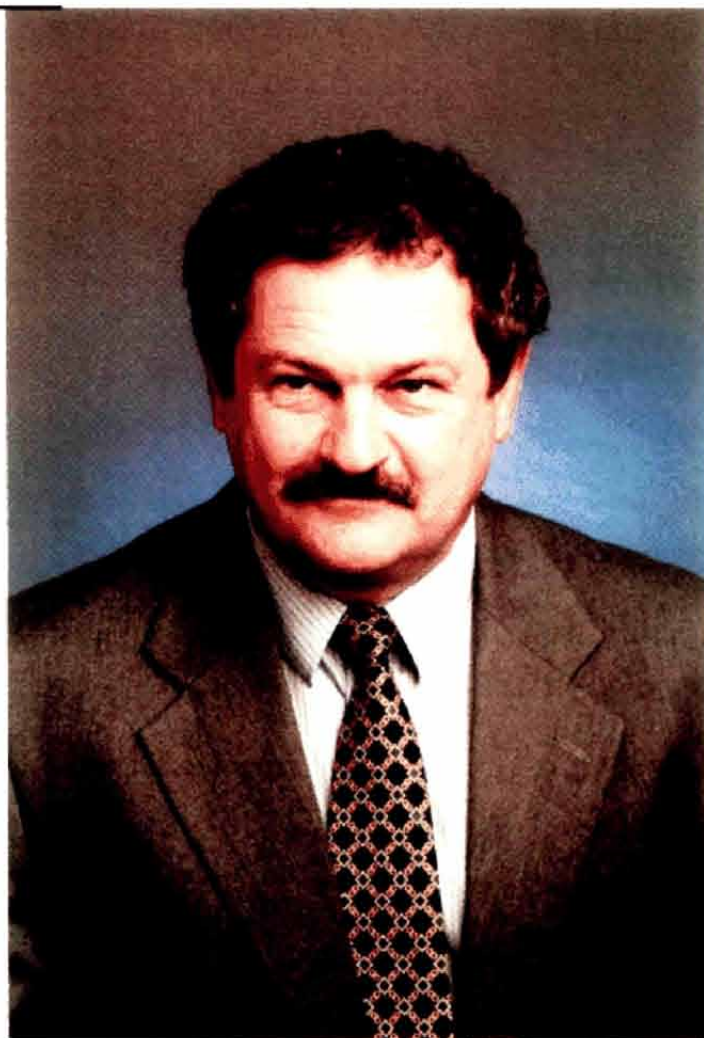
ZSIBÓK István

vonós hangszerkészítő mester

6724 Szeged, Kukovecz Nana u. 11.

Telefon: 06 62 494 969

Mobil: 06 30 383 1792

1966-ban a Szegedi Hangszergyár szakmunkás tanulójaként kezdett a vonósok javításával, készítésével foglalkozni. Mestere a szegedi gyár alapítójának fia, Sebők István volt, mellette az ott dolgozó szakmunkások foglalkoztak szakmai nevelésével. Majdnem 23 évi szakmai gyakorlat után, 1991-ben tett mestervizsgát vonós hangszerkészítésből. Szakmai továbbképzéseit Németországban és Svájcban szerezte. Szakterülete elsősorban az új és nagyobb hangszerek – cselló, bőgő – készítése. Munkáival 1991-ben bemutatkozott a Frankfurti Kiállításon és Vásáron, és azóta folyamatosan részt vesz a Magyarországon megrendezésre kerülő kiállításokon Budapesten, Esztergomban. Jelenleg a Hangszergyártó Kft. műszaki vezetője.

He started dealing with the repairing and making of stringed instruments as an apprentice to become a skilled worker in the Szeged Instrument Factory in 1966. His master was the son of the founder of the Szeged factory, István Sebők. Besides him the specialized workers working there were dealing with his professional training. After nearly 23 years of professional practice he passed his master's examination as a maker of stringed instruments in 1991. He obtained his professional continuous training in Germany and Switzerland. His specialized area is above all the making of new and larger instruments, i.e. cellos, double basses. He presented his works at the Frankfurt Exhibition and Fair in 1991 and since then he has been participating in exhibitions organized in Hungary: Budapest, Esztergom. At present he is the technical leader of the Instrument Making Ltd.

Hegedűkészítés Magyarországon

Holló Bence

A hegedűkészítő szakma közel százötven évvel az olaszországi hegedűkészítés kialakulása után jelenik meg Magyarországon. Olaszországban az első hegedűkészítő műhelyek megjelenése a 16.sz. elejére tehető, ugyanez Magyarországon hozzávetőlegesen az olasz hegedűkészítés fénykorával, a legendás Amati, Guarneri és Stradivari mesterek működésével esik egybe (17.-18.sz.). A 17. században a török hódoltság alatt álló Magyarországon Pozsony adott menedéket a már kialakult kulturális intézményeknek és a zenei életnek is. Az első hegedűkészítő műhelyek is itt, Pozsonyban jelennek meg, melyeket, a szomszédos, német nyelvterületekről bevándorolt mesterek hoznak létre. Közülük a legnagyobb ismertségre a több generáción keresztül alkotó Thir-ek, és a Leeb-ek tettek szert. Míg a Thir-ek a német, Stainer-

iskolára jellemző építési módszereket követték, a Leebek hangszerei közelebb álltak a cremonai olasz mesterek munkáihoz előre vetítve a magyar hegedűkészítésre általában jellemző olasz orientáltságot.

A térségben Pozsony mellett Bécs és Prága is kedvelt városa a hegedűkészítőknél. A mesterek életük során többször is áttelepítik műhelyüket az egyik városból a másikba.

Pest, a török megszállók kivonulása után, az 1700-as évek első felétől válik csak célpontjává a vándorló mesterembereknek. A Bécsből Pestre áttelepülő hegedűkészítők között találjuk Johann Baptist Schweitzert (1790-1865), a „magyar iskola” megteremtőjét. Munkáira jellemző letisztult izlésvilág, precizitás, művészi finomság jelentős hatást gyakorol a tanítványaira, és a magyar hegedűkészítés további fejlődésére is. Schweitzer pesti műhelyében tanult a később Bécsben letelepedő Gabriel Lemböck, a Pesten, a mester műhelyét megöröklő Thomas Zach, illetve Sitt Antal is, aki Prágában vált híres hegedűkészítővé. Schweitzer legjelembőbb tanítványa a „magyar Stradiváriként” emlegetett Nemessányi Sámuel (1837-1881). Nemessányi zsenialitása az egész európai hegedűkészítés történetében kiemelkedő. Egy korabeli szakvélemény lényegretörő leírása szerint „hegedűt sem színben, sem alakban, sem hangzásukban nem lehet megkülönböztetni a nagy olasz mesterek munkáitól”.

Az 1800-as évek végén a magyar hegedűkészítés, a cseh és a német (bécsi) iskolától elszakadva, a Schweitzer-Nemessányi vonalon elindulva, önálló utakat kezd járni. A századforduló pezsgő zenei élete, a világhírű, iskola-teremtő hegedűművészek – Hubay Jenő, Zatureczky Ede, Vecsey Károly – jelenléte is ösztönzőleg hat a szakma további fejlődésére. Budapesten, az Operaház és a Zeneakadémia vonzáskörzetében sorra nyíló műhelyek közül Pilát, Spiegel, és Reményi műhelyei a legnevesebbek. Ezek a műhelyek képzik a legtöbb szakembert is. A kor sok jónévű mester mellett legendás hegedűkészítőket is produkál: Bárány Dezső, Frisz Maximilian, Tóth János, Spiegel János neve ma is a legismertebbek közé tartozik. A magyar hegedűkészítés a századfordulótól a II. világháborúig tartó „fénykorában”, európai viszonylatban is a legmagasabb szakmai színvonalat képviselte.

A II. világháború utáni szovjet hatalmi berendezkedés, a kommunista diktatúra számos neves hegedűkészítőt és szakértőt kényszerített emigrációra. A gazdaság erőszakos kollektivizálása során a már meglévő, jónévű hangszerkereskedő üzletházakat – Mogyoróssy, Steinberg, Reményi – az 1950-es évek elején a kisebb műhelyekkel együtt államosították. Az államilag létrehozott, és pártirányítás alatt álló Minőségi Hangszerkészítő és Javító Vállalat kényszerű munkahelyévé vált az itthon maradt hegedűkészítők nagy többségének. A műhelyek felszámolása során számos hangszer, szerszám, rajz, szakértői anyag – fényképek, leírások, olasz hangszerekről készült gipszlenyomatok stb. – veszett el. Megszűnt az a természetes szakmai közeg is, amely a mesterről tanítványra öröklődő szaktudás fennmaradását biztosítani tudja. Az 1970-es évektől enyhülő politikai légkör valamelyest javította ugyan a magyar hegedűkészítők lehetőségeit, véglegesen csak az 1989-es demokratikus rendszerváltás teremtette meg ismét a szakma fejlődéséhez, és talpraállításához szükséges piaci feltételeket.

A hegedűkészítés Magyarországon több, mint 300 éves múlttal rendelkezik, története során közel 1000 hegedűkészítőt jegyeztek fel. Annak ellenére, hogy a világ hangszerpiacán számos magyar mester által készített hangszer meghamisítva, olasz, olykor francia hegedűként került forgalomba, a „magyar hegedű” még mindig fogalom az európai zenei életben.

Violin making in Hungary

Bence Holló

The profession of violin making appeared in Hungary approximately a hundred-fifty years after the coming into being of the Italian violin making. In Italy the appearance of the first violin making workshops can be estimated to the beginning of the 16th Century. The same thing in Hungary coincides approximately with the golden age of the Italian violin making, with the activity of the legendary masters Amati, Guarneri and Stradivari (17th – 18th Century). In the 17th Century, the cultural institutions already existing in Hungary moved over from the Turkish occupied parts to Pozsony (Pressburg) – so did the musical life. So the first violin making workshops appeared here, in Pozsony, founded by the masters who had immigrated there from the neighbouring German speaking areas. Among them the most famous to become were the Thir's and the Leeb's who had been making violins for several generations. Whereas the Thir's followed the instrument making methods characteristic to the German, i.e. Stainer school, the instruments of the Leeb's were nearer to the works of the Italian masters of Cremona, thus giving a foretaste for the generally characteristic Italian orientation of the Hungarian violin makers.

Besides Pressburg, Vienna and Prague were also favourite towns of the violin makers in the region. In the course of their life, the masters repeatedly settled over their workshops from one town to the other. Pest became a point of interest of the travelling craftsmen only after the withdrawal of the Turkish occupants, i. e. from the first half of the 1700s. Among the violin making masters settling over from Vienna to Pest, we find also Johann Baptist Schweitzer (1790-1865), the creator of the "Hungarian school". The cleared taste, the precision, the artistic refinedness characteristic to his works had an important influence on his pupils, and on the further development of the Hungarian violin making. Gabriel Lemböck, who settled later in Vienna, Thomas Zach, who inherited the master's Pest workshop, and also Antal Sitt, who became a famous violin maker in Prague, all of them learned in Schweitzer's workshop in Pest. Schweitzer's most important pupil, however, was Sámuel Nemessányi (1837-1881), referred to as the "Hungarian Stradivari". Nemessányi's genius is outstanding in the whole of European violin making history. According to the description of a professional opinion of that time, "his violins cannot be distinguished neither by colour, nor shape, nor sound from the great Italian masters' works".

At the end of the 1800s, the Hungarian violin making, breaking with the Bohemian and German (Viennese) school,

started its own way following the Schweitzer-Nemessányi line. The bustling musical life of the turn of the Century, the presence of the world famous, school creating violin artists – Jenő Hubay, Ede Zatureczky, Károly Vecsey – had a stimulating effect on the further development of the profession. In Budapest, among the workshops opening one after the other in the neighbourhood of the Opera House and the Music Academy, those of Pilát, Spiegel and Reményi are the most renowned. In these workshops were trained the largest number of professionals, too. This period produced, besides the distinguished masters, legendary violin makers as well: The names of Dezső Bárány, Maximilian Frisz, János Tóth, János Spiegel can be found amongst the most famous ones even today. During its "golden age" which lasted from the turn of the Century until World War II, Hungarian violin making represented the highest professional level even on European scale. After World War II, the installation of Soviet power and the Communist dictatorship forced a great number of distinguished violin makers and experts to emigration. In the course of the forced collectivization of the economy, in the early 1950s, the already existing instrument trade companies of renown – Mogyoróssy, Steinberg, Reményi – were all nationalized, together with the smaller workshops. The Quality Instrument Making and Repair Company created by the State and standing under the Communist Party's direction, became a forced working place for the vast majority of the violin makers who had stayed in Hungary. In the course of the liquidation of the workshops, countless instruments, tools, drawings, expertises – photographes, descriptions, plaster casts made of Italian instruments, etc. – were lost. The natural professional background, which can assure the preserving of the professional knowledge passed on from master to pupil, ceased to exist. Although the relaxing political atmosphere beginning in the 1970s improved in some way the opportunities of the Hungarian violin makers, only the democratic change of the regime in 1989 created definitely again the market conditions necessary for development and recovery.

Violin making in Hungary has a tradition of more than 300 years. During its history, nearly 1000 violin makers were recorded. In spite of the fact that a great number of instruments made by Hungarian masters have been placed on the world's instrument markets as fakes – as Italian, sometimes as French instruments – the "Hungarian violin" is still a byword for quality in Europe's musical life.

Frissz M.
magyar hangszerek és zenék különleges készítője
Budapest, V. D. 1. Csalán-lás
színház.
... a legjobbk.
német és olasz hangok, valamint
Művészies

BÍRÓ Ádám

1136 Budapest, Balzac u. 54.

Telefon: 329 9241

Mobil: 06 20 944 3770

www.vintage52.hu

1972-ben született Budapesten. Érettségi után a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola hangszerész iskolájának első évfolyamán végzett. Néhai Schneider István mester egyik utolsó tanítványaként a Kozmosznál szabadult fel. Bécsben folytatta tanulmányait Hans Protragernél. Itt ismerkedett meg a modern hangszerépítés alapjaival és a „nyugat” filozófiájával, melyet mind a mai napig szem előtt tart. Tervei alapján napjainkig készítenek üveg-szálás hátú elektromos nagybőgőt. Budapesten Pelsőczy Lengyel Andrásnál tanulta a gitárjavítás fortélyait. Ekkor készült első komolyabb hangszere, egy teljesen új elgondolások alapján tervezett elektromos hegedű. Első lépésben kibérelte a Kozmosz vonósműhelyének felét. Önálló műhelyét 1994-ben nyitotta a XIII. kerületi Tátra utcában. Egy év elteltével már alkalmazottakat vett fel Bárány Péter és Csambalik Tivadar személyében. Ekkor még ADM „márkanév” alatt készültek az egyedi hangszerek (pl.: Gerendás Péter, Ferenczi György, stb.). Megalakította a RÉ gitárépítő hármast Mihályi Balázssal és Szőke Tasi Zoltánnal. Egyik leghíresebb munkája Tátrai Tibor „kis piros” gitárja, melyet a művész annyira magáénak érez, hogy elkészülése pillanatától kezdve (1997), nem használ más elektromos lapgitárt. 2001 augusztusában átköltözött a Balzac u. - Szt. István park sarkán lévő helységbe. Itt ismét csatlakozott a csapathoz Hurguly László kolléga. Első tanulója Deme Tamás, őt követte Péter Gábor, majd 2001-től Kálló Péter. 2002 áprilisában megalapította a Magyar Hangszerész Szövetség Gitárkészítő szakosztályát.

He was born in Budapest in 1972. After finishing secondary school, he graduated from the Instrument Makers' School of the Liszt Ferenc Music Academy. He was released as one of the last pupils of the late master István Schneider at Kozmosz. He continued his studies with Hans Protrager in Vienna. Here he got acquainted with the bases of modern instrument making, and the philosophy of the "West", still present in his mind. Electrical double-basses with fibre-glass back are still made following his plans. He learned the tricks of guitar repair from András Pelsőczy Lengyel in Budapest. This was when his first relatively serious instrument was made: an electrical violin designed on the basis of a completely new concept. As a first step, he hired half of Kozmosz' string workshop. He opened his own workshop in District XIII Tátra Street in 1994. After one year's time, he already took on two workers in the person of Péter Bárány and Tivadar Csambalik. At that time, the individually made instruments were made under the "trademark" ADM (e.g.: Péter Gerendás, György Ferenczi). With Balázs Mihályi and Zoltán Szőke Tasi he founded the guitar-making trio RÉ. One of his most famous works (made in 1997) is Tibor Tátrai's "small red" guitar. The proud owner has never used another electric guitar ever since. In 2001, the store moved to the corner of Balzac Street/Szt. István Park. Our instrument maker colleague László Hurguly joined the team again. His first apprentice was Tamás Deme, followed by Gábor Péter, and then in 2001, by Péter Kálló. In 2002, he founded the Guitar Making Section of the Hungarian Instrument Makers' Association.

Historikus és népi hangszereink a XXI. században

Szerényi Béla

Szokatlannak tűnik talán, hogy e hangszercsoport bemutatásakor nem a múlt, hanem a jelen, de méginkább a jövő kerül előtérbe. A több száz különböző fajtájú, és ebbe a kategóriába sorolható hangszer azonban nem teszi lehetővé, hogy érdemi történeti összefoglaló készüljön. Szerencsére a zenetörténet és a néprajztudomány bőséggel tárgyalja a kérdést. Minket, hangszerkészítőket inkább az a kérdés foglalkoztat: mi a jövője hangszereinknek?

Egészen a legutóbbi időkig a különböző szakkönyvek úgy kezelték a historikus és a népi hangszereket, mint élő kövületeket, amelyek ugyan fontos szerepet játszottak a

a hangszereket. Ma már az sem meglepő, ha egy kortárs zeneszerző dudára írja művét, vagy egy jazz muzsikusz cseballón muzsikál. A tapasztalatok azt mutatják, hogy a művészeket és a közönséget sok esetben nemcsak a régmúlt hiteles felidézése, hanem a különleges hangzás, érdekes forma, az átlagostól eltérő szépség is vonzza. Minden művelt ember azonnal maga elé tud idézni egy szimfonikus zenekart, amely évszázadok fejlődésével rendkívül kifinomult, egységes hangzásideált hozott létre saját műfajában. De bajba kerül, ha mondjuk a viola da gamba, vagy a tilinkó felől érdeklődünk.

Nem csoda, hiszen a klasszikus zene hangképébe sok hangszertípus nem fért bele, szükségszerűen háttérbe szorult, kikopott a köztudatból. Ennek eredményeképp mostanra az a furcsa helyzet állt elő, hogy ezek a sok száz (gyakran több ezer!) éves instrumentumok még a zenekedvelők között is az abszolút újdonság erejével hatnak. Az újdonság ereje számunkra persze nagyon is kedvező: jó esetben „divatot” teremt, és ez rögtön megmutatkozik a hangszerkészítők megrendeléseiben is.

Egy historikus, vagy népi hangszer elkészítése azonban nem csak sok örömet, hanem számtalan problémát is okoz készítőjének. Egy hegedűkészítő – valamely szakmai problémát megoldandó – könnyen segítséget kaphat kollégáitól, vagy a bőséges szakirodalomból. A historikus hangszerek mestere sok esetben csak képi ábrázolásokra, rövid leírásokra hagyatkozhat, és a népi hangszerkészítőnek is csak az idős parasztemberek szűkszavú tanácsai vagy a múzeumi adatok adnak némi támpontot. Mindannyiunk büszkesége, hogy e műfaj magyar mesterei kiválóan oldják meg ezeket a feladatokat. Hangszereiket, elméleti munkáikat – nem túlzás – világszerte elismerik. Amióta az előadóművészet élvonalában megjelentek a régizene és a népzene kiválóságai, azóta ezek a hangszerek is „klasszicizálódtak”. Ma már semmiféle szintkülönbség nem mutatkozik az egyedi készítésű mesterhangszerek között, bármely fajtájúak is.

Szentes 1892. évi 19.

hangszerek fejlődéstörténetében, de mára már elavultak. Szerencsére az élet ezt fényesen megcáfolta. Világszerte egyre népszerűbbek a régizenei és népzenei együttesek, és más műfajokban is egyre gyakrabban használják ezeket

Historical and folk music instruments in the 21st century

Béla Szerényi

*I*t might seem unusual that, when presenting this group of instruments, it is not the past, but the present and even more the future which is in the foreground of discussions. However, the many hundreds of instruments of different kinds that can be classified into this category, does not make it possible to make a thorough historical summary. Fortunately enough, music history and the science of ethnography largely deal with this question. As to us instrument makers, we are rather intrigued by the question: what is the future of our instruments like?

Up to recent times, the different specialized books treated the historical and folk instruments as living fossils, which, although having played an important part in the evolution of the instruments, today have become antiquated. Fortunately this idea was disproved by life. All around the world, early music and folk music groups are increasingly becoming popular, and these instruments are used ever more frequently in other genres as well. Today it is not any more surprising that a contemporary composer writes his work for bagpipe, or to have a jazz musician playing on the harpsichord. Experiences show that the artists and the audience are in many cases attracted not only by the authentic evocation of the past, but also by the specific sound, the interesting form and the beauty that is divergent from the average.

Each educated person can instantly imagine a symphonic orchestra, which during its Centuries' long evolution has produced an extraordinary refined, uniform sound ideal in its own genre. However, the same person is embarrassed when asked, say, about the

viola da gamba, or the tilinkó. This is not astonishing because many types of instruments could not make their way into the sound picture of the classical music, necessarily they were pushed into the background, and they sunk into oblivion. As a result of this, we have to face the strange situation that these instruments, old of many hundreds (often several thousands!) of years, impress with the strength of an absolute novelty even among music lovers. For us, the strength of novelty is of course very beneficial: at best it creates a "fashion", and this reflects immediately in the number of orders of the instrument makers as well.

The making of a historical or folk instrument, however, causes its maker not only a lot of joy, but also countless problems. A violin maker – in order to solve some professional problem – can easily receive help from his colleagues, or he can consult the rich specialized literature. However, the master of historical instruments can in many cases only rely on illustrations, short descriptions, and the folk instrument maker can also have some point of reference only from the terse advises of the old peasants, or informations available in museums. We are all proud of the fact that the Hungarian masters of this genre resolve these tasks 'masterfully'. Their instruments and theoretical works are – it is not exaggerated to say – recognized all around the world. Since the eminent artists of early music and folk music have made their appearance in the forefront of the performing arts, these instruments have also "classiced". Today there is no more difference in quality between the individually made master instruments, whatever their class may be.

BALOGH Sándor

furulya-, citera- és tekerőkészítő népi iparművész

Óbudai Népzenei Iskola

1034 Budapest, Nagyszombat u. 27.

Telefon: 437 0498, 388 6381

clan@hdsnet.hu

25 éve zeneiskolai népzene tanárként tevékenykedtem. Jelenleg az Óbudai Népzenei Iskola furulya és citera tanára vagyok, a hangszerkészítést mellékfoglalkozásként végzem. Fő hangszereim a magyar népi furulyafélék (alföldi, dunántúli, erdélyi és moldvai csángó típusai), a citera és a tekerő, de készítek gyerekhangszereket is, így például: nád-mirlitont, töksörgőt, tökdobot. Kezdetben segítségemre volt a kisújszállási Tuka Zsigmond Életfa-díjas citerás népművész és a néhai tiszalipári Bársony Mihály tekerős, a Népművészet Mestere. Jelenleg is fontosnak tartom a hagyományos népi technikák felkutatását és alkalmazását, melyeket saját ötleteimmel és tapasztalataimmal igyekszem kiegészíteni.

Immár 20 éve folyamatosan nagy segítséget kapok a sajószögedi cimbalomkészítő mesteremtől – István Istvántól – aki idős kora ellenére fáradhatatlanul segíti hangszerkészítő munkámat. A furulyáimat Szőke István kaposvári fadaragó mester díszíti.

Zene tanárként fontosnak tartom a tiszta hangú, könnyen kezelhető jó minőségű hangszerek alkalmazását. Mint hangszerkészítő immár negyed százada azon fáradozom, hogy minél többen örömmel zenélhessenek hangszereimen.

I have been working as a folk music teacher in music schools for 25 years. At present I am the peasant flute and cither teacher of the Óbuda Folk Music School, instrument making is my accessory activity. My main instruments are Hungarian folk flutes in different types (Great Plain, Transdanubia, Transylvania and Moldavian Csángó), the cither and the hurdy-gurdy, but I make childrens' instruments as well, such as: cane kazoos, pumpkin rattles, pumpkin drums. At the beginning I was helped by "Life-tree" awarded cither folk artist Zsigmond Tuka of Kisújszállás and the former hurdy-gurdy player and maker Mihály Bársony of Tiszalipár, Master of Folk Art. I consider it still important to explore and apply the traditional folk techniques which I strive to complete with my own ideas and experience.

For 20 years I have been receiving great help from my master of cimbalom making – István István of Sajószöged – who despite of his high age helps untiringly my work of instrument making. My peasant flutes are ornamented by wood carving master István Szőke of Kaposvár.

As a music teacher I consider it important to use easy to handle instruments with clear sound and of good quality. As an instrument maker I have been taking every effort for a quarter of a century already in order to enable as many pupils as possible to play music with joy on my instruments.

BÁN György

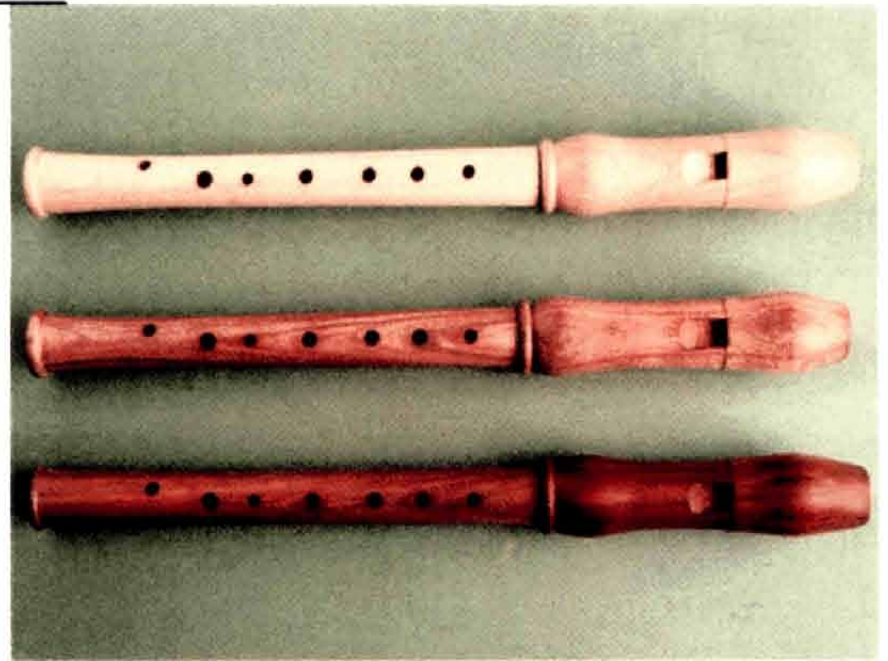
hangszerkészítő népi iparművész

2030 Érd, Szerelő u. 16.

Telefon: 06 23 372 625

fafuvosnephangszerek@axelero.hu

bangyorgy@freemail.hu

Bán György hangszerkészítő népi iparművész műhelyében húsz éve készülnek különböző fafúvós hangszerek. Kezdetben csak egyszerű hatlyukú pásztorfurulyák, később kettősfurulyák, harántfurulyák, öndíszítésű pásztorfurulyák és hosszifuruglák is.

A felhasznált anyagok köre idővel bővült, szinte az összes hazai gyümölcsfafajtát kipróbálta. Tapasztalatai szerint a legszebb hangú furulyák szilvafából, mandulafából vagy sárgabarackfából készülnek.

A magyar népi hangszereken kívül a készletében megtalálhatók a reneszánsz és barokk kor fafúvósai is: furulyák, fuvolák, oboák. Hangszereit folyamatosan keresik hazai és külföldi népzenei együttesek, zeneiskolák.

1984-ben elnyerte az Országos Népi Hangszerkészítő Pályázat fődíját.

Azóta a műhely és a készlet is folyamatosan bővül.

Idén nagy vállalkozásba kezd a mester: a századforduló népszerű hangszerét, a tárogatót készíti el.

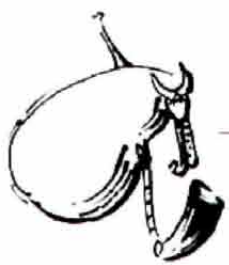

Instrument maker folk craftsman György Bán has been making different wood wind instruments for twenty years. At the beginning, only simple shepherd's flutes with six fingerholes, later also double flutes, side-blown flutes, tin ornamented shepherd's flutes and longflutes were made in his workshop. Gradually, the range of material used has increased, and he has tried almost all of the species of domestic fruit trees. According to his experience, the flutes with the most beautiful sound are made of plum, almond or apricot wood. Besides the Hungarian folk instruments, Renaissance and Baroque wood wind instruments can also be found in his stock: recorders, flutes, oboes. His instruments are always sought for by folk music groups and music schools from Hungary and abroad. In 1984 he won the first

prize of the National Folk Music Instrument Makers' Competition. Both the workshop and the stock have been increasing since.

This year the master has an important project in mind: he will make the popular instrument of the turn of the Century, the tárogató.

Claviaton Bt.

2071 Páty, Móricz Zsigmond u. 19.

Mobil: 06 20 934 4090

info@claviaton.hu

www.claviaton.hu

Claviaton

A Claviaton Bt. 1990-ben alakult. Tagjai Kováts Balázs és Szabó Zsolt. Mivel Magyarországon a csembalókészítés mint szakma nem létezett, mindketten a budapesti Hangszerésképző Iskola vonós-pengetős szakán folytatták tanulmányaikat. Csembalókészítő szaktudásukat külföldi mesterek műhelyeiben, valamint szakkönyvekből mélyítették el. Mindketten végeztek zenei tanulmányokat is. Szabó Zsolt a Musica Profana régizene együttes viola da gamba játékosa. Kováts Balázs az MTA Zenetörténeti Múzeumának hangszer-restaurátora.

A Claviaton Bt. főbb profilja historikus billentyűs hangszerek készítése és javítása, valamint régi hangszerek restaurálása. A műhely eredeti hangszerek pontos másolatának készítésével, továbbá ezen hangszerek építési elveit, díszítési eljárásait, mechanikai megoldásait szem előtt tartva újabb modellek tervezésével és megépítésével foglalkozik.

A Claviaton Bt. részt vett egyéni kiállítóként több nemzetközi és hazai kiállításon és vásáron: Musikmesse Frankfurt, Brugge, Versailles, Musicexpo Budapest, Abony, Székesfehérvár. Vevői külföldi és magyar zenészek, régizene együttesek, zeneművészeti főiskolák, konzervatóriumok, zeneiskolák.

Claviaton was established by Balázs Kováts and Zsolt Szabó in 1990. On account of the fact that back then the harpsichord making profession did not exist as such in Hungary, both makers graduated from the Department of Strings and Plucked Instruments of the Budapest Instrument Making School. They developed their skills at different harpsichord workshops abroad, and studied the literature extensively. Both makers studied music, too. Zsolt Szabó is the artistic director and viola da gamba player of the early music group Musica Profana. Balázs Kováts is the instrument restorer of the Museum of Music History of the Hungarian Academy of Sciences.

Claviaton's principal activity is making and repairing historic keyboard instruments and restoring period pieces. Their workshop focuses on making exact copies of originals, and drawing on the structural principles, ornamentation, and mechanism of these they seek to develop and build new models, too.

Claviaton has exhibited its instruments at many an international and Hungarian forum including the Musikmesse Frankfurt, the Brugge and Versailles instrument shows, the Musicexpo Budapest, and exhibitions in Abony and Székesfehérvár (Hungary). Its customers range from acclaimed artists and early music groups to music academies, conservatoires and music school-in Hungary, Europe and the United States.

GÁTS Tibor

citera készítő, a népművészet mestere

Lakas: 1087 Budapest,

Szazados u. 3-13, 12. ép. 21/a.

Telefon/Fax: 314 2517

Műhely: 2481 Velence, Bogracs u. 14.

Telefon: 06 22 473 119

artsymposion@hello.hu

www.folkinfo.net/gatstibor

Kaposváron született 1949-ben. Népi hangszereket 1973 óta készít, elsősorban különféle citerákat, valamint hitgardont. Hangszereit kitűnő mesterségbeli felkészültséggel, magas színvonalon készíti. Az anyag gondos megválasztása, a szerkesztés archaizmusa és pontossága, a forma szépsége és a műgonddal megoldott kivitelezés jellemzi hangszereit.

Rendkívül sokféle citerát készít (formai, méretbeli, hangszín-, hangmagasságbeli különbségek), amelyek nagyjából magyar népi citerák, ugyanakkor „Gáts” hangszerek is, magukon hordozva az alkotó egyéniségét, saját elképzeléseit is. Ugyanígyen mértékben igazodik a felhasználók igényeihez is, ezért hangszereit egyaránt használják hivatásos és amatőr zenészek, citeraegyüttesek és népzenei iskolák is.

Hangszerével ezek óta sikeresen szerepel hazai és külföldi kiállításokon, melyeken számos díjat kapott.

A Népművészet Ifjú Mestere címet 1976-ban, a Népi Hírművész címet 1979-ben a NÉPMŰVÉSZET MESTERE címet pedig 1993-ban nyerte el.

A Mesterégek Ünnepeén, Budapesten 1997-ben az Év Mesterének választották.

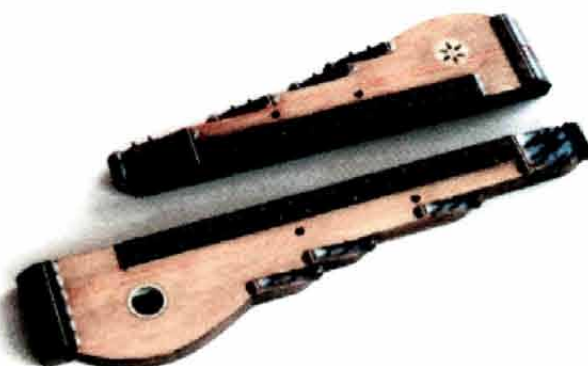
He was born in Kaposvár in 1949. He has been making folk instruments since 1973, above all different cithers and hit gardons. His high-quality instruments are made with an excellent craftsman's skill. They are characterized by the careful selection of the materials, the archaism and precision of the structure, the formal beauty and the great care in the execution.

He makes a great variety of cithers (differences in form, size, timbre, pitch level). Although these instruments are traditional Hungarian folk cithers, they are also typical "Gáts" instruments, bearing in them the individuality of their maker and his own ideas as well. He adapts himself with equal ease to the requirements of the instrument users, too. This is the reason why his instruments are used not only by professional and amateur musicians, but also by cither orchestras and folk music schools.

He has been presenting his instruments on exhibitions in Hungary and abroad for years, on which he received numerous awards.

He was granted the title Young Master of Folk Art in 1976, the title of Folk Handicraft Artist in 1979 and the distinctive title MASTER OF FOLK ART in 1993.

In 1997 at the Budapest Festival of Handicrafts he was elected Master of the Year.

ISTVÁNFI Balázs

1151 Budapest, Tarpai u. 3

Telefon: 308 1721

Mobil: 06 30 402 8477

istvanfi.balazs@freemail.hu

Istvánfi Balázs a magyar dudások, dudakészítők újabb nemzedékéhez tartozik.

Mint muzsikus, a hagyományos dudazene előadása mellett, feldolgozásokat, és saját kompozíciókat is megszólaltat.

Az általa készített hangszereken nyomon követhetők a tradicionális dudakészítés fortélyai, párosulva a mai kor anyagaival, technológiájával, partikusságra való törekvéssel, és a magyar dudakészítőkre mindig is jellemző kísérletezőkedvvel.

Meggyőződése ugyanis, hogy csak akkor élő a hagyomány, ha az örök szellemiség korszerűen valósul meg.

Balázs Istvánfi is a representative of the newer generation of Hungarian bagpipe players and makers.

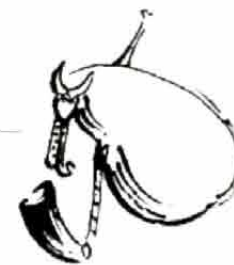
As a musician, besides performing traditional bagpipe music, he also plays arrangements and own compositions.

As an instrument maker, the tricks and techniques of the traditional bagpipe making can be traced on his works, coupled with modern materials, technology, striving for practicality and the experimental predisposition, characteristic to the Hungarian bagpipe makers at all times.

In fact, he is convinced that tradition is only living when intellectual heritage is put into practice with up-to-date methods.

KOVÁCS Emil

hangszerkészítő mester,
iparművész hangszerrestaurátor

1031 Budapest, Pakasz u. 2.

Telefon: 242 3630

www.hangszerbolt.hu

1968-ban a Minőségi Hangszer KTSZ-ben Bohák, Kürtös és Lehoczky mesterek tanítványaként végzett. 1972-től a Fővárosi Művészi Kézműves Vállalatnál dolgozott és részt vett a tanulóképzésben. 1974-ben tett mestervizsgát. 1975-ben tankönyvet írt „Pengetős szakmai ismeretek” címmel. 1978-tól a Zeneművészeti Főiskola javítóműhelyeiben dolgozott. 1982-ben rövid ideig szakmai továbbképzés céljából a leningrádi Lunacsarszkij Hangszergyárban dolgozott. 20 éve foglalkozik historikus instrumentumokkal. 1988-tól tagja a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületének. 1992-től önállóan és minden részletében egymaga készíti egyedül tervezésű kézműves alkotásait. 1978-tól 145 új hangszert készített. Többségük reneszánsz és barokk pengetős illetve vonós, de készültek népi hangszerek, például vonósok, mandolinok, gitárok és hárfák is. 1995 óta – kérésre vagy egyedi megrendelésre – épít faragott testű akusztikus jazzgitárokat is. Hangszereinek jelentős része használatban az USA-ban, Japánban, Franciaországban, Németországban, Svájcban és Ausztriában. Lendületességének 25%-ában restauratori munkát végez. 1990 óta évente 1-2 kiállításra kerültek munkái.

He graduated from the Quality Instrument Making Cooperative as an apprentice of masters Bohák, Kürtös and Lehoczky in 1968. From 1972 he has been working at the Budapest Art Handicraft Company and was involved in the training of apprentices. He passed the master's examination in 1974. In 1975 he wrote a school book entitled "Professional Know-how on Plucked Instruments". From 1978 on he has been working in the repair workshops of the Academy of Music. With the purpose of professional continuous training he went to work at the Leningrad Lunacharsky instrument factory for a short time in 1982. He has been dealing with historical instruments for 20 years. Since 1988 he has been member of the Association of Hungarian Creative Artists. Since 1992 he has been making his individually designed handicraft works independently and in each detail on his own. Since 1978 he has made 145 new instruments. Most of them are Renaissance and Baroque plucked or stringed instruments, but he made folk instruments, modern stringed instruments, mandolines, guitars and harps as well. Since 1995 – exclusively upon individual request – he has been building carved body acoustic jazz guitars, too. Many of his instruments are used in the USA, in Japan, France, Italy, Germany, Switzerland and Austria. He spends 25% of his activity on restoring works. Since 1990 his works have been presented on exhibitions once or twice a year.

KOZÁK József

1173 Budapest, Tápiószecső u. 25/b.

Telefon: 256 6837

kozak@dpg.hu

Fiatalember koromban ismertem meg a magyar dudát és dudazenét, ami olyan hatással volt rám, mintha évszázadokkal ezelőtt élt őseimmel találkoztam volna. Egy vidéken élő öreg pásztor dudajátékát hallottam a század elején készült fonográf-felvételről, ami arra ösztönzött, hogy megpróbálkozzam magam is a magyar duda készítésével és a dudajátékkal. Eleinte könyvekből szereztem információt a magyar dudáról, majd fölkerestem dudásokat Magyarországon kis falvaiban. Idővel kiterjesztettem a kutatást az egész Kárpát-medencére. Magyar és a szomszéd népek dudásaitól egyaránt igyekeztem elsajátítani a duda készítését és a játéktechnikát. Ennek eredményeként 1978-ban megkaptam a Népművészet Ifjú Mestere kitüntető címet.

Érdekel a duda eredete, ezért ilyen irányú kutatásokat is végeztem. Sikertült rekonstruálnom sumér, egyiptomi, és más ókori kettőssípok mellett azt a középkori hólyagdudát, amelyet a Kárpát-medencében élő avarok használtak a 7. században.

Nem csak a múlt érdekel azonban, hanem a jövő is. Kísérleteket folytatok olyan műanyag sípokkal, melyek lehetővé teszik a duda használatát gyermekek számára is. Sikertült olyan gumitömölös gyerekdudát készítenem, ami nem igényli a tömlő szorítását, és a dudások remét – az örökös hangolgotást – sem teszi szükségessé.

I got to know the Hungarian bagpipe and bagpipe music when I was a young man. The impression was just the same as when I had met with my ancestors living Centuries ago. I heard the phonograph-recording of an old shepherd's bagpipe-playing living in the countryside. This recording was made at the beginning of the Century and it inspired me to try to make Hungarian bagpipes and to play bagpipe music. At first I gathered information from books about the Hungarian bagpipe, then I visited bagpipe players in Hungary's small villages. Gradually I extended my research to the whole of the Carpathian Basin. I strived to acquire the making of bagpipes and the playing technique both from Hungarian folk bagpipe players and those of neighbouring peoples. As a result of it I was awarded the distinctive title of Young Master of Folk Art in 1978.

I was intrigued by the origin of the bagpipe, therefore I made research work also in this direction. Besides Sumerian, Egyptian and other ancient double reeds, I succeeded in reconstructing also the medieval bladder pipe which was used by the Avars living in the Carpathian Basin in the 7th Century. However, I am not interested in the past only, but also the future.

I make experiments with plastic reeds which enable the use of the bagpipe also by children. I succeeded in making a children's bagpipe with a rubber bag which does not require the pressure of the bag, and the never-ending tuning, the despair of the bagpipe players, is not necessary any longer either.

ROMANEK Tihamér

2481 Velence, Tulipán u. 2.

Telefon: 06 22 473 978

romanek.tihamer@freemail.hu

Romanek Tihamér 1954-ben Budapesten született nagy családban, hatodik gyermekként. Édesapja Romanek Andras, az első lantépítő volt Magyarországon.

Már gyermekkorában elbűvölte a hangszerkészítés szépsége, így nagyon korán apai anyanyelvként ivódott bele a mesterseg fogásai és ismeretei. Fiatal korától több kiállításon vesz részt, neves művészek játszanak hangszerein: Sarkózy Gergely, Szabó Sándor, José Vazopuk, Jade Hedari, Szilágyi Sándor. 1989-ben a Zenetudományi Intézetben rendezett kiállításon I. díjat nyert historikus hangszereivel, ezután Sáránszki Pál mester meghívására vonos-pengetős mestervizsgát tesz a mester műhelyében. Sok hazai és külföldi szaklapban írnak munkáiról, és a Magyar Televízió is több műsort készít róla.

2000 augusztusában Esztergomban a Hangszerkészítők Nemzetközi kiállításán archilutójával aranyérmert nyer, valamint Kamarai nívódíj I. helyezést kapja.

2001 augusztusában a Hangszerkészítők Nemzetközi Találkozóján egy ezidáig feledésbe merült hangszerekonstrukciót állít ki: egy lant-cseballót.

Ezt az instrumentumot a szakirodalom szerint J. S. Bach inspirálta, melyet Johann Christoph Fleischer 1718-ban épített elsőként. Romanek Tihamér számára a szakmai sikerek mellett családja a legfontosabb. Tírkon bízik benne, hogy három fia közül valamelyik majd folytatja a családi tradíciót.

Tihamér Romanek was born in Budapest in 1954 into a large family as the sixth born child. His father was the first lute maker in Hungary.

As early as in his childhood he was already fascinated by instrument making, so very early he absorbed the knowledge and the tricks of this craft as a "paternal mother-tongue". He has participated in several exhibitions since his youth. Musicians of distinction play on his instruments: Gergely Sárközy, Sándor Szabó, José Vazopuk, Jabut Hedari, Sándor Szilágyi. In 1989 at the exhibition organized at the Institute of Musicology he won the 1st prize with his historical instruments, then, on master Pál Sáránszki's invitation, he passed the master examination on stringed-plucked instruments in the master's workshop. Many Hungarian and foreign journals write about his works, and the Hungarian Television makes programmes of him as well. In 2000 on the International Instrument Makers' Exhibition he won the gold medal with his archilute, and upon decision of the participants he received the Chamber's 1st prize of the "High Level" Award. In August 2001 at the international meeting of instrument makers, he presented an instrument sunk into oblivion: a lute-harpsichord. According to the professional literature this instrument was inspired by J. S. Bach, and was first built by Johann Christoph Fleischer in 1718.

In addition to the professional success, the most important thing to Tihamér Romanek is his family. Secretly he trusts that one of his three sons will continue the family tradition.

SZERÉNYI Béla

hangszerkészítő népi iparművész

1039 Budapest, Barátpatak u. 6/b.

Telefon: 250 7988

Mobil: 06 20 438 9145

szerenyibela@freemail.hu

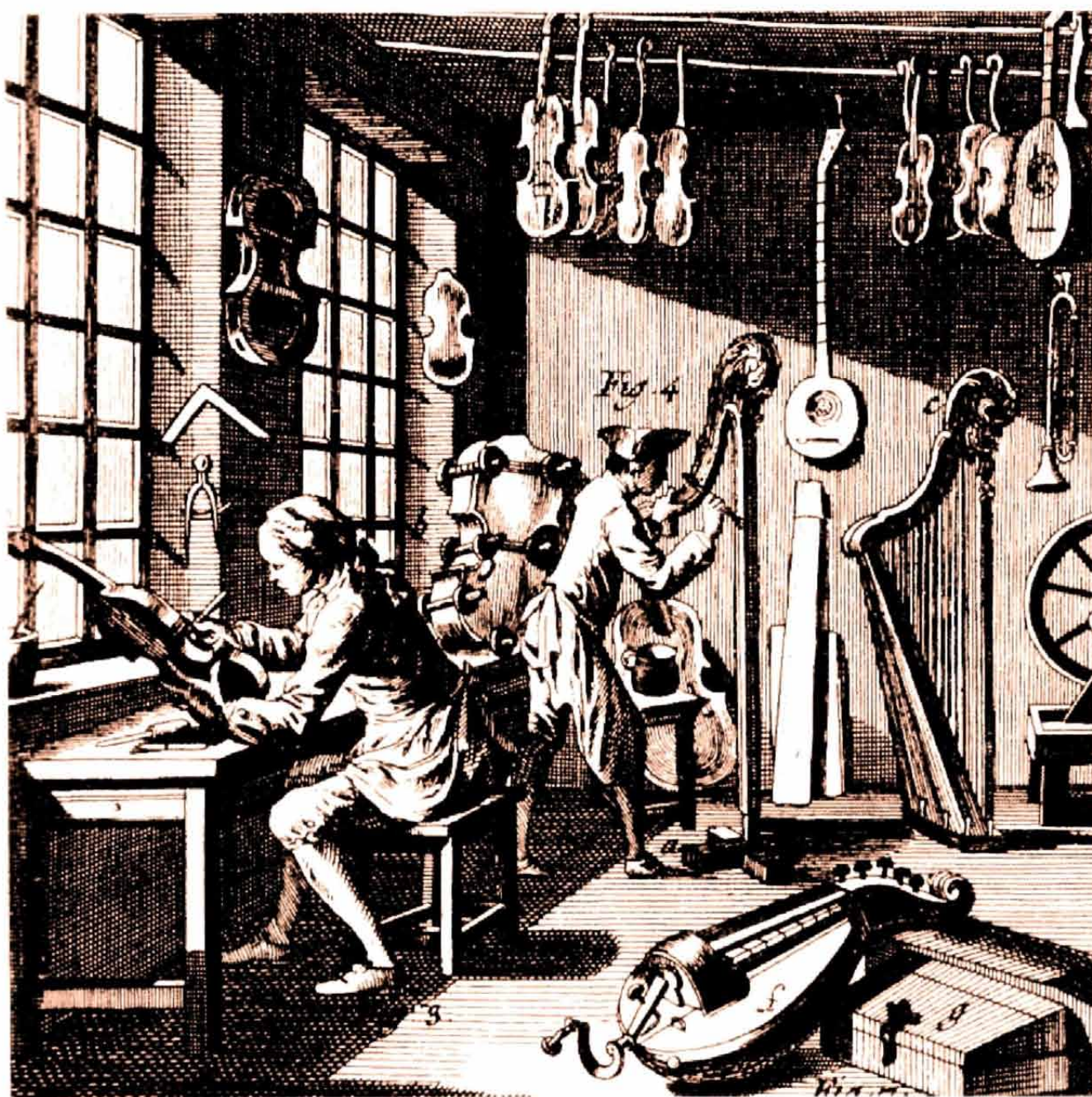
Szerényi Béla a Magyar Hangszerész Szövetség elnöke, hangszerkészítő népi iparművész tíz éve készít tekerőket. Szaktudását a Hangszerésképző Iskolában alapozta meg, műhelyét Bársony Mihálytól, az utolsó hagyományörző tekerőkészítőtől örökölte. Cége, a Tekerő Kft, amelyet édesapjával alapított, 1992 óta áll a muzsikások rendelkezésére. Szerényi Béla nem csak hangszerkészítő, hanem előadóművész, tanár és népzene kutató is. Kezdetektől tagja a Magyar Hangszerész Szövetségnek, melynek elnöki teendőit 2001 óta látja el. Alapítója és vezetője a Magyar Tekerőzenekarnak és a Bokros zenekarnak. Nevéhez fűződik hét CD lemez, a tekerőoktatás alap- és középfokú tantervének kidolgozása, jónéhány tanulmány, cikk és előadás. Három alkalommal nyerte el a Népművészet Ifjú Mestere címet, hangszerei számos kiállításon kaptak díjat. Tekerőinek minőségét művészi igényei és elméleti munkái garantálják. A Szerényi-tekerők egyedi megrendelésre készülnek előadóművészek és zeneiskolák részére egyaránt. A választható modellek formavilága alapvetően a Dél-Alföld hagyományát követi, de készülnek középkori kópiák, és saját fejlesztésű elektroakusztikus hangszerek is. Minden egyes hangszert a Népi Iparművészeti Tírkárság zsűrije hitelesít.

A Szerényi-tekerők testébe besütött – a dédnagyapától örökölt – monogram ma már széles körben elismert védjegy.

Folk artist-craftsman instrument maker Béla Szerényi, the President of the Hungarian Instrument Makers' Association, has been making hurdy-gurdies for ten years. He received the basis of his professional knowledge in the Musical Instrument Makers' School. He inherited his workshop from Mihály Bársony, the last traditional hurdy-gurdy maker. His company, the Tekerő Kft (Hurdy-gurdy Ltd.), which he founded with his father, has been at the disposal of the musicians since 1992. Béla Szerényi is not only an instrument maker, but also a performing artist, a teacher and a folk music researcher. He has been a member of the Hungarian Instrument Makers' Association since the beginning and he has been carrying out the President's duties since 2001. He is a founding member and the leader of the Hungarian Hurdy Gurdy Orchestra and of the Bokros Ensemble. His name is connected with seven CDs, the elaboration of the hurdy-gurdy teaching plan on basic and medium level, with quite a lot of studies, articles and lectures. He was awarded the title Young Master of Folk Art three times, and his instruments received prizes on countless exhibitions. The quality of his hurdy-gurdies is guaranteed by his demanding care to artistic aspects and theoretical works. The Szerényi hurdy-gurdies are made upon individual request for performing artists and music schools alike. The shape of the models that can be chosen follows basically the traditions of the Southern Great Hungarian Plain, but he also makes copies of medieval instruments and electroacoustic instruments developed on his own. Each instrument is certified by the jury of the Secretariat of Folk Arts. The monogram, inherited from his great-grandfather and burned into the body of the Szerényi hurdy-gurdies, is now a widely recognized trademark.

Orgonaépítészettünk történetéről

Solymosi Ferenc

„A hangszer ismerete nélkül
nem érthetjük meg igazán
a rajtuk játszott zenét sem.”

Rajeczky Benjamin

Egyes hangszertörténészek szerint az ókor alexandriai görög fizikus mérnöke, Ktészibiosz Kr. e. 250 táján találta fel az orgona őst, a víziorgonát. Így az ókornak már volt egy olyan fúvós, billentyűs hangszere, amelyen több szólamű zenét lehetett játszani.

Pár száz évvel később, 228-ban kapott ajándékba egy víziorgonát az aquincumi tűzoltótestület. Nagy Lajos régész 1931-ben találta meg és tárta fel ezt a hangszert az egykori tűzoltószékház romjai között, a mai Budapest III. kerületi Szentendrei úti transzformátorház helyén. Az Aquincumi Múzeum ma is őrzi ezt a híres hangszert, amelyet a világ legrégebbi orgonájának tartanak. Az 1932-ben Strassburgban rendezett Nemzetközi Orgona-kongresszuson Geyer József organológus vetítettképes előadás keretében tette közismertté e híres leletet.

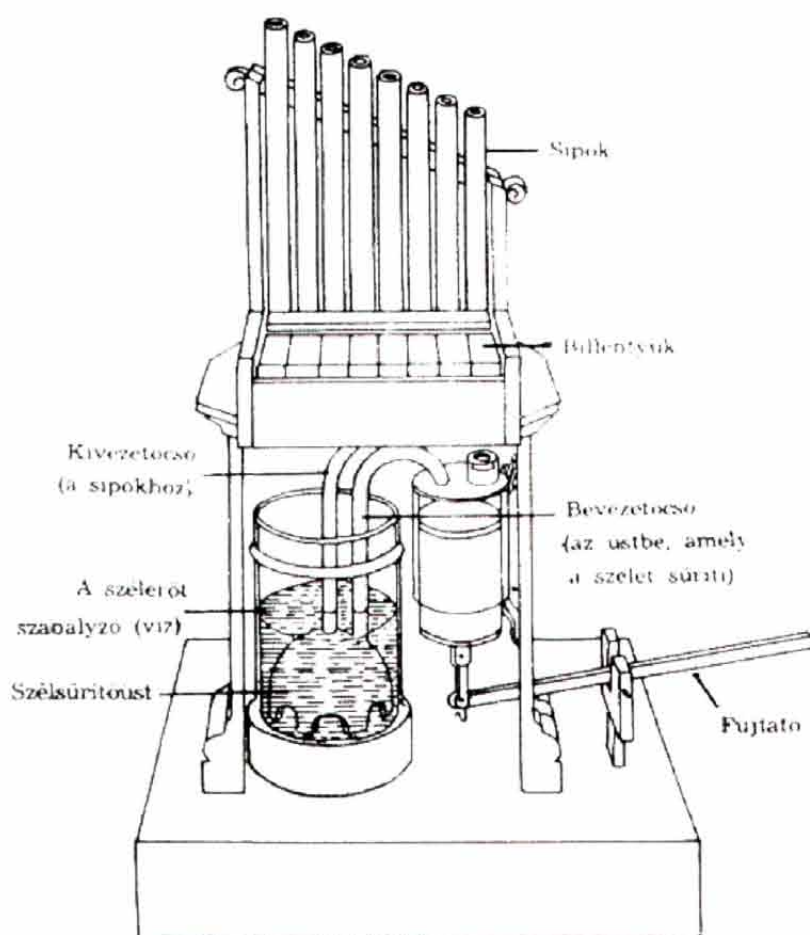
“Without knowing the instrument
we cannot really understand
the music performed on them either.”

Benjamin Rajeczky

According to certain instrument historians, the ancestor of the organ, the water organ, was invented by the Greek physicist and engineer Ctesibius of Alexandria about 250 BC. Thus antiquity had already a wind, keyboard instrument, on which it was possible to play polyphonic music. A couple of Centuries later, in 228, the Aquincum fire-fighters' command was bestowed a water organ. Archeologist Lajos Nagy found and excavated this instrument in 1931 among the ruins of an ancient firehouse, on the spot of a transformer building located in today's District III of Budapest, Szentendrei Street. The Aquincum Museum still preserves this famous instrument, which is considered to be the most ancient organ of the world. At the International Organ Congress held in Strassburg in 1932, organologist József Geyer reported in a slide show about these famous findings

Several reconstructions were performed of the remaining fragments of the Aquincum organ. The first – in 1935 – was made under the direction of József Geyer and Viktor Sugár of the Pécs Organ Factory József Angster and Son, the latest one – in 1997 – was prepared by the Pécs Organ-building Manufacture. This latest version can be seen in Kőbánya Museum of Fire-fighting in Budapest. It can be played, and it sounds! This reconstruction reflects most accurately the sound and structure of ancient times, because this instrument was built as a water organ.

In connection with the organ, we also hear about the first Aquincum organist, whose name was Aelia Sabina. According to her epitaph which remained intact “Her shape will live on in eternity, because she frequently played lovely music on her organ!” Although this extraordinary finding is not really part of the Hungarian organ culture, we proudly preserve this unique relic of instrument history. In ancient time Byzantine music, the organ was used in the circus and theatre. In 757, Byzantine Emperor Constantine V. sent an ornamented and valuable organ to the Franconian King as a gift. This was the beginning of the European history and propagation of the organ.

A víziorgona szerkezete Heron szerint
Structure of the water organ, according to Heron

The History of Organ Building

Ferenc Solymosi

Az aquincumi orgona fennmaradt töredékeiből több rekonstrukció is készült. Az elsőt – 1935-ben – Geyer József és Sugár Viktor irányításával a pécsi Angster József és Fia Orgonagyára, a legutóbbit – 1997-ben – a Pécsi Orgonaépítő Manufaktúra készítette el. Ez a legújabb változat a Kőbányai Tűzoltómúzeumban látható és megszólaltatható. Ez a rekonstrukció a leghívebben tükrözi az ókori hangzást és szerkezetet, mivel ezt a hangszer víziorgona szerkezetben építették meg.

Az orgona kapcsán értesülünk az első aquincumi orgonaművészről is, akit Aelia Sabinának hívtak. A megmaradt sírfelírata szerint: „Alakja örökké él az emberekben, mert gyakran és kedvesen meg-megszólaltatta orgonáját!”

Bár a magyar orgonakultúrának nem igazán része e különleges leletünk, mégis büszkén őrizzük ezt az egyedülálló hangszertörténeti emléket.

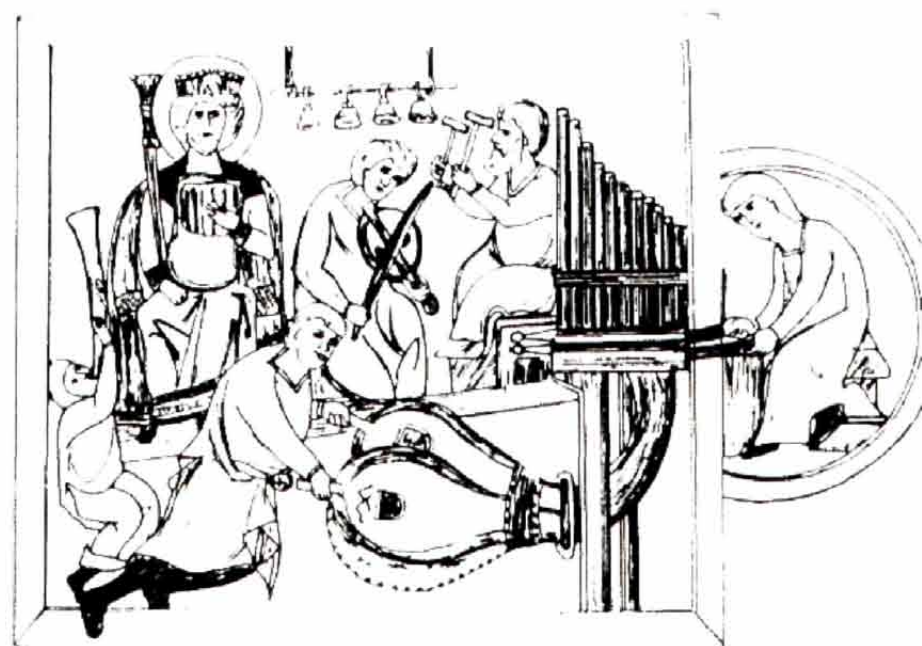
Bizánc ókori muzsikájában az orgonát a cirkuszban és a színházban használták. V. Konstantin bizánci császár ajándékba küldött egy díszes, drága orgonát 757-ben a frank uralkodónak. Ettől az időponttól számítják az orgona európai történetét és elterjedését.

A keresztény kultúrával együtt a gregorián ének és az orgona is fokozatosan eljutott egész Európába. A római és frank gregorián iskolák a Kárpát-medencében is tért hódítottak. Magyarországon ez a folyamat Szent István korában folytatódhatott. Az esztergomi és a többi székesegyházban, bazilikában valamint a pannonhalmi bencés kolostorban kórusiskolák működtek. Az 1200 táján keletkezett ún. „Lengyel krónika” szerint Szent István király és a lengyel fejedelem találkozásakor egy „organumon” játszottak. Valószínű pedál nélküli kis orgonáról lehet szó, amit pozitívnak is neveztek.¹

A 13-14. század fordulóján már egyre több, gazdag helyen építettek orgonát a királyi Magyarország területén. Korabeli orgona ábrázolást láthatunk a 13. századból származó miniatúrán, Szent Erzsébet imádságos könyvében.

Along with Christian culture, Gregorian chant and the organ gradually made their way to the whole of Europe. The Roman and Franconian Gregorian schools gained ground in the Carpathian Basin as well. In Hungary this process could continue in the age of Saint Stephen. In the Esztergom and other Cathedrals, Basilicas and in the Benedictine monastery at Pannonhalma there were choral schools. According to the so called “Polish Chronic” dated from about 1200, at the meeting of King Saint Stephen with the Polish Prince, they were playing on an “organum”. It was probably a small organ without pedals, also called a positive.

At the turn of the 13th–14th Centuries, organs were built in an increasing number of wealthy places located on the territory of Royal Hungary. An early organ representation can be seen on an illumination of the 13th Century, in Saint Elisabeth’s prayer book.

Orgonaábrázolás Szent Erzsébet imádságos könyvében
(13. századi miniatúra nyomán)
*Organ representation in Saint Elisabeth's prayer book
(following an illumination of the 13th Century)*

A 14. századból már név szerint is ismerünk egy-egy orgonaépítőt: pl. a nagyszebeni Renysper Istvánt, aki a Zemplén megyei Lelesz község templomába épített új orgonát. Renysper 1367-ben beperli a leleszi prépostot, mert nem fizette ki a kész orgonáért járó 40 aranyforintot és az ígért lovat sem kapta meg. Hamarosan ennek az ellenkezőjére is találunk példát a történelemből: 1469-ben Vetési Albert veszprémi püspök megbízza a Miklós nevű orgonamestert, hogy a székesegyházába orgonát építsen. Miklós vállalta is a megbízást, de aztán a felvett pénzzel kerekét oldott. Végül a király rendelte vissza Miklós mestert Veszprémbe.

Mátyás király reneszánsz budavári és visegrádi udvarában lévő orgonái arról voltak híresek, hogy sípjai ezüsthől készültek.

A török veszedelem és hódoltság mintegy 150 évig megállítja sok mással egyetemben az orgonaépítésetünket. A Felvidéken és Erdélyben az orgonakészítés azonban a török hódoltság ideje alatt tovább fejlődött.

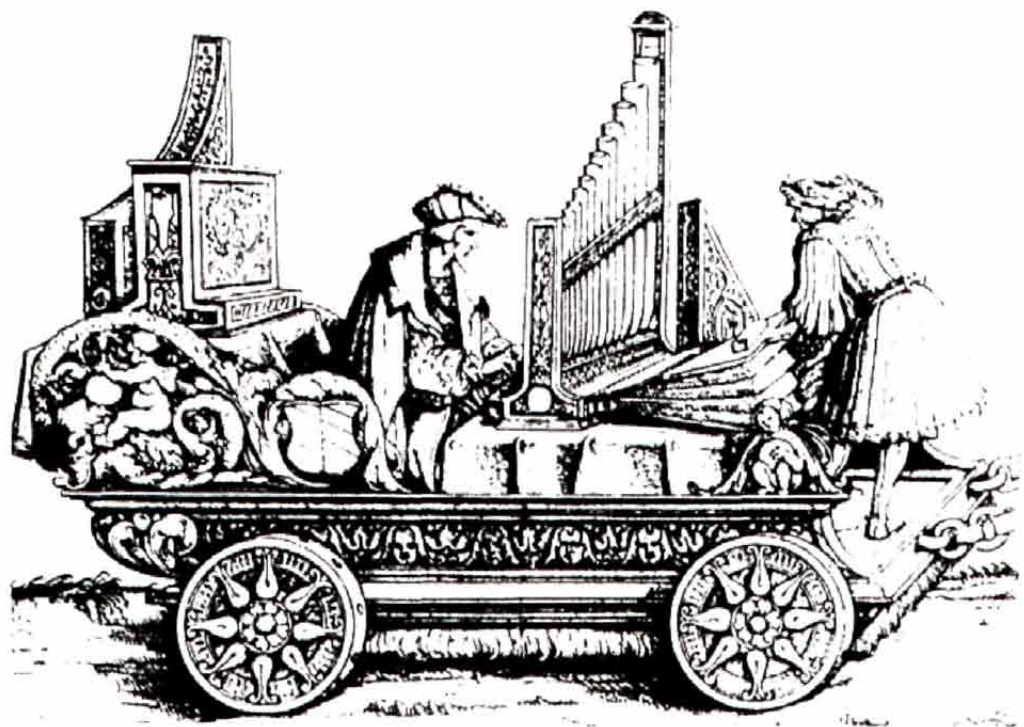
Levéltári adataink már a 14-15. századból több orgonaépítő-organista szerzetesről is tesznek említést. A 16. századi kolostorokban gyakran olyan orgonaépítő szerzetesek is működtek, akik nemcsak javí-tásra, karbantartásra, hanem új orgonák építésére is vállalkoztak. A csíksomlyói ferences szerzetes, Kájoni János (1629/30-1687) zeneszerző, organista, a nép-énekek és népdalok gyűjtője, ilyen orgonaépítő hírében is állt.

Hazánk legrégibb – máig fennmaradt – orgonáját a soproni Szent György templom őrzi. E legbecsesebb műemlékorgonánk építője a bécsi Johann Woeckerl, aki 1633-ban fejezte be hangszerét.

A török kiűzése után az ország nyugati felében egyre több orgonaműhely alakul, Caspar Burchart (+1758) Győrben, Jetter Jakab (1743-1788) Kőszegen dolgozik munkásaival. Orgonáikat mechanikus csúszkaláda rendszerben építik fel, többnyire pedállal, egy-két manuállal, 15–20 regiszterrel. De építenek falusi orgonákat is pedál

As early as the 14th Century, we already know some organ builders by name: e.g. István Renysper of Nagyszeben (Hermannstadt), who built a new organ for the church of the parish of Lelesz in Zemplén County. In 1367 Renysper sued the provost of Lelesz, because he did not pay the 40 gold guldens owed for the organ Renysper had finished, and because he did not receive the promised horse either. In History soon we can find an example to the contrary as well: in 1469 Albert Vetési Bishop of Veszprém commissioned the organ building master named Miklós to build an organ in the Cathedral. Miklós accepted the commission, but, thereafter he took to his heels with the money received. Finally, it was the King who ordered master Miklós back to Veszprém. The organs in the Renaissance Courts of King Matthias in Buda and Visegrád were famous for having pipes made of silver.

The Turkish menace and occupation stopped our organ-building for about 150 years – along with many other things. The organ-building in Upper Hungary (now Slovakia) and Transylvania, however, continued developing during the Turkish occupation.

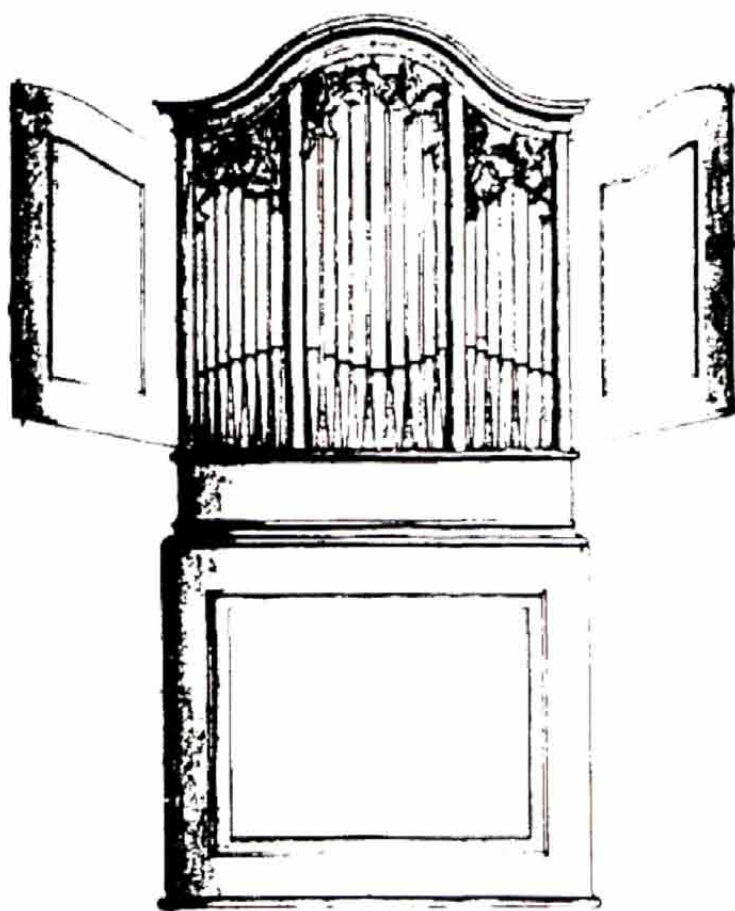

Orgonák az 1515 évi osztrák-magyar-lengyel uralkodói találkozó felvonulásán
Organs on the procession of the meeting of the Austrian-Hungarian-Polish Kings in 1515

The archives make mention of several organ building-organist monks from the 14th-15th Centuries already. In 16th Century monasteries, there were often organ-building monks dealing not only with repair and maintenance, but also with the building of new organs. The Franciscan friar János Kájoni of Csíksomlyó (1629/30-1687), music com-

nélküli, kis pozitívot, hátuljátszós hangszereket. Ilyen kisebb hangszert rajzolt meg 1779-ben Corte József budai orgonaépítő.

Corte József orgonarájza 1779-ből
Organ drawing by József Corte from 1779

A barokk orgonák nagy részét a külföldi orgonaépítők állítják fel, akik Magyarországra jöttek letelepedni, mivel kevés szakember volt ebben az időben hazánkban. Ekkor építette fel a prágai születésű Janicsek József nagyorgonáit a pannonhalmi bencés apátsági templomban és a kalocsai székesegyházban. Ugyancsak jelentős mestere volt a késő barokknak a Pesten letelepedett morvai származású Herodek József, aki a budapesti belvárosi római katolikus templomban és Szarvason, az evangélikus Ótemplomban építette fel csodálatos látványú, díszes, nagy orgonáit.

Ez a tendencia a 19. században is jellemző. Az Egerben letelepedő salzburgi Ludwig Mooser klasszicista orgonái máig is dicsérik tervezőjük, építőjük monumentális alkotását pl. az esztergomi és az egri bazilikában.

poser, organist, collector of folk chants and of folk songs, enjoyed the reputation of being an organ builder as well. Hungary's oldest – still existing – organ is preserved in the Saint George Church in Sopron. The builder of this most valuable historic organ is Johann Woeckel of Vienna, who finished his instrument in 1633.

After the expulsion of the Turks, organ workshops in an increasing number were founded in the Western part of the country. Caspar Burchart (+1758) worked with his workers in Győr, Jakab Jetter (1743-1788) in Kőszeg. Their organs are built in a mechanical slide chest system, mostly with pedals, one or two manuals, 15 to 20 registers. However, they built village organs as well, without pedals, small positives, instruments played on the backside. Such a smaller instrument was drawn by organ builder József Corte of Buda in 1779.

The majority of Baroque organs was erected by foreign organ builders, who came to settle in Hungary, for there were only a few specialists in our country at that time. Prague-born József Janicsek built his large organs in the Pannonhalma Benedictine monastery church and in the Kalocsa Cathedral during this period. Likewise, a significant master of late Baroque was József Herodek, organ-builder of Moravian origin settled in Pest, who built his beautiful, ornamented, large organs in the Budapest Roman Catholic City Parish Church and in the Evangelical Old Church in Szarvas. This trend was characteristic also in the 19th Century. The neoclassical organs of Salzburg-born Ludwig Mooser, settled in Eger, still praise the monumental works of their designer and builder, e.g. in the Esztergom and Eger Basilicas.

In Pest, an independent instrument makers' guild was constituted in 1836. Countless organ-builders, or organ-artists, as it was then written, can also be found among its members.

In the course of the 19th Century, an increasing number of organ builders of Hungarian tongue were active in this rare profession. The organ builders often settled in episcopal sees, ecclesiastical centers or in their neighbourhood, in order to receive the orders more easily. In 1827, István Kovács establishes his workshop in Szeged, from where he delivers his massive instruments around in the region. These organs are working perfectly even today. In most of the cases, they are built in a neoclassical organ case.

Pesten 1836-ban önálló hangszerkészítő céh alakult meg, tagjai között számos orgonakészítő, vagy ahogy ebben az időben írták orgonaművész is található.

A 19. század folyamán már egyre több magyar nyelvű orgonaépítő szorgoskodik e ritka szakmában. Az orgonaépítők gyakran püspöki székhelyeken, egyházi központokban vagy azok közelében telepednek le, hogy így könnyebben kapják meg a megrendeléseket. Kovács István Szegeden 1827-ben rendezi be műhelyét, ahonnan a környékre szállítja masszív, máig is remekül működő hangszereit, melyeket többnyire klasszicista orgonaházba épít.

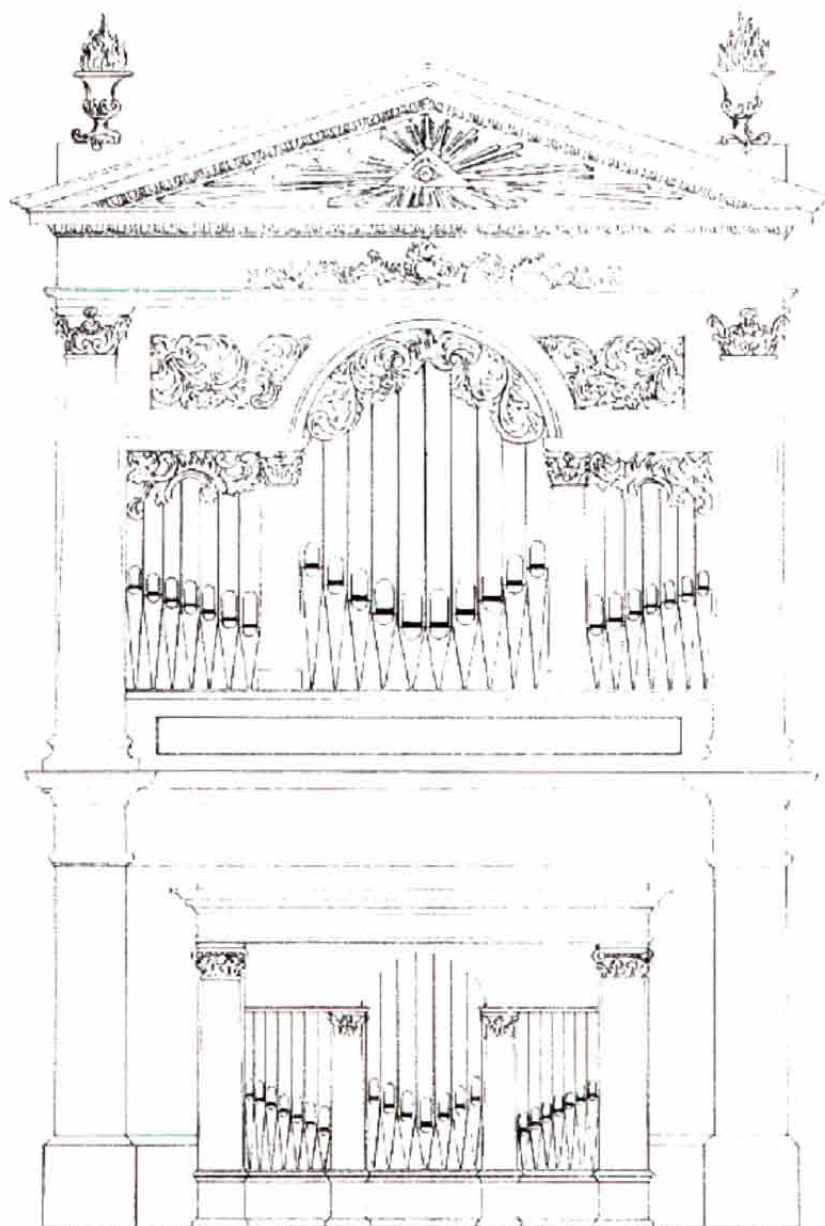
A magyar orgonaépítők hangszerei különböző ipari vagy egyházi kiállításon hívták fel az érdeklődők figyelmét. Az 1848-ban rendezett pesti kiállításon mutatkozott be a nagyváradi születésű Komornyik Nándor, aki orgonaműhelyét a pesti Király utcában állította fel. Rövid élete során 109 orgonát készített a történelmi Magyarországra.

Szalay Károly székesfehérvári orgonaépítő 1855-ben készítette el a tordasi evangélikus templom 8 regiszteres orgonáját. Erről írták: „Ezen orgona készült egy és fél évig, mivel az építő művész ... minden segítség nélkül maga készítette. Minden, ami az orgonában van, az ő munkája. A tordasi templomban 4 hónapig dolgozott rajta, s miután befestette és tökéletesen elvégezte, felszenteltetett.” Szalay Károly orgonamester az orgonaépítés minden munkafolyamatát, csínját-bínját egyedül el tudta készíteni.

Jeles mesterek, műhelyek gondos munkájukkal világhírnevet szereztek a magyar orgonakultúrának. Dangel Antal és Fia cég (1840-1909) nemcsak a Zeneakadémián 1882-ben felépített orgonájával lett híres, amelyről Liszt Ferenc is elismerően nyilatkozott, hanem az Operában és a Mátyás templomban felállított hangszereivel is.

The public's attention was directed to the instruments of the Hungarian organ builders at different trade or ecclesiastical exhibitions. Nagyvárad-born Nándor Komornyik, who had established his organ workshop in King Street in Pest, exhibited his works for the first time in Pest in 1848. During his short life, he built 109 organs for the territory of historic Great Hungary.

Organ builder Károly Szalay of Székesfehérvár made his 8 registers organ of the Tordas Evangelic Church in 1855. About this organ the following was reported: "This organ has been built for one and a half year, because the artist-builder made it on his own, without any help. Everything in the organ is his work. He has been working on it in the Tordas church for 4 months, and after having painted and completely finished it, the organ was consecrated." Organ

Komornyik Nándor homlokzati rajza
a szentmártonkátai római katolikus plébániatemplom orgonájához (1854)
Nándor Komornyik's front drawing for the RC Parish Church of Szentmártonkát (1854)

A Zeneakadémia 1907-ben átadott Liszt Ferenc téri épületében állították fel hazánk első koncertorgonáját (négy manuálos, 74 regiszteres), amelyet a német Heinrich Voit Söhne durlachi (Németország) cég készített a főiskola nagytermébe. Így a templomi orgonahangversenyek mellett a koncertteremben is helyt kapott az orgona.

A 19. század közepétől kezdve egyre több folyóirat tudósít az épülő orgonákról. A cikkekben gyakran közlik az orgona hangképét (diszpozícióját), szerkezetét és egyéb sajátosságát, sőt néha kritikai megjegyzéseket is olvashatunk.

A magyar orgonaépítők vándorútjaik során nemcsak az osztrák fővárosban, Bécsben álltak meg tudásukat gyarapítani, hanem Németországba sőt még Franciaországba is eljutottak. Angster József a világhírű Cavaillé-Coll párizsi műhelyében vértette fel magát a szakma legfejlettebb technológiájával, tudásával, és ezt az orgonakultúrát hozta magával, hogy hazánkat felzárkóztassa európai színvonalra. A magyar orgona történetében ő volt az első orgonaépítő, aki hangszeréről könyvet írt. (Az orgona története, lényege és szerkezete. Pécs, 1886.) Angster műhelye, gyára – generációkon keresztül – a több mint 1300 orgonájával a magyar orgonaépítéssel javát alkotta meg. Ez az orgonagyár építette fel hazánk mindmáig legnagyobb orgonáját is, a szegedi Dóm nagy öt manuálos hangszerét.

A kapitalista ipari fejlődés az orgona iparunkat is átalakította. A 19. század végére már négy orgonagyár versenyez egymással: az Angster József és Fia Orgona és Harmóniumgyár pécsi műhelye majd gyára (1867-1950), Ország Sándor és Fia műhelye majd gyára

building master Károly Szalay was able to accomplish each working process, tricks and techniques on his own.

Distinguished masters and workshops gained world-fame for the Hungarian organ culture thanks to their work executed with demanding care. The company Antal Dangel and Son (1840-1909) has become famous not only through the organ built in the Music Academy in 1882, which was also appreciated by Ferenc Liszt, but also through the instruments they erected in the Opera and the Matthias Church.

Hungary's first concert organ (four manuals, 74 registers) which was built for the Academy's large hall by the German Heinrich Voit Söhne, a company in Durlach, Germany, was erected in the building of the Music Academy at Liszt Ferenc Square, inaugurated in 1907. Thus, besides the organ concerts in churches, the organ had made its way also into the concert room.

Angster József
(1834-1918)
József Angster

From the beginning of the 19th Century on, an increasing number of journals were reporting of the organs being under construction. The articles often showed the disposition of the organs, their structure and other characteristics, and we can sometimes even read some critical remarks, too. On their travellings, in order to enhance their knowledge, the Hungarian organ builders did not stop in Austria's capital, Vienna. They came as far as Germany and even France. József Angster acquired the most advanced technology and knowledge of the profession in the Paris workshop of world-renowned Cavaillé-Coll, and he brought home this organ culture, in order to enable our country to catch up with European standards. In the history of the Hungarian organ, he was the first organ builder to write a book about his instruments. (History, Characteristics and Structure of the Organ. Pécs, 1886.). Angster's workshop, factory, with over 1,300 organs made through generations, created the greater part of Hungarian organs. This organ factory has built Hungary's still largest organ, too, the large instrument of the Szeged Dome with five manuals.

(1861-1920) Pesten később Rákospalotán. A jägerndorfi Rieger Testvérek 1894-től Budapesten leányvállalatként működtették orgonagyárukat, amely 1952-ig használhatta nevét (később állami vállalat, majd magántulajdonú Aquincum Kft. lett), végül a temesvári Wegensten Lipót és Fia Orgonagyár 1888-ban alapítja első műhelyét. A gyár 1949-ig létezik.

Orgonagyáraink termelése folytán orgonaállományunk egyre gyarapszik. A 19. század és a 20. század elején beindult mennyiségi fejlődésünk az I. világháború idején megtorpan.

A világháború során a honvédelmi miniszter 1917-ben elrendelte az orgonák homlokzati sípjainak hadi célokra történő leszerelését, eltulajdonítását. Ezt a síprekvirálist a történelmi Magyarország területén 8 orgonaüzemnek kellett elvégezni. A kisserelt homlokzati sípok az Országos Fémközpont tulajdonába kerültek. Ennek kapcsán a Műemlékek Országos Bizottsága az orgonák műemléki védettsége címén mentesítette a régi orgonákat a rekvirálistól. Ekkor alakul meg az Országos Magyar Organológiai Társaság is, amely az orgona magyar barátait tömörítette egyesületbe. Ez a társaság adta ki az első Magyar Orgonaépítési Szabályzatot.

Az orgonák általában a templomi, vagyis az egyházzenei szolgálat. Orgona oktatásunk felsőbb szintű, intézménye 1882-től indult be a Zeneakadémián, ahol 1920-tól külön tantárgyként bevezették az orgonaismeret oktatását is. Ettől kezdve az orgonaművészek egyre nagyobb igényekkel léptek fel az épülő orgonákkal szemben. Ezt támogatta a Zeneakadémián 1926-ban létesült egyházzenei tanszék is. Az 1920-as évektől egyre több híradást olvashatunk az egyházi lapokban a készülő orgonákról. A hangszer-történeti kutatásokkal párhuzamosan elindul a magyar orgonatörténeti kutatás is. Művelői közül Sugár Viktor, Isoz Kálmán, Geyer József és Zalánfy Aladár nevét kell megemlítenünk. A II. világháború ezt a folyamatot megállította, s csak a 60-as években indulhatott el e témában a kutatás. Szigeti Kilián bencés tanár levéltári kutatás alapján foglalta össze a hazai orgonák történetét a Régi magyar orgonák című sorozatában.

Az orgona szerkezete, technikai szintje, hangzása a századok során jelentősen átalakul. Különböző újabb megoldások jelennek meg, a hangerő és a hangterjedelem

The Capitalistic industrial development changed our organ industry as well. By the end of the 19th Century, as much as four organ factories were competing with each other: the Pécs workshop, later factory of the Organ and Harmonium Factory József Angster and Son (1867-1950), the workshop, later factory of Sándor Ország and Son (1861-1920) in Pest, later in Rákospalota. From 1894 on, the Jägerndorf-based Rieger Brothers operated their organ factory as a subsidiary in Budapest, which was allowed to use its name until 1952 (later it became a state company, and later again privately owned Aquincum Ltd.), and finally, the first workshop of the Temesvár Organ Factory Lipót Wegensten and Son was founded in 1888. The factory existed until 1949. Due to the production of our organ factories, the stock of organs was constantly increasing in our country. The quantitative development, which started in the 19th Century and at the beginning of the 20th Century, came to a stillstand during World War I.

During the World War, in 1917, the Minister of National Defence ordered the dismounting of the front pipes of the organs for armament purposes. This requisition had to be carried out by 8 organ-building plants on the territory of historic Great Hungary. The removed front pipes came into the property of the National Metal Office. In this connection, the National Committee of Historic Monuments, by right of the protection of historic organs, exempted the ancient organs from requisition. It was then that the National Hungarian Society for Organology was created, which rallied the Hungarian friends of organs in an association. The first Regulation for Hungarian Organ-Building was issued by this Society.

Generally, the organs serve church, i.e. religious music. The institution of organ teaching on a higher level came into being at the Academy of Music from 1882 on. In 1920, as a separate subject, teaching of organ knowledge was introduced, too. From then on, the organ artists have become ever more demanding as to the organs being built. This was supported also by the Faculty of Church Music, coming into existence at the Academy of Music in 1926. Since the 1920s, we can read an increasing number of articles in the religious newspapers about the organs under construction. Parallel to the instrument historical research, research on Hungarian organ history started as well. Among the scientists, we have to mention the names of Viktor Sugár, Kálmán Isoz, József Geyer and Aladár Zalánfy. This process was stopped by World War II, and research in this field

megnövekszik, megjelenik a dinamikai árnyalás lehetősége, a játéktechnikai segítőik száma is bővül. A mechanikus csúszkaládát felváltja a mechanikus kúpláda a 19. század utolsó negyedében, majd jönnek a könnyű járású pneumatikus orgonák típusai, a pneumatikus kúpláda, táskaláda és membránláda. A technikai fejlődés vívmánya – az elektromos áram – elterjedésével a 20. század fordulója után hamarosan megjelennek az elektromos vezérlésű orgonák is. De a kisebb falvak templo-

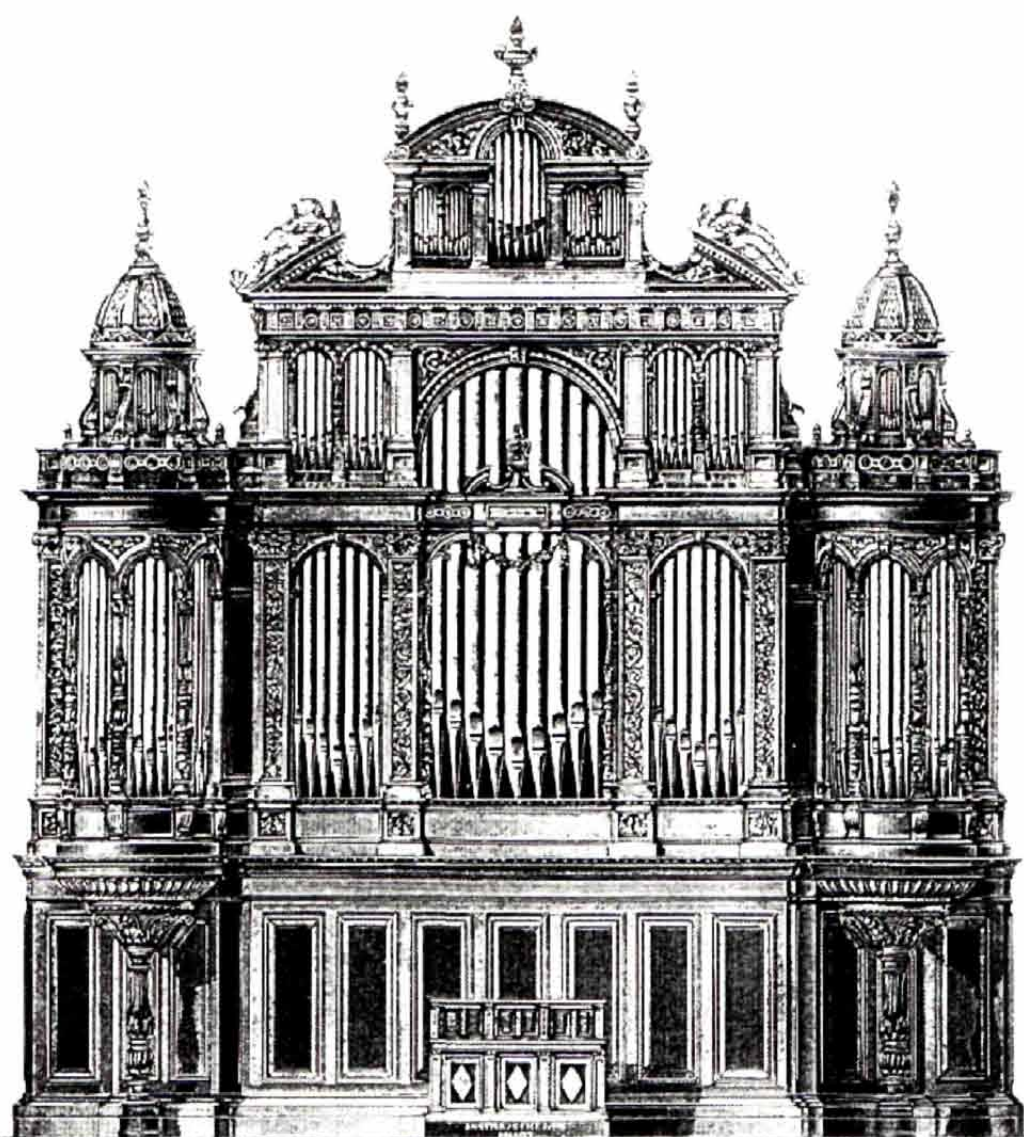
could restart only in the 60s again. Based on archives research, Benedictine teacher Kilián Szigeti summarized the history of Hungarian organs in his series entitled "Ancient Hungarian Organs".

The structure, technical level and the sound of the organ has substantially changed in the course of the Centuries. With the appearance of different new solutions, the volume and the tone range increase, the possibility of varying dynamic

levels appears, and the number of elements helping the playing technique also increases. In the last quarter of the 19th Century, the mechanical slide chest is replaced by the mechanical cone chest. Then came the types of the easy-to-play pneumatic organs, the pneumatic cone chest and membrane chest. With the general use of the achievement of the technical evolution, the electric current, after the turn of the 20th Century, soon organs with electric control appeared as well. However, in the churches of the smaller villages, pneumatic organs have been made until the 1960s. The larger organs are still operated by electric control (Budapest, Matthias Church, Saint Stephen's Basilica, Szeged, Dome, etc.). And

since the 1980s also computer technology made it way to the organ, in the form of combinations.

After the dictated peace following the Trianon Treaty, from the 1920s on, organ building has run into a crisis. The use of cheap materials of poor quality was characteristic to this period. In the field of sound, the Hungarian organ builders, under the influence of the European Neobaroque movement, also tried to revive the Baroque registers.

A budapesti Szent István bazilika Angster-orgonája (1905). Kalmár János rajza.
The Angster organ of the Budapest Saint Stephen's Basilica (1905)

maiban még egészen az 1960-as évekig pneumatikus orgonákat készítenek. A nagyobb orgonákat elektromos vezérléssel működtetik ma is. (Budapest, Mátyás templom, Szent István Bazilika, Szeged, Dóm stb.) Az 1980-as évektől pedig a komputer-technika is bekerül az orgona kelléktárába, kombinációk formájában.

A trianoni békediktátum után, az 1920-as évektől az orgonaépítés válságba kerül. Az olcsó, gyenge minőségű

anyagok használata a jellemző. A hangzásban az európai neobarokk mozgalom hatására nálunk is a barokk regisztereket próbálták életre keltetni az orgonaépítők.

Az orgonaművészek, orgonabarátok, orgonaépítők és építészek nagy összefüvetele volt az 1930-ban megrendezett első Budapesti Nemzetközi Orgonakongresszus. Ennek keretében a Zeneakadémián többek között Geyer József is tartott előadást. A tanácskozás főtémája az orgona teremakusztikai kérdései voltak. A többnapos rendezvénysorozaton megnézték a Szegedi Dóm új orgonáját és számos orgonakonzert is hallgathattak.

A II. világháború után az orgonaépítő műhelyek kikaprosként kezdtek működni. Az 1949-1950-ben végrehajtott államosítás, a nagy hagyománnyal rendelkező gyárakat megszüntette. Ekkor zárt be a nagy hírű pécsi Angster József és Fia Orgonagyár is. A klerikális szakmának bélyegzett orgonaépítéssel csak vegetált, kevés új orgona épült. Orgonakonzertek is csak ritkán voltak. A szakmához szükséges nyugati alkatrészek beszerzése is egyre nehezebbé vált. Így az orgonák minősége sok kívánnivalóval hagyott maga után. Ebből a szakmai mélypontról a hetvenes-nyolcvanas években indult meg a javulás. Ekkor jött ismét divatba a mechanikus csúszkaladás orgona-szerkezet.

Hazánk orgonaállományának felmérése, szükségessége már régóta célként lebegett az orgonisták és az orgonaépítők előtt. Ezt a munkát 1985 és 1988 között végezték el 5 orgonaművész, s ennek eredményeként elkészült Magyarország orgonajegyzéke. A műemlékorgonák feltérképezése egyre több restaurálási munkát ad az orgonaépítőknek.

A rendszerváltás után az orgonaoktatás területén is változások történtek, egyre több orgona tanszak indult be a zeneiskolai, szakiskolai és főiskolai szinteken. A Zeneakadémián újra beindulhatott az 1949-ben bezárt egyházzenei tanszék és ettől kezdve a Magyar Egyházzene és a Hangszervilág hasábjain kap tájékoztatást az orgona aktuális kérdéseiről az érdeklődő közönség.

Ezzel párhuzamosan újabb orgonaműhelyek alakultak, hogy a növekvő igényeket kielégítsék. Ma már sok olyan orgonauzem van Magyarországon, amely európai színvonalon dolgozik.

As a great gathering of organ artists, organ friends, organ builders and architects, the first Budapest International Organ Congress was organized in 1930. Among others, also József Geyer held a lecture at the Academy of Music. As a main subject, the room acoustic questions of the organ were discussed. During the event which lasted several days, the participants visited the new organ of Szeged Dome and they could attend many organ concerts as well.

After World War II, the organ building workshops started working as artisans. The nationalization, which was carried out between 1949 and 1950, resulted in the liquidation of the factories rich of traditions. It was then that the renowned Pécs Organ Factory József Angster and Son was also closed down. Organ-building, branded as a clerical profession, was forced to vegetation. Only a few new organs were built. Organ concerts were rarely organized. The purchasing of the spare parts from the West, necessary for the profession, was becoming ever difficult. Thus the quality of the organs left much to be desired. Improving from this professional low point has started in the 70s and 80s. It was this period when the mechanical slide chest organ structure came into fashion again.

The necessity of surveying the stock of organs in Hungary has long been a great aim of organists and organ builders. This work was carried out by 5 organ artists between 1985 and 1988, and as a result of it, Hungary's organ listing was prepared. The systematic survey of historic organs provides an ever increasing amount of restoring work to the organ builders.

After the change of the regime, there were changes also in the field of organ teaching, with an increasing number of organ sections starting on music school, professional school and university/college level. The Faculty for Religious Music, closed down in 1949, could restart at the Music Academy, and the readers interested in the current issues of the organ, can from this time on obtain relevant information in the columns of the journals Magyar Egyházzene (Hungarian Religious Music) and Hangszer Világ (World of Instruments). Parallel to this, in order to meet the increasing demand, further organ workshops were created. Today there are many organ building plants working to European standards.

ALBERT Miklós

9030 Győr, Bodzas u. 10.

Telefon: 06 96 332 322

Mobil: 06 30 246 1344

Ajakregál Bt.
Albert Miklós
Orgonaépítő mester
GYŐR

Sikeres szakmunkásvizsga után, hivatalosan 1983-ban kezdte el orgonaépítő- és javító tevékenységét. Ezt megelőzően azonban már készített egy kétmanuális és pedálos 15 regiszteres, mechanikus orgonát. Ezután került Szakács István győri orgonaépítő mester műhelyébe, ahol a vizsgálathoz szükséges gyakorlati időt töltötte. Az elmúlt 18 év során számos javítást, restaurálást végzett és 18 új orgonát épített. Szakmai fejlődése érdekében több külföldi cég munkájával ismerkedett meg: 1984-ben a zürichi Metzler orgonaüzemben (Svájcban), majd 1992-ben a Rotenburgi orgonaépítőnél, Dieter Noeske-nél járt (Németországban). 1989-ben részt vett a szekszárdi Művészetek Házában felállított Jemlich orgona szerelési, intonálási és hangolási munkáiban. Minden tanulmányutat saját erőből finanszírozott. Munkájának különlegessége, hogy fiatalabb éveiben festészettel, grafikával és képzőművészeti technikákkal foglalkozott. Így a műhelyében javított, restaurált orgonák homlokzati rajzai, műszaki tervei minden esetben az adott hangszerre jellemző, egyedi kivitelben készülnek el.

Fontos volt emellett egy európai szintű műhely létrehozása, mely jelenleg már lehetővé teszi a korszerű mechanikus orgonák megépítésével járó összes szakmai feladat megoldását. Ezért nagyon ritka a külföldi alkatrészek és fő egységek felhasználása az itt készült hangszerekben. A közeljövő legfontosabb feladata a szakmai színvonal és az elvégzendő munkák követelményeinek megfelelő szakembergárda megteremtése. Ennek érdekében is szeretne a mesterségre fogékony és alkalmas fiatalok szakmai képzésével foglalkozni. 1994-

ben bocsátott útjára egy erdélyi fiatalembert, Bors Lászlót, aki műhelyében tanulta ki az orgonaépítő mesterséget és sikeres segédvizsgát tett.

Tagja a Győr-Moson-Sopron Megyei Kézműves Kamarának. 1994-ben sikeres mestervizsgát tett. Mestervizsgabizottsági tag. Az Egyházzenei Társaság orgonás tagozatának vezetőségi tagja.

Nevéhez fűződik még a magyarországi orgonamotor gyártás gondolata és az elindulásban történő tevékeny segítség. 2001. október óta a szabadalmi eljárás végeztével bejelentett szabadalma van, Ajakregál néven.

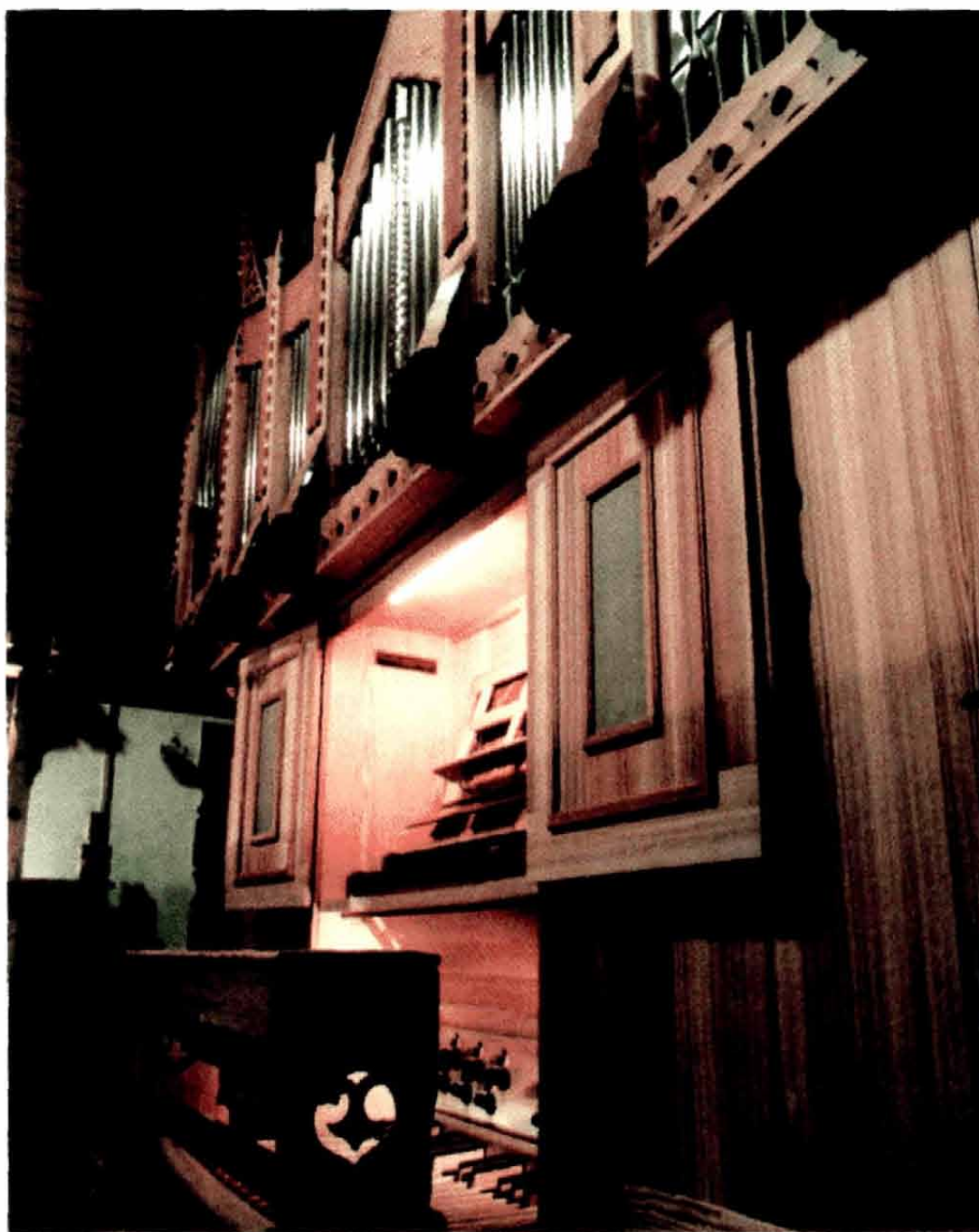

After the successful examination as a skilled worker, he started his activity as an organ builder and repairer officially in 1983. However, before that time he had already made a 15 register two-manual mechanical organ with pedals. After this he came to the workshop of István Szakács, master of organ-building in Győr, where he spent the practice time necessary for the examination. In the past 18 years he made countless repairs and restoring work and he built 18 new organs. In order to increase his professional development he got acquainted with the work of several companies abroad: in 1984 with the Metzler organ factory in Zurich, Switzerland, then in 1992 he went to Dieter Noeske organ-builder in Rotenburg, Germany. In 1989 he participated in the assembling, intonation and tuning works of the Jemlich organ erected in the House of Arts in Szekszárd. Each study trip was financed by him from his own financial resources. The speciality of his works is that in his younger years he occupied himself with painting, graphics and the techniques of applied arts. So the frontal drawings and technical plans of the organs repaired and restored in his workshop are in each case characteristic to that particular instrument and executed individually. The creation of a European standard workshop was important, which currently makes it already possible to come up with all the professional tasks related to the building of modern mechanical organs. For this reason it is very rare to use parts and main elements in the instruments that are imported from abroad. The most important task of the nearest future is the creating of a specialist staff meeting the requirements of the profession and of the work to be done. It is also with this goal in mind that he would like to deal with

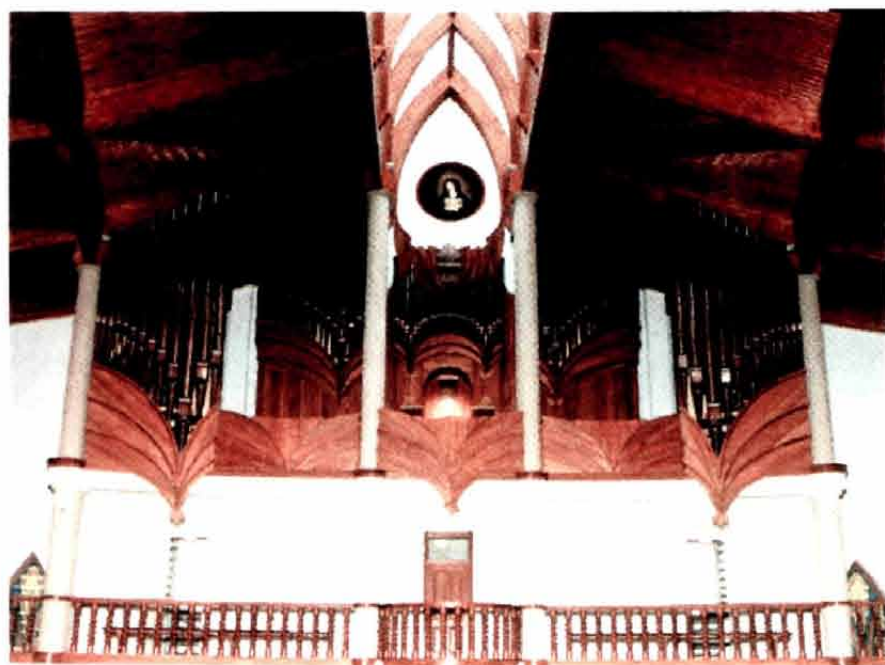
the professional training of young people positively predisposed and suitable to the craft. In 1994 he sent off a young man of Transylvania. László Bors learned in his workshop the craft of organ-building and passed successfully his journey man's examination.

He is member of the Craftsmen's Chamber of Győr-Moson-Sopron County. In 1994 he passed successfully the master's degree. He is a member of the Master Examination Committee and a directing member of the organ section of the Church Music Society.

His name is linked with the idea of manufacturing organ engines in Hungary and the helpful activity in starting it. Since October 2001, after the completion of the patent procedure, he has a patent applied for, named "Ajakregál" (Lip Regal).

Aquincum Orgonagyár

1143 Budapest, Hungária krt. 77.

Telefon: 251 3766, 252 9377

aquincum.orgona@elender.hu

A céget közel 110 esztendeje, 1894-ben, a felső-sziléziai Jägerndorfban működő orgonagyár fióküzemeként alapították Budapesten a Rieger testvérek. A budapesti gyár rövid idő alatt önállóvá nőtte ki magát és a század első felében igen sok, – egyes források szerint 35 év alatt 1400 db – különböző nagyságú Rieger orgona készült. Nemcsak a történelmi Nagy-Magyarország határain belül, de Európa szerte építettek orgonákat és a pécsi Angster céggel versenyezve uralták a hazai orgonaépítés iparát és piacát. A II. világháború fizikai és az azt követő időszak erkölcsi rombolása az üzemet sem kerülte el, és bár csak vegetálásra futotta erejéből, de szünet nélkül szolgálta az egyházakat. 1952-ben a Fővárosi Művészi Kézműves Vállalathoz csatolták. A hetvenes évek bizonyos egyházpolitikai és gazdasági nyitása megteremtette a lehetőséget a minőségi fejlődésre. Az üzem irányítását ebben az időben árvevő Kovács Gábor munkáját a minőségi fejlődés igényességében kompromisszumot nem tűrő magatartás jellemezte. E törekvésben lelkes támogatókra talált a felnövő új szakembergárda soraiban ugyanúgy, mint Gáll István művezető személyében. De olyan közismert szaktekintélyek is mint dr. Szigeti Kilián O.S.B. orgnológus, prof. Gergely Ferenc orgonaművész, vagy Trajtler Gábor az evangélikus egyház főzeneigazgatója sokat segített. A minőségi áttörést, a korszerű mechanikus orgonák készítését az 1967. évi Budapesti Nemzetközi Vásáron kiállított két hangszer jelentette, mellyel megnyílt a nyugatra történő exportálás. Ezzel egyidőben vette fel a cég az AQUINCUM nevet. A rend-

szerváltás lehetővé tette, hogy az AQUINCUM ORGONAGYÁR a vezető szakembergárda kezébe, ismét magántulajdonba kerüljön. A szakmai és művészi színvonalat Varga László intonatőr, üzemvezető, Pour László orgonaépítő-mester, tervező, Németh Tihamér az ónsíp üzem vezetője, és további mesterek és szakemberek garantálják. Új orgonák építésén kívül a cég orgonák restaurálásával is foglalkozik, mely terület Kis Zoltán nevéhez fűződik. Az utóbbi években épített legjelentősebb új orgonáik: Debreceni Református Nagytemplom, Pannonhalmi Bazilika, Nagykőrösi Református Templom, Tihanyi Bencés Apátság, Szombathelyi Székesegyház, Katolikus Egyetem Piliscsaba, Szent Lélek Templom Hévíz, Farkasréti Plébániatemplom, Zirci Apátság. A számos hazai megrendelés teljesítésén kívül öregbítik az AQUINCUM ORGONAGYÁR hírnevét Ausztriában, Németországban, de a távoli Izlandra is több hangszert szállítottak.

Zsaskovszky Endre egykori egri Főegyházi karnagy az egri Főkáptalannak írt levelében a céget az alábbiak szerint ajánlotta: „...a tulajdonosok elismert szakképzettsége ... garanciát nyújt arra nézve, hogy feladatuknak kitűnően meg fognak felelni ... a bécsi s' párisi kiállításokon orgonáik éremmel lettek kitüntetve, Austria Magyar Országán kívül külföldre is – jelesen Norvégiába – számos orgonát szállítottak ... Munka-áraik jutányosak, fizetési feltételeik solid, vagyoniilag rendezett üzletre mutatnak, kiszolgálásuk pontos...” (dr. Szigeti Kilián: Régi Magyar Orgonák)

The company was founded by the Rieger Brothers in Budapest nearly 110 ago, in 1894, as a subsidiary of the organ factory based in Jägerndorf, Upper Silesia. The Budapest factory grew independent within a short time and in the first half of the Century they made Rieger organs in a large number. According to certain sources they built 1400 organs of different sizes in 35 years. These instruments were erected not only within the borders of the historic Great Hungary, but all over Europe, and in competition with the Angster company of Pécs they dominated the organ building industry and market in Hungary. The plant was not spared by the physical destruction of World War II nor by the moral destruction of the following period, and although its strength was just enough to vegetate, it has been setting the churches without interruption. In 1952 it was incorporated into the Budapest Art Handcraft Company. The opening to a certain extent of the ecclesiastical policy and of the economics of the seventies created the opportunity for quality development. The work of Gábor Kovács who took over the plant's management at that time was characterized by an attitude tolerating no compromise whatsoever as regards his requirements to quality development. His efforts were supported by some enthusiastic specialists out of the ranks of the growing new specialist staff, as well as by works manager István Gáll. But such well-known authorities in this particular field as organologist dr. Kilián Szigeti O.S.B., organ artist prof. Ferenc Gergely, or general music director of the Evangelic church Gábor Trajtler were of great help as well. The quality breakthrough, i.e. the making of modern mechanic organs was brought about by the two instruments exhibited at the Budapest International Fair in 1967, by which the way for exportations to the West was opened. At the same time the company adopted the name of AQUINCUM. Subsequently they carried out several important orders from Hungary and abroad, once,

according to the unanimous opinion of the Hungarian and foreign experts, the quality of the instruments with regard to their artistic and technical execution was comparable to the quality of organs made by other companies abroad. The change of the political system made it possible to pass the AQUINCUM ORGAN FACTORY into the hands of a leading specialist staff and into private property again. The professional and artistic level is guaranteed by intonator and plant manager László Varga, master of organ building and designer László Pour, manager of the tin pipe plant Tihamér Germanh, and further masters and specialists. Besides building new organs the Company is engaged in the restoring of organs as well, this area is connected with the name of Zoltán Kis. Their most important organs built in recent years: Debrecen Reformed Great Church, Pannonhalma Basilica, Nagykőrös Reformed Church, Tihany Benedictine Abbey, Szombathely Cathedral, Piliscsaba Catholic University, Church of the Holy Spirit of Hévíz, Farkasrét Parish Church, Zirc Abbey. Besides carrying out the countless orders from Hungary they enhance the reputation of the AQUINCUM ORGAN FACTORY in Austria and Germany, and they even delivered several instruments to the distant Iceland, too.

Endre Zsaskovszky a former choir master of the Archdiocese Eger recommended the company in his letter to the Eger cathedral chapter as follows:..... the acknowledged qualification of the proprietors...is a guarantee with regard to the fact that they will splendidly accomplish their task....their organs were awarded with medals at the Vienna and Paris exhibitions, besides Austria-Hungary they delivered countless organs to foreign countries, too – namely to Norway....Their prices are moderate....., their conditions of payment indicate a financially sound and trustworthy business, their service is prompt and reliable..." (dr. Kilián Szigeti: Ancient Hungarian Organs)

BKM Orgonaépítő és Javító Kft.

2120 Dunakeszi, Táltos u. 2.

Telefon/Fax: 06 27 392 931

bkmorg@vnet.hu

A BKM TÖRTÉNETÉNEK KEZDETE E kiadvány megjelenésekor ünnepli a BKM alapításának 10 éves évfordulóját. 1992-ben több orgonaépítő elhatározta, hogy felépít Dunakeszin egy vadonatúj, erre a célra tervezett orgonaüzemet, feltöltik a legkorszerűbb szerszámokkal, gépekkel és Mészáros Károly orgonaépítő mester irányításával, megvalósítják szakmai álmaikat. **AZ ÁLMOK MEGVALÓSULNAK** A BKM orgonaépítő csapata vallotta, hogy az orgona nem csak egy hangszer, egy tárgy, hanem annál sokkal több: évszázadok hagyományának, kultúrájának közvetítője, mely kapcsolatot teremthet a Magasabbrendűvel, a Szellemmel, a Lélekkel. Csak olyan orgonákat építettek, melyek nem csak szépek és jók, nem csak megbízhatóak és tartósak, hanem az orgonát használók, hallgatók vagy csak egyszerűen szemlélők számára is érzékelhetővé teszi azt a többletet, amit egy orgona adhat. Az elmúlt 10 évben teljesített több mint 40 különféle megrendelés azt mutatja, hogy a piac elfogadta a BKM fenti nézeteit. **NÉHÁNY AZ ELKÉSZÜLT HANGSZEREK KÖZÜL** Új orgonák: Nyírbátor Református Műemlék Templom III/37; Budapest Szt. István Király Zeneművészeti Szakközépiskola II/23; Tapolca Katolikus Templom II/20; Biharkeresztes Református Templom II/9. Felújítások: Gyöngyös Szt. Bertalan Főtemplom III/45; Budapest Szt. László Templom III/36; Nyíregyháza Katolikus Templom II/27. **A JÖVŐ** A BKM célkitűzései között szerepel, hogy a szakképzés erősítésével növeli kapacitását, hogy az egyre növekvő belföldi és külföldi megrendeléseknek eleget tehessen.

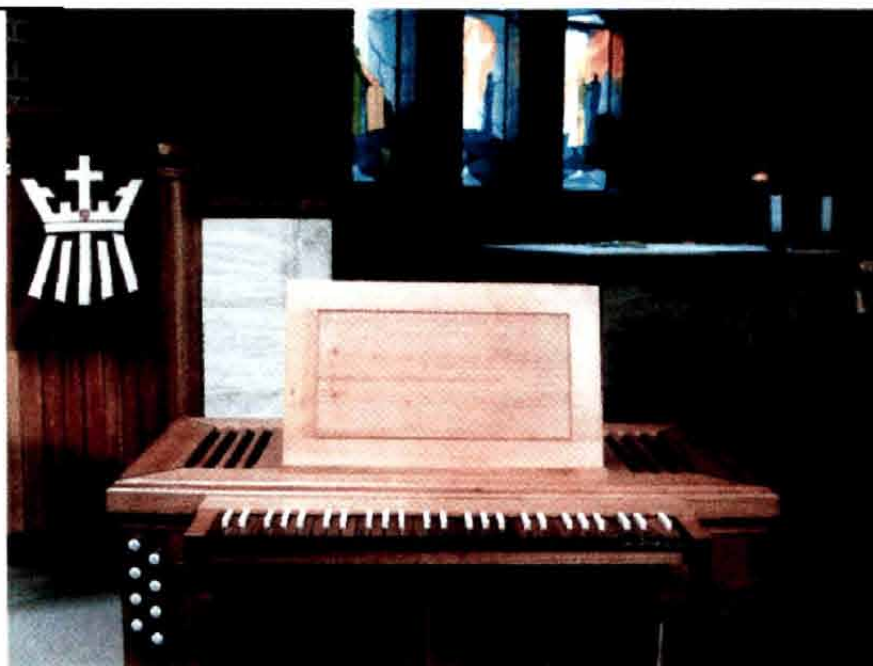
THE BEGGINING OF THE BKM STORY The BKM celebrates the 10th anniversary of its foundation the year when this book is published. In 1992 some organ-builders decided to build a completely new factory in Dunakeszi designed for organ-building. They also decided to take there the most modern tools and equipment and to fulfill their dreams of profession under leadership of Károly Mészáros master of organ-builder. **DREAMS FULFILLED** This organ-builder team always declared that an organ was much more than just an instrument or an object, but it was a true medium of centuries' tradition and culture, which can make the connection to the Superior, to the Spirit and Soul. Because of this principle they built organs which are not only nice and good, not only reliable and durable, but which also reveal their mediatory character to the people using, listening to or simply watching them. The forty different orders carried out during the last ten years proved that the market had accepted of the BKM. **SOME ORGANS BUILT BY THEM** New Organs: Nyírbátor Historic Reformed Church III/37; King St. Stephen Secondary School of Music II/23; Tapolca Catholic Church II/20; Biharkeresztes Reformed Church II/9. Renewals: Gyöngyös St. Bertalan Chatedral III/45; Budapest St. László Church III/36; Nyíregyháza Catholic Church II/27. **THE FUTURE** The BKM plans to increase their capacity by developing their professional training in order to suit the increasing number of inland and foreign orders.

Pécsi Orgonaépítő Manufaktúra Kft.

7630 Pécs, Buzsáki Imre u. 37.
 Telefon: 06 72 239. 603, 06 72 538 220
 Fax: 06 72 242 218
 organ@axelero.hu
 www.orgona.hu

A cég 1992-ben Budavári Attila orgonaépítő egyéni vállalkozásaként kezdte meg működését, majd 1994-ben átalakult a ma is használt néven Kft.-vé. Székhelye Pécsen van, ahol az Angster család 83 éven át működtette európai hírnév gyárát.

A céget irányító szakemberek Magyarországon, Ausztriában és Németországban tanulták a szakmát. Az orgonaépítők közül öten mint saját nevelésű szakemberek a cégnél kezdték meg tanulmányaikat. Jelenleg két orgonaépítő tanuló dolgozik a műhelyben.

A cég tevékenységi köre túlnyomórészt új, mechanikus csúszkaládás orgonák építése. A kapacitás kisebb részét restauráló munka köti le. A vállalkozás kezdettől fogva dinamikus fejlődik. A tulajdonosok – egyben a cég vezetői – állandóan szem előtt tartják a géppark és a felszereltség korszerűsítését, az alkalmazott technológia fejlesztését, valamint a munkatársak szakmai továbbképzését. Ennek köszönhetően néhány speciális, okszerűen külföldről beszerzett alkatrész kivételével minden az üzemben belül készül. A hangszerek műhelyi összeszerelését állítóterem segíti, ezáltal az orgonák helyszíni felállítása sokkal könnyebben és gyorsabban végezhető.

Az új hangszerek minőségét az egyedi konstrukció és intonáció, továbbá a saját alkatrészekon keresztül a szerkezeti megbízhatóság is nagyban meghatározza.

The company began its activity as a sole-ownership of organ builder Attila Budavári in 1992, then in 1994 it changed into a Ltd. with the name still used. The company is based in Pécs, where the Angster family had been operating its Europe famous factory for 83 years.

The specialists directing the company have learned the profession in Hungary, Austria and Germany. Five of the organ builders started their studies as own trained specialists of the company. At present two organ building apprentices are working in the workshop.

The business has been developing dynamically since the beginning. The proprietors – at the same time the directors of the company – constantly have in view the modernization of the machine park and equipment, the developing of the applied technology, as well as the continuous professional training of the colleagues. This is why everything is made within the plant with the exception of some special spare parts imported from abroad in justified cases.

The assembling of the instruments in the workshop is helped by an erecting room, thus the installation of the organs can be done much more easily and quickly on the spot.

The quality of the new instruments is greatly determined by the individual construction and intonation, and further, due to the fact of having own spare parts, the structural reliability as well.

PAULUS Frigyes

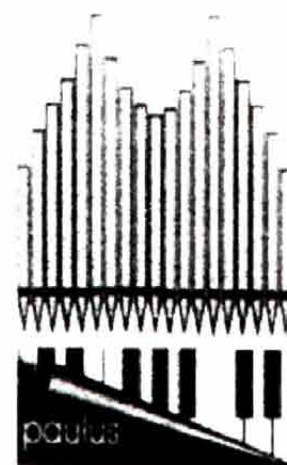
orgonaépítő mester

2040 Budaörs, Naphegy u. 26.

Telefon/Fax: 06 23 440 997

Mobil: 06 30 214 6072

fpaulus@freemail.hu

Édesapám, id. Paulus Frigyes orgonaépítő mester 1977-ben alakította meg Újpesten egy bérelt műhelyben a Paulus Frigyes Orgonaépítő Műhelyt.

1984-re sikerült felépíteni egy új, saját, korszerű műhelyt Budaörsön, mely speciálisan az orgonaépítésre lett kialakítva.

1987-ben egészségi állapota miatt a műhely vezetését, irányítását átvettem, de azóta is munkájával, szakmai tanácsaival nagyban hozzájárul a jó, gördülékeny működéshez, és segíti munkánkat.

Ma már elsősorban új, mechanikus rendszerű orgonákat építünk, de azon kevés orgonaépítők közé tartozunk, akik elvállalnak és képesek is javítani bármilyen rendszerű orgonát. A megváltozott piaci és minőségi feltételek szükségessé tették a műhely további bővítését (elkülönített fémsíp műhely, állítóműhely).

Fokozatosan nő az itt dolgozó alkalmazottak létszáma, legtöbbjük ebben a műhelyben volt tanuló, lelkiismeretes, magas szakmai felkészültségű szakemberek. A folyamatosan emelkedő létszám, a szigorodó munkavédelmi követelmények, a magas minőségi igények szükségessé tették a géppark teljes cseréjét, bővítését. Jó munka és szakmai kapcsolatot tartunk fenn több magyarországi orgonaépítő céggel, orgonaművésszel.

Igyekszünk folyamatos szakmai fejlődést biztosítani, a szükségszerű új technológiai változtatásokat megvalósítani. Törekszünk a szakmai szempontok előtérben tartásával lehetőség szerint az összes elvárásnak megfelelni, az anyagi lehetőségeket és a művészi szempontokat minden

orgonán belül ötvözni. Ennek érdekében gondosan válogatott, jó minőségű, több éven át szárított faanyagot használunk. Mi készítjük az összes műszaki tervet, rajzokat és ezek alapján a nagy pontosságú famechanikát, a játszóasztalokat, klaviatúrákat.

Csak természetes felületkezelő anyagokat (viaszokat) használunk. Nem használjuk a gyengébb minőségű alapanyagokat pl. pozdorját, és kerüljük a környezetszennyező vegyszerek felhasználását is. Az alvállalkozókat, beszállítókat, import alkatrész készítőket is a legmagasabb minőségi elvárások alapján választjuk ki.

A magunkkal szemben támasztott magas követelményekkel és a minőségi munkával szolgáljuk az egyházzenei, segítjük az orgonaművészek munkáját.

Foglalkozási terület: új orgonák építése, műemlék orgonák restaurálása, régi orgonák átépítése, felújítása, javítása, sippótlás, karbantartás, tervezés, hangolás.

Referencia munkák (új orgonák):

Babócsa Rk. templom 16 reg- két manuál, elektropneumatikus Balatonfüred Rk. templom 7 reg. egy manuál, elektropneumatikus, Nagykanizsa Rk. templom 35 reg. három manuál, elektropneumatikus, IC setz-r Budapest Vincés Rend 14 reg. két manuál, mechanikus, Budapest MET. Főiskola 7 reg. két manuál, mechanikus, Szabadkígyós Rk. templom 4 reg. egy manuál, mechanikus, Kartal Rk. templom 16 reg. két manuál, mechanikus Békéscsaba Rk. templom 9 reg. két manuál, mechanikus.

My father, master organ builder Paulus Frigyes sen. founded the Organ-Building Workshop Paulus Frigyes in a hired workshop in Újpest in 1977.

In 1984 he succeeded in building a new, own, modern workshop in Budaörs which was especially designed for organ-building.

In 1987 due to his health condition I took over the leadership and management of the workshop, but with his professional advises and work he still greatly contributes to the good, smooth functioning, and he helps our work.

Today we build primarily new, mechanical system organs, but we are of those few organ builders who also accept and are capable of repairing organs of any system.

The changed market and quality conditions made it necessary to further enlarge the workshop (separate metal pipe workshop, adjusting workshop).

The number of the employees working here is constantly increasing, most of them were apprentices in this workshop, they are conscious specialists with high professional qualification. The constantly increasing staff, the work protection regulations becoming ever stricter and the high quality requirements all made it necessary to completely change and enlarge the machine park. We are maintaining good working and professional contacts with several Hungarian organ building companies and organ artists.

We endeavour to assure a continuous professional development and to realize the necessary new technological modifications. While emphasizing the professional aspects and according to our possibilities, we strive to meet with all of

the expectations and to combine the material possibilities with the artistic aspects within each of our organs. In order to achieve this we use carefully selected, high quality wood material which has been drying for years. We make all of the technical plans and drawings ourselves, and based on these, the high precision wood mechanics, the playing tables and manuals.

We use only materials with natural surface treatment (waxes). We do not use inferior quality basic materials i.e. chipboard, and we avoid the use of environment polluting chemicals as well. Likewise, we select the subcontractors, suppliers and makers of imported parts also on the bases of the highest quality requirements.

We serve the church music and we help the work of organ artists through the high requirements we set up for ourselves and by means of quality work.

Activity: Building of new organs. Restoring of historic organs: reconstruction, renewal, repair of ancient organs, replacement of pipes, maintenance, planning and design, tuning.

Reference works (new organs):

Babócsa RC church 16 reg. two manuals, electropneumatic, Balatonfüred RC church 7 reg. one manual, electropneumatic, Nagykanizsa RC church 35 reg. three manuals, electropneumatic, IC Budapest Vincentian Order 14 reg. two manuals, mechanical, Budapest MET (Evangelic Brothers' Society of Hungary) College 7 reg. two manuals, mechanical, Szabadkigyós RC church 4 reg. one manual, mechanical, Kartal RC church 16 reg. two manuals, mechanical, Békéscsaba RC church 9 reg. two manuals, mechanical.

Vági Orgonaépítő Kft.

Levelezési cím: 1083 Budapest, Práter u. 65.

Telefon/Fax: 303 1916

Mobil: 06 30 203 3033

Telephely: Pilisszentiván

A Vági Orgonaépítő Kft. 2000. augusztusában alakult családi vállalkozás.

Vezetője Vági Gyula orgonaépítő mester, aki 1970-ben szerzett szakmunkás bizonyítványt a Fővárosi Művészi Kézműves Vállalat Orgonaüzemében, ahol 1978-ig Gyöpös László segédjeként dolgozott. Az Orgonaüzemet elhagyva, az Esztergomi Főszékesegyház orgonáját építette. 1980-ban mestervizsgázott. 1993-tól mint a Musette Bt. (később Kft.) alapító tagja és résztulajdonosa tervezett és épített orgonákat.

Munkatársak: Szucsák János orgonaépítő, Bajnóczi Gábor villamosmérnök, Hulyák Géza villamosmérnök. Vági Gyula az alábbi új orgonák tervezésében és építésében vett részt:

- Bp. Kassai téri rk. templom: 3 manuál, 50 regiszter,
- Bp. Rákospálva rk. templom: 3 manuál 28 regiszter,
- Dejtár rk. templom: 2 manuál, 23 regiszter,
- Veresegyház rk. templom: 2 manuál, 18 regiszter,
- Martfű rk. templom: 2 manuál, 23 regiszter,
- Budafok rk. templom: 2 manuál, 16 regiszter.

A cég jelenleg a református egyház legöregebb orgonáját restaurálja Váchartyánban.

Vági Gyula 1998-tól a Magyar Hangszerész Szövetség Orgonaépítő szakosztályának választott vezetője.

The Vági Organ Building Ltd. is a family business founded in August 2000.

Its director is organ building master Gyula Vági who obtained the certificate as skilled worker of the Organ Factory of the Budapest Art Craftsman Company in 1970, where he had worked as László Gyöpös' journey man until 1978. After leaving the Organ Factory he built the organ of Esztergom Cathedral. In 1980 he passed the master's examination. From 1993 on he has been designing and building organs as a founding member and part -owner of the Musette Deposit Company (later Ltd.).

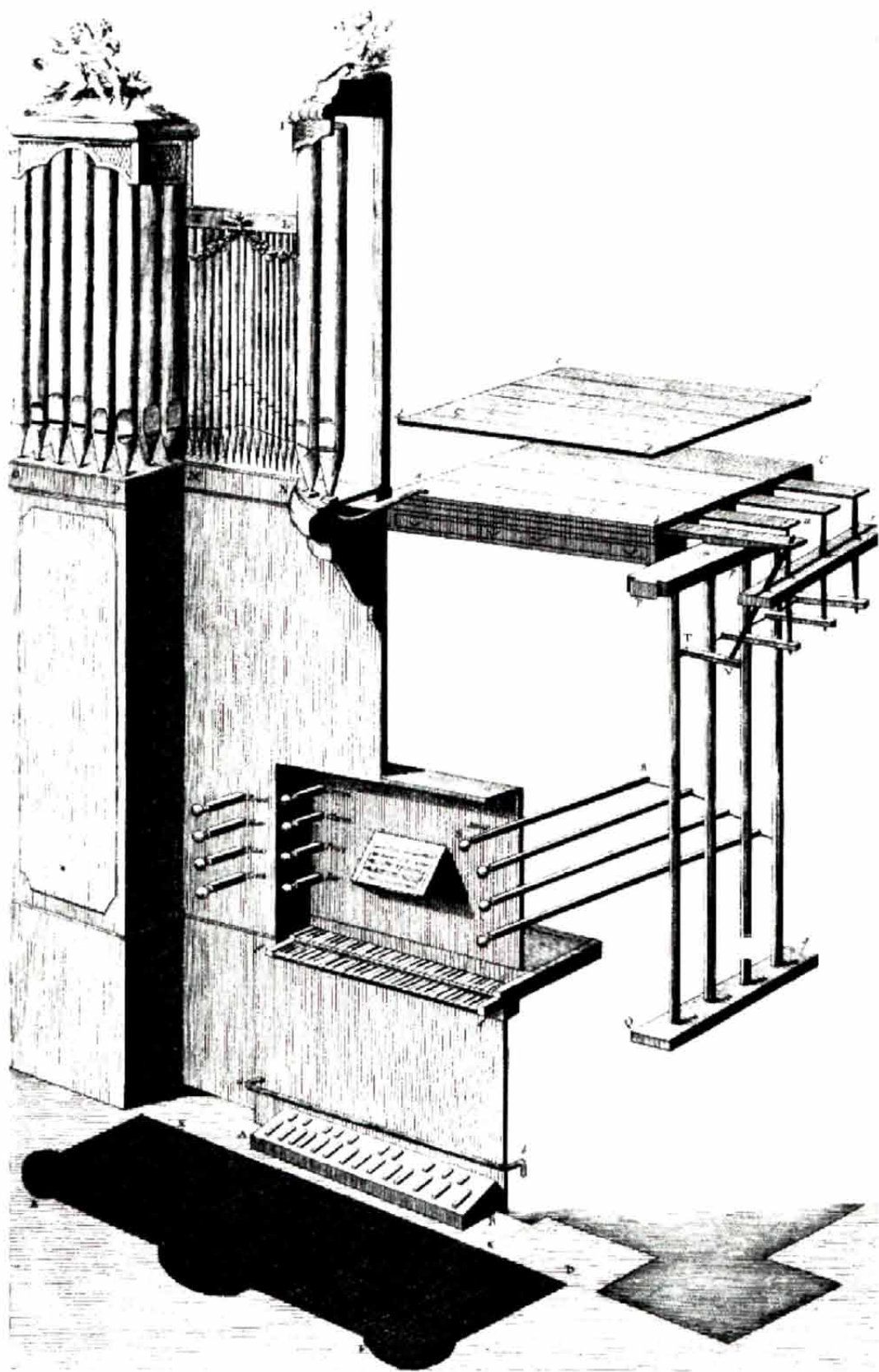
Working colleagues: organ-builder János Szucsák, electrical engineer Gábor Bajnóczi, electrical engineer Géza Hulyák. Gyula Vági participated in the design and the building of the following new organs:

- Budapest, Kassai Sq. RC church: 3 manuals, 50 registers,
- Budapest, Rákospálva RC church: 3 manuals, 28 registers,
- Dejtár RC church: 2 manuals, 23 registers,
- Veresegyház RC church: 2 manuals, 18 registers,
- Martfű RC church: 2 manuals, 23 registers,
- Budafok RC church: 2 manuals, 16 registers

The firm is currently restoring the oldest organ of the reformed church in Váchartyán.

Gyula Vági has been elected Director of the Organ-Building Section of the Hungarian Musical Instrument Makers' Association since 1998.

Zongorakészítés Magyarországon

Müller György

A mai modern zongora kialakulása több évszázados fejlődés eredménye, amely a XVIII. század elejére nyúlik vissza. Ősei – a clavichord és a cembalo – már a XV. században is elterjedt hangszerek voltak.

A magyar zongorakészítő ipar az ország sajátos történelmi helyzeténél fogva csak az 1880-as évek elején indulhatott fejlődésnek. Ekkor már Budapesten és Pozsonyban is több kiváló hangszerkészítő dolgozott. A század legkiemelkedőbb magyar zongorakészítője kétségkívül Beregszászi Lajos volt, akinek újításait a világ leghíresebb gyárai is átvették.

A kiegyezés utáni években – bár az ipar felzárkózására tett törekvések kedvezően hatottak a zongoragyártásra is – a hazai igényeket elsősorban külföldről behozott hangszerekkel elégítették ki.

Az igazi fejlődést az 1900-as évek eleje hozta meg. Több hazai hangszergyár alakult ebben az időben. Thék Endre zongoragyárából kerültek ki a legszebb küllemű zongorák, a Neuhold Károly által vezetett Musica Zongoragyár pedig kiváló minőségű, saját tervezésű zongorákat és pianínókat gyártott.

A budapesti zongorakereskedők is felismerték a szélesedő piac kínálta lehetőségeket és a rengeteg Ausztriából érkező hangszer árusítása mellett forgalmazni kezdték a világ legjobb márkáit is, így elégítve ki a jómódú polgárság egyre növekvő igényeit.

A Magyarországon forgalomba kerülő zongorák számának ugrásszerű növekedése magával hozta a javító-szolgáltató ipar fejlődését is. A XX. század elején több neves

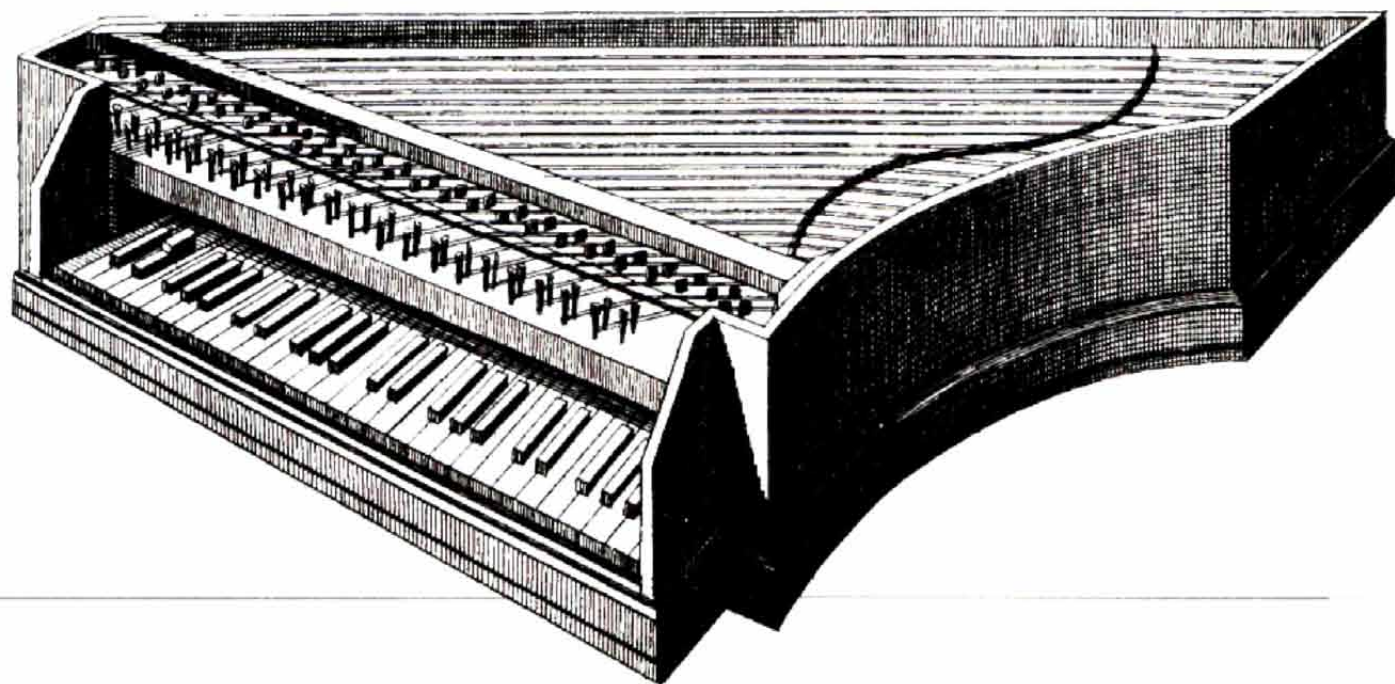
zongorakészítő települt át, elsősorban Ausztriából, akik hangolással, javítással és a használt, majd felújított hangszerek kereskedelmével foglalkoztak. Mindezek mellett ellátták kisebb – főleg osztrák – hangszergyárok hazai képviselőit is. Ez, a II. világháborúig terjedő időszak volt a magyar zongorakészítés és kereskedelem aranykora. Ekkor alakult ki az országra jellemző sokszínű hangszerállomány, mely szinte egyedülálló a világban.

A háború utáni államosítás a zongoraipart sem kerülte el. Új hangszerek készítésével csak a Musica Rt. államosításából létrejött Fővárosi Hangszerkészítő Vállalat foglalkozott. De sajnos 1960-ban ez a cég is abbahagyta a zongorák gyártását, majd néhány évvel később a pianínók előállítása is megszűnt.

Ezekben a nehéz években a magyar zongorakészítők elsősorban a hangszerállomány karbantartásával, javításával és hangolásával foglalkoztak. De mint minden rosszban, ebben is volt valami jó: a szakma mesterei hihetetlenül sokrétű és szerteágazó tudásra tettek szert az 1900-as évek elején hazánkban forgalomba hozott zongorák és pianínók korszerű igényeknek megfelelő felújításában. Küszködve a háttérpar hiányával, sokszor a legalapvetőbb alkatrészek és szerszámok nélkülözése mellett végeztek kiváló javításokat, meghosszabbítva ezzel a hangszerek élettartamát.

Az így szerzett tapasztalataikat időt és fáradságot nem kímélve adták át a következő generációnak.

E könyv következő néhány oldalán a mai zongorakészítő cégek, egyéni vállalkozók mutatkoznak be.

Piano making in Hungary

György Müller

The development of today's modern piano is the result of a several centuries' development reaching back to the beginning of the 18th Century. Its ancestors – the clavichord and the harpsichord – were widespread instruments as early as in the 15th Century.

Due to the peculiar historical situation of the country, the Hungarian piano making industry could start developing only in the early 1800s. At that time several excellent instrument makers were already working in Budapest and Pozsony (Pressburg). The most outstanding Hungarian piano maker of the Century was undoubtedly Lajos Beregszászi, whose innovations were adopted even by the most famous factories of the world. In the years following the Compromise between Austria and Hungary in 1867 - although the endeavours made in order to promote the Hungarian industry had a positive effect on piano making - the domestic needs were mainly satisfied by instruments imported from abroad.

The real development was brought by in the early 1900s, when several instrument factories were founded. The most beautiful pianos were made in Endre Thék's factory, whereas the Musica piano factory under Károly Neubold's leadership made high-quality pianos and pianinos of own design.

The opportunities offered by the extending market were realized by the Budapest piano dealers as well, and, in addition to selling a vast number of instruments coming from Austria, they began to sell also the best brands of the world, thus satisfying the ever increasing demands of the wealthy middle classes.

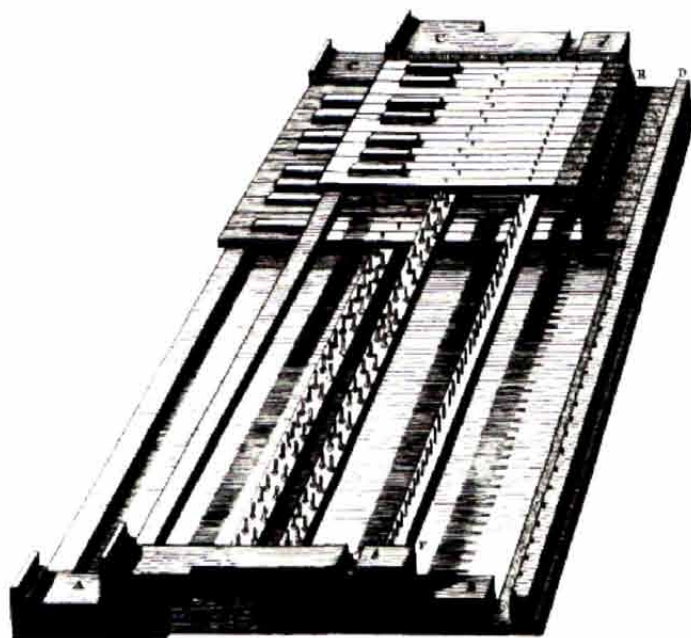
The sudden increase of number of pianos placed on the Hungarian market resulted also in the development of the repair-service industry. At the beginning of the 20th Century, several renowned piano makers settled over to Hungary, mainly from Austria, dealing with tuning, repair and trade of used and then renewed instruments. In addition, they acted as representatives of some smaller – primarily Austrian – piano factories in Hungary as well. This period, which lasted until World War II, was the golden age of Hungarian piano making and trade. The wide variety of instruments characteristic to the country, almost unique in the world, developed during this period.

The nationalization following the War did not spare the piano industry either. Only the Budapest Instrument Making Company, emerging from the nationalized Musica Corp., was engaged in the manufacturing of new instruments. Unfortunately, however, this firm also stopped making pianos, and a few years later the pianinos also ceased to be produced.

During these difficult years, the Hungarian piano makers were essentially engaged in the maintenance, repair and tuning of the instrument park. However, there is a good side to everything: the masters of the profession had acquired an unbelievably wide-ranging knowledge in the up-to-date renewal of pianos and pianinos that were placed on the Hungarian market in the early 1900s. Facing the lack of the background industry, often working in privation of the most fundamental spare parts and tools, they carried out excellent repair works, thus extending the lifetime of the instruments.

They have passed on the experience acquired in this way to the next generation, sparing no time and pains.

On the next pages of this book, today's piano making companies and one-man businesses will present themselves.

LENDVAI Tamás

hangszerész mester, zongora- és csemballókészítő, -javító

a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Hangszerésképző

Iskolájának igazgatója, a zongoraműhely vezetője

a HangszerVilág című folyóirat felelős kiadója

a Magyar Hangszerész Szövetség titkára

a Magyar Hangszerésképzési Alapítvány kuratóriumának elnöke

a Budapesti Kézműves Kamara Mestervizsga-bizottságának tagja

Privat: 1213 Budapest, Pajor u. 5.

Postacím: 1211 Budapest, Kapisztrán J. u. 18.

Telefon/Fax: 427 0649 · lenta@axelero.hu

1957. 11. 09-én született, nős, két gyermeke van
1976. érettségi (Pannonhalmi Bencés Gimnázium)

1978. hangszerész szakképesítés megszerzése (tanár: Semmelweis Tibor; gyakorlati tanulmányait a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Zongoraműhelyében folytatta, mesterei: Karvalyszky József és Korsós János). Szakdolgozatát a Steinway cégről írta. 1978-tól folyamatosan a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola (később Egyetem) Zongoraműhelyében dolgozik.

1979. Hosszabb tanulmányút a hamburgi Steinway gyárnál (azóta is folyamatos kapcsolattartás a céggel).

1980. Csembalóépítéssel kapcsolatos tanulmányút Hollandiában (Alkmaar és Amsterdam). Ezévből Zuckermann 2 manuális flamand kópia-csembaló építése.

1984. A Magyar Népköztársaság Minisztertanácsa és a Művelődési Minisztérium Kiváló Munkáért kitüntető jelvényt adományozott.

1990-től a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Zongoraműhelyének vezetője.

1991. Tanulmányút Yamaha (Bécs és Hamburg-Rellingen). 1991-től a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Hangszerésképző Iskola zongorakészítő és -javító szak vezetője, szakismereti tanára (alapító tag).

1992. 3 hetes tanulmányút a Sassmann csembaló manu-faktúrájánál.

1994. mestervizsga. 1994-től a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Hangszerésképző Iskolájának igazgatója. Vezetése alatt a Művelődési és Köznevelési Minisztérium megbízásából készítették el a Hangszerésképző Iskola

tanári karával a hangszerész szakmák elméleti és gyakorlati tantervét, valamint a mestervizsga követelményrendszerét. 1997-98-ban létrehozták az Iskola akusztikai laboratóriumát, szakkönyvtárát, s felavatták új oktatási kabinetjét. 1994-től a HangszerVilág című folyóirat felelős kiadója. 1996-tól a Magyar Hangszerész Szövetség titkára.

1996-tól hangszerismereti előadássorozatot tart zene-tanárok és felnőtt érdeklődők részére, valamint a Zene-akadémia hallgatóinak (1999-től akkreditált továbbképzési rendszerben is). 1998-tól a Magyar Hangszerésképzési Alapítvány kuratóriumának elnöke.

1999. A Magyar Hangszerész Szövetség az Ezüstkoszorús mester címet adományozta. 2000-től a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara Kézműves Tagozatának küldöttje, valamint a Mestervizsga-bizottság tagja.

2001. Nyugat-Magyarországi Egyetem Faipari Mérnöki Kar Műszaki Szakoktató diploma megszerzése. Diplomamunka: Számítógépes programok, modellek és szimulációs szoftverek a hangszerészoktatás gyakorlatában.

A 90-es évektől több nagy zenei intézmény professzionális hangszerének beszerzésében, kiválasztásában, szerződéses szervizelésében vesz részt.

Tevékenysége az iskolai és műhelyvezetéssel kapcsolatos dolgok mellett: zongora és csembaló hangolás, kisebb javítások, és teljes nagyjavítások, szakértői vélemények készítése, hangszer-beszerzési szaktanácsadás, hangszer-kiválasztás, szerződéses hangszer-szervizelés, hangszerismereti előadások tartása.

1984-től kiváltott működési engedéllyel rendelkezik

He was born on November 9, 1957, he is married and has two children.

He graduated from Benedictine Secondary School of Pannonhalma in 1976.

In 1978 he obtained the instrument maker's qualification (his tutor was Tibor Semmelweis; he made his practical studies in the Piano workshop of the Liszt Ferenc Academy of Music, his masters were József Karvalyszky and János Korsós). He wrote his diploma work about the Steinway company. Since 1978 he has been working in the piano workshop of the Liszt Ferenc Academy (later University) of Music.

1979: longer study stay at the Steinway factory in Hamburg (he has been in contact with the Company ever since).

1980: study journey related to harpsichord-making to the Netherlands (Alkmaar and Amsterdam).

1980: Building of Zuckermann Flemish copy harpsichord with 2 manuals.

1984: He was granted the distinctive badge "For Excellent Work" by the Council of Ministers and the Ministry of Culture of the People's Republic of Hungary. Since 1990 he has been the leader of the Piano workshop of the Liszt Ferenc Academy of Music.

1991: Yamaha study trips (Vienna and Hamburg-Rellingen). Since 1991 he has been the leader and technical knowledge teacher at the piano making and repair section of the Instrument Making School of the Liszt Ferenc Academy (founding member).

1992: 3 weeks' study journey at Sassmann harpsichord manufactory.

1994: master's degree. Since 1994 Director of the Instrument Making School of the Liszt Ferenc Academy. On behalf of the Ministry of Culture and Public Education the teaching staff of the Instrument Making School elaborated under his leadership the theoretical and practical educational plan of the instrument makers' professions as well as the requirement system for the master's examination. In 1997/98 they created the acoustic laboratory and the specialized library of the School and inaugurated its new educational cabinet. Since 1994 he has been the Responsible Editor of the periodical HangszerVilág (World of Instruments). Since 1996 he has been the Secretary of the Hungarian Musical Instrument Makers' Association. Since 1996 he has been giving lectures series on instrument knowledge for music teachers and adult visitors taking interest as well as for the students of the Academy of Music (from 1999 also within an accredited continuous train-

ing system). Since 1998 he has been the President of the Advisory Board of the Foundation For the Training of Hungarian Instrument Makers.

In 1999 he was granted the titel "Master Craftsman with Silver Diploma" by the Hungarian Musical Instrument Makers' Association. Since 2000 he has been deputy of the Craftsmen's Section of the Budapest Trade and Industry Chamber, as well as member of the Masters' Examinations committee.

2001: He obtained the diploma as a Professional Teacher of the Faculty of Wood Industry Engineering of the University of Western-Hungary (Sopron). Diploma work: Computer programs, models and simulation softwares in the practice instrument makers' training. Since the 90s he has been participating in the purchasing, selecting and contract servicing of the professional instruments of several major musical institutions.

His activities in addition to the matters related to the directing of the school and the workshop:

- tuning of pianos and harpsichords,
- minor repairs, and complete major repairs,
- preparing expertises,
- advisory activity for instrument purchasing,
- instrument selection,
- contract instrument servicing,
- lecturing on musical instrument knowledge.

Since 1984 he is in possession of a trade licence.

Tamás Lendvai

Master instrument maker

(piano and harpsichord maker and repairer)

Director of the Instrument Making School of the Liszt Ferenc University of Music

Leader of the piano workshop

Responsible editor of the journal "HangszerVilág" (World of Instruments)

Secretary of the Hungarian Musical Instrument Makers' Association

President of the Advisory Board of the Foundation For the Training of Hungarian Instrument Makers

Member of the Masters' Examinations committee of the Budapest Craftsmen's Chamber

HALÁSZ István

zongorakészítő mester

1037 Budapest, Virág Benedek u. 23.

Telefon: 387 4766

Mobil: 06 30 900 7598

1952-ben született Budapesten. Tanulmányait a budafoki Szt. István téri Általános Zeneiskolában kezdte. Nyolc évig hegedülni tanult, de a gimnáziumi évek alatt már csak az ifjúsági zenekarban szerepel.

1969-ben felvételezik a Minőségi Hangszerkészítő K.T.Sz.-be, Halász János mester kezei alá, akivel főleg a bécsi mechanikus hangszereket tanulja.

A következő évben a Zongoraterem műhelyében Gazdácska Vilmos és Tóth Imre mesterek tanították a szakma rejtelmeire. Itt inkább az angol mechanikai hangszerek domináltak. Gáspár János és Csirmay György a zongorahangolás rejtelmeibe vezeti. Már tanuló korában jár címekre javítani, hangolni. Pár éves műhelymunka után mint kijáró hangoló dolgozik az akkor már Kozmosz néven működő szövetkezetben. Fő profilja a garanciális hangolások.

1980-ban 3 évig a bagdadi Music and Ballett Schoolban létrehoz egy hangszerész műhelyt. Itt párhuzamosan a rádió, TV illetve a konzervatórium hangszereit is felügyeli.

Miután hazajön 1984-ben, önálló műhelyt nyit, majd 1988-tól a Weiner Leo Zeneművészeti Szakközépiskola hangszerésze. 1994-ben mestervizsgázik sikeresen és azóta több zeneiskola, intézmény állandó hangszerkarbantartója.

Fő profilja a hangolás és javítás, de vétel-eladással és értébecsléssel is foglalkozik.

He was born in Budapest in 1952. He started his studies in the Primary Music School of Szt. István Square in Budafok. He has been learning to play the violin for eight years, but during the secondary school years he only performed in the youth orchestra. In 1969 he was admitted to the Quality Instrument Making Cooperative. Here he studied mainly the Viennese-type mechanical instruments under the guidance of master János Halász. In the next year Vilmos Gazdácska and Imre Tóth taught him the secrets of the profession in the workshop of the Piano Hall. Here the English mechanical instruments were predominating. János Gáspár and György Csirmay initiated him into the mystery of piano tuning. As early as in his years of apprenticeship he had to repair and tune on site. After a couple of years passed in the workshop he was engaged at the cooperative called Kozmosz by that time as a piano tuner-technician working out of the shop. His main profile was the guarantee tuning. In 1980 he created an instrument workshop at the Baghdad Music and Ballett School. This workshop has been operating for three years. Parallely to this, he was also taking care of the instruments of the Radio, TV and the Conservatory. Back in Hungary in 1984, he opened his own workshop, then, from 1988 on, he has been the instrument repairer and tuner of the Weiner Leo Music Secondary School. In 1994 he passed the master's examination successfully, and since then he has been the permanent instrument maintainer of several music schools and institutions. His main profile is tuning and repair, but he also deals with purchasing/sale and evaluation.

Piano-M Bt.

zongorakészítés, felújítás, javítás, hangolás

MÜLLER László
aranykoszorús mester

MÜLLER György

1072 Budapest, Rákóczi út 40.
Telefon: 322 1132

1901-ben a bécsi Lauberger & Gloss gyárból a Magyar Királyi Operaház meghívására érkezett Budapestre az osztrák származású cégalapító id. Müller Rezső, aki a Karl Dörr cégnél sajátította el a mesterséget. Budapesten az Operaház zongoráinak hangolásával és karbantartásával bízták meg – munkásságát 1939-ig gyakorolta. Fia, ifj. Müller Rezső a szakmát édesapjától tanulta, aztán egy ideig Thék Endre zongoragyárában dolgozott, később önállóította magát. 1978-ig dolgozott mint kisiparos és mint a Magyar Állami Operaház hangolómestere. Müller László 1957-ben érettségizett, majd apjánál volt hangszeresztanuló. 1963 óta önálló technikusként, 1966 óta mesterként dolgozik. A családi hagyományok folytatóaként azóta ő az Operaház hangolómestere. Fia, Müller György, végzett mérnökként, 1990-ben lépett be édesapja műhelyébe, ahol 1992 óta zongorakészítő szakmunkásként dolgozik.

Megtendelőik a magyar művészvilág köreiből – operatársak, zeneszerzők, karmesterek, zongoraművészek kerülnek ki.

Hangolások és koncerthangolások mellett a cég fő profilja régi, markás zongorák felújítása a mai korszerű igényeknek megfelelően. Több szakmai kitüntetést kapta az elmúlt 104 év alatt.

Coming from the Vienna Lauberger & Gloss factory and invited by the Hungarian Royal Opera House, the company founder of Austrian origin, Rezső Müller sen., arrived in Budapest in 1901. He had learned the profession with the Karl Dörr company. In Budapest, he was commissioned with the tuning and maintenance of the pianos of the Opera House, and he pursued his activity until 1939. His son, Rezső Müller jun., learned the profession from his father, then he worked in Endre Thék's piano factory for a while, later he became self-employed. He has been working as an artisan and the tuning master of the Hungarian State Opera House until 1978. László Müller graduated from secondary school in 1957, then he worked as an instrument maker apprentice with his father. He has been working as an independent technician since 1963, and as a master since 1966. As the continuer of the family traditions, he has been the Opera's tuning master ever since. His son, certified engineer György Müller joined his father's workshop in 1990, where he has been working as a skilled piano technician since 1992. The range of the clientele comes from the circles of the Hungarian artists: opera singers, composers, conductors, piano artists. In addition to tuning and concert tuning work, the main profile of the company is the renewal of ancient, brand pianos, according to the modern requirements. In the past 104 years, they have received several professional awards.

Prekop-Pianos Bt.

1116 Budapest, Gyekenyes u. 56.

Telefon: 248 1080

Mobil: 06 30 961 4490

info@prekop-pianos.com

www.prekop-pianos.com

A Prekop-Pianos Bt.-t 2001-ben alapította Prekop Ákos zongorakészítő.

Prekop Ákos 1992-ben Budapesten a hangszerkészítő iskolában mint zongorakészítő végzett. A tanulóéveket id. Heigli János aranykoszorús mester műhelyében töltötte.

1996-tól szakmai tudását Németországban, Kanadában és az Egyesült Államokban tökéletesítette. Így lehetősége nyílt a világ leghíresebb zongoragyáraiban és felújító műhelyeiben tanulni és dolgozni.

A cég nagy értékű, antik és különleges zongorák, pianók felújításával és forgalmazásával foglalkozik. A hangszerek kívül és belül új életet kapnak természetesen eredeti gyári alkatrészek felhasználásával.

A Prekop-Pianos németországi partnerein keresztül új zongorák és pianók beszerzésével és eladásával lehetőséget nyújt mindazoknak, akik új, márkás hangszerekhez szeretnének jutni.

Célunk minden olyan igény kielégítése, ami nemcsak a tökéletes hangzásra, de a tökéletes látványra is fontos hangsúlyt helyez.

The Prekop-Pianos Deposit Company was founded by piano maker Ákos Prekop in 2001.

Ákos Prekop graduated from the instrument makers' school as a piano maker in Budapest in 1992. He spent his years of apprenticeship in the workshop of golden diploma master János Heigli sen.

From 1996 on he improved his professional knowledge in Germany, Canada and in the United States. Thus he had the possibility of learning and working in the world's most renowned piano factories and renewal workshops.

The company is engaged in the renewal and sale of valuable, antique and special pianos, and pianinos. The instruments receive a new life inside and outside by using original factory spare parts, of course. By way of purchasing and selling new pianos and pianinos through its German partners, the Prekop-Pianos provides an opportunity for all of them who wish to obtain new brand instruments.

Our goal is the satisfaction of all demands attaching a great importance not only to the perfect sound, but also to the perfect aesthetic aspect.

Opera Zongoraterem

Budapest VI., Hajós u. 25.

Telefon/Fax: 302 5144

Mobil: 06 20 925 3444

operazongoraterem@zongora.info

www.zongora.info, www.pianino.hu

Cégünk Budapest VI. ker. Hajós u. 25. sz. alatt található, az Opreaház melletti sétáló utcában. Ebben az utcában a háború előtti és utáni időszakban is dolgoztak nagy múltú zongorajavító és forgalmazó cégek.

Az Opera Zongoraterem 1996-ban nyílt meg, melyet jelenleg is zongoraszakértő mesterek, segédek működtetnek. Az elmúlt években az üzlet fő profilja a szakszerűen felújított zongorák, pianínók eladása.

Üzletünkben megtalálható minden, ami a zongorákhoz, pianínókhoz szükséges, így zongoratakarók, zongoraszékek, zongorapadok, zongoralábak alá üvegcsészék, levegő párasítók, gyertyatartók, hangolókulcsok, stb.

Ügyfélkörünk igen széles, megvásárolható üzletünkben a legegyszerűbb tanuló hangszer és a legmárkásabb hangversenyzongora is.

A növekvő igényekhez igazodva, a Hajós utcai üzlet szomszédságában 2001. novemberében megnyitottuk az Opera Zongoraterem iroda-raktárát. Az új üzletben a fő profil új zongorák, pianínók, digitális zongorák forgalmazása. Új zongoráinkhoz, pianínóinkhoz magánszemélyek esetén 3, közületek, iskolák esetében 2 év garanciát, továbbá 1 ingyenes hangolást biztosítunk.

Fő célunk, hogy vevőinket jó minőségű, igényesen felújított használt és új hangszerekkel, a hozzá tartozó szolgáltatásokkal együtt széles árukészletből tudjuk kiszolgálni.

Our Company is located in Budapest, District VI, Hajós Street No. 25, which is a walking street next to the Opera House. In this street before and after the world war period famous companies with a great past were dealing with the repair and distribution of pianos.

The Opera Piano Hall was opened in 1996, and is being operated by master piano makers and assistants. In the past years the main profile of the shop was the sale of pianos and pianinos renewed professionally and with great care.

In our shop everything can be found which is necessary for pianos and pianinos, such as piano covers, piano stools, piano benches, glass cups under piano legs, air humidifiers, candle holders, tuning keys, etc.

Our clientele is very wide. Due to our great choice a wide range from the simplest students' musical instruments up to concert pianos of most famous brands are available in our shop. In order to cope with the increasing demand, in November 2001 we opened the office store of the Opera Piano Hall in the neighbourhood of the shop in Hajós Street. Both shops are privately owned. The main profile of the new shop is the distribution of new pianos, pianinos and digital pianos. For private persons we grant full guarantee of three years for the new pianos and pianinos and of two years for institutions and schools, as well as one tuning free of charge. Our main purpose is to be able to serve our customers with high quality new musical instruments and used ones renewed with demanding care, from a constant wide-range stock of products, together with all services connected with them.

Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Zongoraműhely

LENDVAI Tamás *műhelyvezető*

A műhely az 1960-as évek végén alakult 2-3 idősebb, tapasztalt szakember alkalmazásával a Zeneakadémia sok-száz milliós értékű hangszerparkjának karbantartására. 1974-ben felvették az első hangszerész-tanulót is. Ettől kezdve a műhely létszáma és munkája egyaránt gyarapodni kezdett. Az azóta eltelt évtizedek alatt több tucat zongorakészítő ill. -javító került ki a műhelyből, és jelentős részük ma is a szakmában dolgozik – ki itthon, ki pedig külföldön. Mindeközben alapvető koncepció volt a saját szakembergárda „felnevelése” is.

Az elmúlt 2 évtized alatt több lépésben fejlesztettük a műhely adottságait, többek közt anyagkészletét, felszereltségét, infrastruktúráját és közben természetesen dolgozóink felkészültségét is. 2001-ben a zongoraműhely bővítésével és teljes felújításával jelenlegi felszereltsége európai és világviszonylatban is kiemelkedő helyzetbe került. Korszerű klímaberendezés biztosítja az állandó hőmérsékletet és páratartalmat – ezzel is növelve az ideális javítási feltételeket. A gépek, berendezések és kéziszerszámok lehetőséget adnak minden munkafázis legjobb elvégzésére.

A műhelyben egyidejűleg mintegy 8-10 hangszer nagyjavítását lehet végezni, miközben a tanulóképzés is folyik. A „felszabaduló” fiatal hangszerészek pályakezdését, szakmai továbbképzését – lehetőség szerint – külföldi tanulmányutakkal és itthon szervezett kurzusokkal igyekszik segíteni a Zeneakadémia.

A munka egyik részét jelentik a koncertekre és egyéb rendezvényekre igényelt hangolások, míg a fő feladat a Zeneakadémia és hozzá tartozó intézmények (Tanárképző, Szakiskola, Kollégium, stb.) zongoráinak, pianínóinak és csembalóinak karbantartása, javítása. Ez a vidéki tagozatok leválása után is közel 250 hangszert jelent, amelyeknek napi szintű és hosszútávú felkészítése, generáljavítása egyaránt fontos feladat.

A zongorák nagy része márkás (Steinway, Bösendorfer, Yamaha, Bechstein, Blüthner, Förster) hangszer, s e tény egyben a cégekkel való jó kapcsolattartást is feltételezi. További kapcsolataink kiválóak a Hangszerészképző Iskolával, több egyetemmel, főiskolával, a Magyar

1061 Budapest, Liszt Ferenc tér 8.

Telefon (műhely): 462 4628, 462 4600/126

Telefon/Fax (műhely): 462 4629

Hangszerész Szövetséggel, a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara Kézműipari Tagozatával, kül- és belföldi cégekkel, műhelyekkel.

A műhely alkalomadtán feladatának tekinti új hangszerek beszerzését/kiválasztását, készítését (pl. kópia csembaló), valamint régi, historikus hangszerek restaurálását (pl. asztal-zongora, hárfá-zongora, stb.). Mindez a tanulóképzés területére is jó hatással van.

Az intézmény hangszerei jelentős mértékben lekötik a műhely munkáját, de indokolt esetben, kapacitástól függően külső munkára és szakértői tevékenységre is van lehetőség. A helyi adottságok, magas művészi és tanári igények kielégítése kapcsán műhelyünk egyik legfontosabb alapgondolata a kimagasló munkaminőség biztosítása.

A javításokhoz használt anyagokat, alkatrészeket és nem utolsósorban a speciális szerszámokat közvetlenül a zongoragyáraktól, vagy a legnagyobb alkatrész-gyártóktól, illetve -forgalmazóktól szerezzük be (Renner, Abel, Jahn, Baumgrtel, Danielsen, Vogel, Oliag, Meyne) kizárólag saját célra, tehát továbbadással, eladással nem foglalkozunk. Műhelyünk jelenlegi formája nem magánvállalkozás, hanem költségvetési intézmény része.

A műhely országos és budapesti viszonylatban, valamint a zenei élet szempontjából is központi helyen, a Zeneakadémia főépületében található.

Jelenlegi (2002) dolgozók: Lendvai Tamás hangszerész-mester műhelyvezető, Erős László, Fekete Attila, Galambos Gábor, Galló Kristóf, Gönczfalvi Gábor, Juniku Adrián, Pásztor Ferenc, Tóth Balázs, Lukács Barnabás tanuló, Loizou Constantinos tanuló, Szabó Julianna tanuló.

The workshop was founded at the end of the 1960s by employing 2-3 elder, experienced specialists, in order to maintain the instrument park of the Academy of Music that was worth of many million forints. In 1974 they admitted the first instrument maker apprentice as well. Since both the workshop's staff and work increased in number and volume. During the decades since then several dozens of piano makers and/or repairers have left the workshop, and an important part of them still works in the profession – in Hungary and elsewhere in the world. Meanwhile the "education" of the own staff of specialists has been a basic concept, too.

During the last 2 decades we developed the capacity of the workshop in several steps, among others its material stock, equipment, infrastructure, and at the same time the training and qualification of our workers, of course. In 2001 by the enlargement and complete renewal of the piano workshop its current equipment has reached an outstanding position both on European and world level. Modern air-conditioning provides the constant temperature and humidity – thus increasing the ideal repairing conditions. The machines, equipment and tools enable the best completion of each working process.

At the same time, it is possible to carry out the repair of 8 to 10 instruments in the workshop, while the training of apprentices is also underway. The Academy of Music aims to help the start of the career and the continuous professional training of the "released" young instrument makers – according to the possibilities – by means of study stays abroad and courses organized in Hungary.

One part of the work is constituted by the tuning works ordered for concerts and other events, whereas the principal activity is the maintenance and repair of the pianos, pianinos and harpsichords of the Academy of Music and the Institutions attached to it (Teacher Training Institute, Professional School, College etc.). This means, even after the detachment of the provincial branches, almost 250 instruments, of which the preparation and general repair on a daily and long term level is equally an important task.

A great part of the pianos are brand instruments (Steinway, Bösendorfer, Yamaha, Bechstein, Blüthner, Förster), and this fact postulates the good contact with these companies at the same time. Our further contacts are excellent with the Instrument Making School, several Universities and Highschools, the Hungarian Musical Instrument Makers' Association, the Craftsmen's Section of the Budapest Trade and Industry Chamber, with companies and workshops in Hungary and abroad.

On occasions the workshop considers it as its task to purchase/select, make new instruments (e.g. copy harpsichord), as well as to restore early, historical instruments (i.e. table-piano, harp-piano etc.). All this is of good influence on the field of apprentice training.

The instruments of the institution significantly absorb the work capacity of the workshop, however, in justified cases and depending on the capacity there is possibility for extern works and expertising activity as well. In connection with the meeting of the high requirements of the artists and teachers and considering the local possibilities one of the most important basic ideas of our workshop is the providing of an outstanding work quality.

We purchase the materials, spare parts and last but not least the special tools used for the repairs directly from the piano factories, or the major spare parts manufacturers or distributors (Renner, Abel, Jahn, Baumgrtel, Danielsen, Vogel, Oliag, Meyne), exclusively for own purposes. Therefore we do not have any resale activity. The present form of our workshop is not a private undertaking, but part of an institution within the State budget.

The workshop is located on a central place, not only with regard to Budapest or Hungary but also as to the musical life, e.g. in the main building of the Academy of Music.

Present (2002) staff: Tamás Lendvai, master instrument maker, workshop leader, László Erős, Attila Fekete, Gábor Galambos, Kristóf Galló, Gábor Gönczfalvi, Adrián Juniku, Ferenc Pásztor, Balázs Tóth, Barnabás Lukács apprentice, Constantinos Loizou apprentice, Julianna Szabó apprentice.

SZEBENI Endre

hangszerkészítő és -hangoló mester

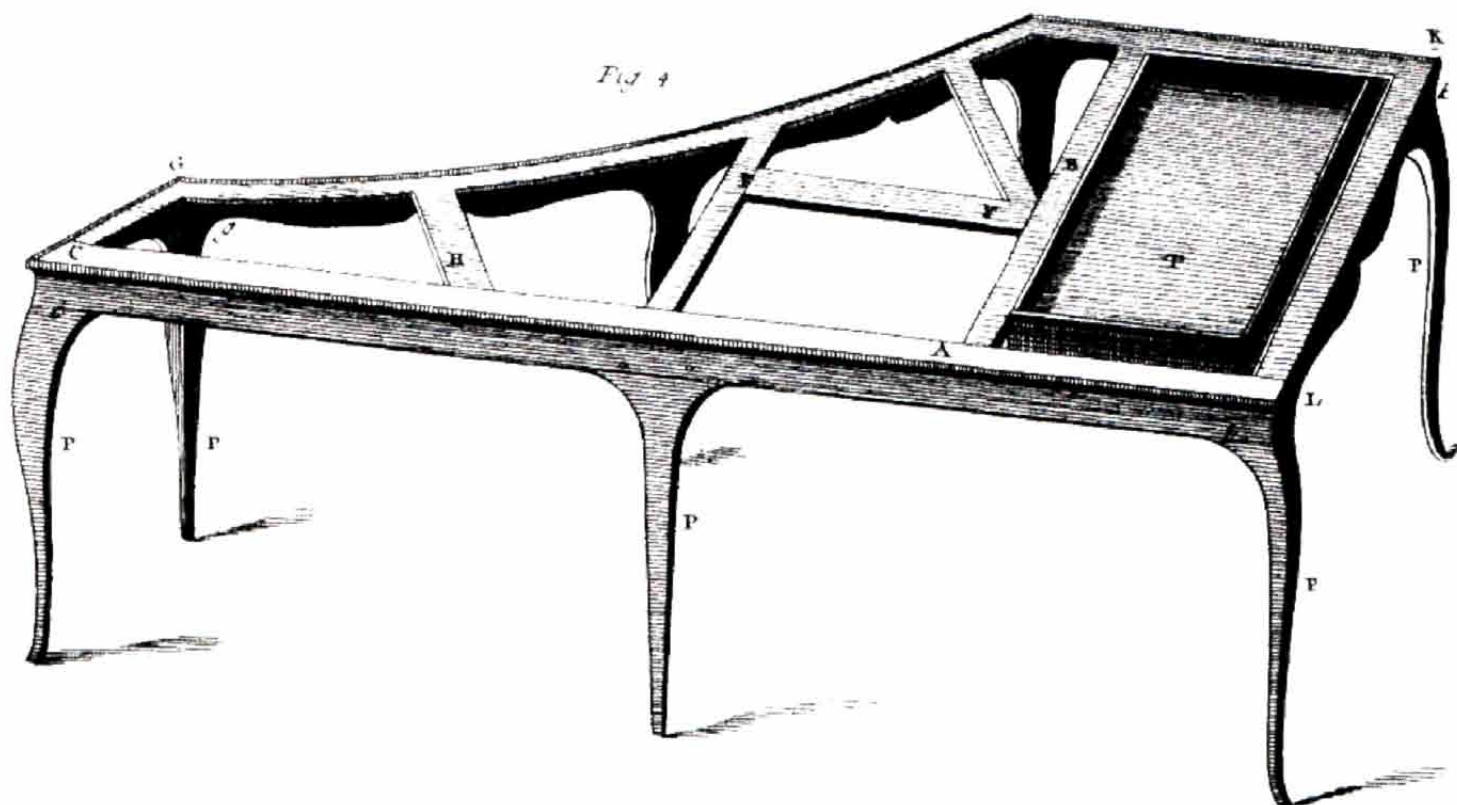
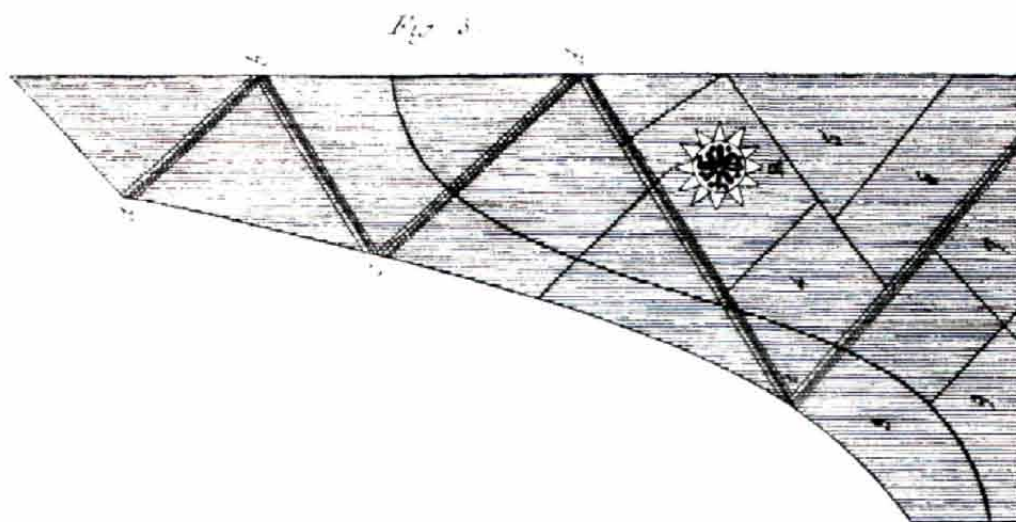
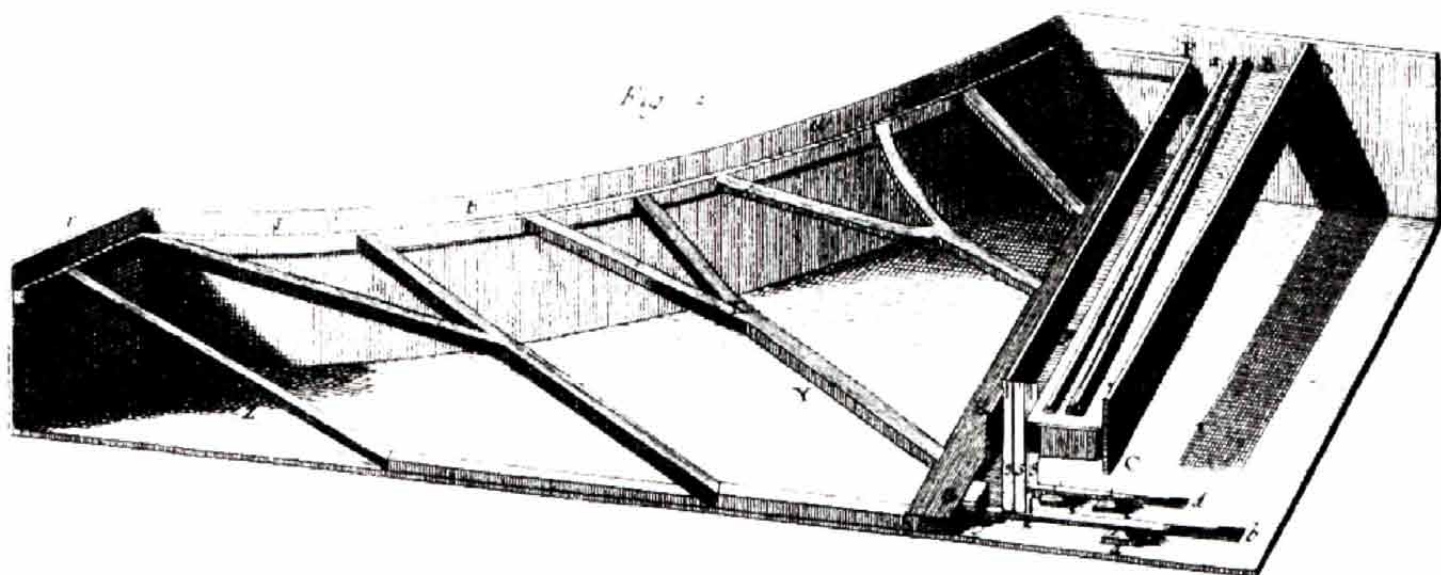
1113 Budapest, Elek u. 3/b.

Telefon: 385 6009

1957-ben Grimm József mesternél kezdte meg tanuló éveit. 1960-ban zongorakészítő szakmunkás lett. Mivel mestere többnyire külső munkákon dolgozott, a tanuló évek alatt rákényszerült az önálló munkavégzésre. 1962-ben a Minőségi Hangszerkészítő és Javító KTSZ-be került. Itt sikerült újabb ismereteket szerezni az ott dolgozó nagyszerű szakemberektől. 1968-ban sikeres mestervizsgát tett. Ebben az időben a Magyar Televízió zongoráinak hangolása, a Triál garanciális hangolásai, valamint a műhelyben zongorák teljes felújítása volt a feladata. 1970-ben átszervezés kapcsán a Fővárosi Kézműves Vállalathoz került. Itt 1975-ig végezte a zongorák elsősorban helyszíni hangolásait, javításait. Ebben az időben mint az Országos Filharmónia hangolója neves művészek részére hangolt és javított. A Zongorateremben felvásárolt és rendbehozott hangszerek hangolása és műszaki átvétele is feladata volt. 1975-ben kisiparosként kezdte önálló tevékenységét. Főként helyszíni hangolásokat, javításokat, kis műhelyében mechanika felújításokat végez, Budapesten 4 zeneiskola zongoráit tartja karban. 1976 óta a hangszerész mestervizsga bizottság tagja.

He began his years of apprenticeship under the supervision of master József Grimm in 1957. In 1960 he became skilled worker for pianomaking. As his master mostly was working on external works, during the years of apprenticeship he was forced to work independently. In 1962 he came to the Quality Instrument Making and Repairing Cooperative. Here he had the opportunity of acquiring further new knowledge from the excellent specialists working there. In 1968 he passed his master's examination successfully. During this time his task was the tuning of pianos of the Hungarian Television, the guarantee tunings of the Triál Company, as well as the complete renewal of pianos in the workshop. In 1970, due to a reorganization, he came to the Budapest Handicraft Company. Here, until 1975, he made the tuning and repair works of the pianos mainly on site. During this time, as the tuner of the Hungarian Philharmony, he made tuning and repair work for noted artists. The tuning and technical acceptance of the instruments purchased and restored in the Piano Hall was also part of his tasks. In 1975 he began his independent activity as an artisan. Especially he makes tuning repair works on site. In his small workshop he makes mechanical renewals. In Budapest he maintains the pianos of 4 district music schools. He has been member of the Instrument Makers' Master Examinations Committee since 1976.

MAGYAR HANGSZERÉSZ SZÖVETSÉG

www.instrument.hu

A PROFESSZIONÁLIS HANGSZERKÉSZÍTŐK ORSZÁGOS SZERVEZETE

Érdekvédelem a mestereknek, szolgáltatás a művészeknek, tájékoztatás az érdeklődőknek

Kiállításrendezés, előadások és koncertek szervezése, szakmai kiadványok megjelenítése

TISZTSÉGVISELŐK

elnök	SZERÉNYI Béla president@instrument.hu
alelnök	SZABÓ István
titkár	LENDVAI Tamás
örökös tiszteletbeli elnök	SEMMELWEIS Tibor

SZAKÁGVEZETŐK

fúvós hangszerkészítő szakosztály	ANDRÉKA Gábor 1075 Budapest, Károly körút 5. Telefon: 413 11 11 wind@instrument.hu
gitárkészítő szakosztály	BÍRÓ Ádám 1137 Budapest, Balzac u. 54. Telefon: 06 20 944 37 00 guitar@instrument.hu
hegedűkészítő szakosztály	HOLLÓ Bence 1061 Budapest, Liszt Ferenc Tér 10. Telefon: 351 2670 violin@instrument.hu
historikus és népi szakosztály	SZERÉNYI Béla 1039 Budapest, Barátpatak u. 6/b. Telefon: 06 20 438 9145 historical@instrument.hu , organ@instrument.hu
orgonakészítő szakosztály	VÁGI Gyula 1083 Budapest, Práter u. 65. Telefon: 06 30 203 3033 organ@instrument.hu
zongorakészítő szakosztály	MÜLLER György 1082 Budapest, Rákóczi út 40. Telefon: 322 11 11 piano@instrument.hu

HEGEDŰKÉSZÍTŐ SZAKOSZTÁLY

Benkő Szilárd
9022 Győr, Kisfaludy u. 34. Tel.: 06 96 336 044

Blaszauer Róbert
1172 Budapest, XIX. u. 32. Tel.: 257 9407

Daróczi Péter
6227 Szeged, Gábor Áron u. 4/c.

Draskóczy Gábor
1027 Budapest, Tölgyfa u. 16. Tel.: 06 20 994 3332

Etzler Bernd
2132 Göd, Kálmán u. 17. Tel.: 06 27 330 885

Gollob Balázs
1042 Budapest, Kassai u. 53. Tel.: 370 3343

Gőz Gyula
3300 Eger, Breznai u. 45. Tel.: 06 36 320 092

Guminár Ernő
8000 Székesfehérvár, Liszt Ferenc u. 3.
Tel.: 06 22 343 824

Guminár Tamás
1072 Budapest, Klauzál tér 14. Tel.: 352 2912

Hegyesi Béla
2112 Veresegyház, Könyves K. 8. Tel.: 06 28 387 512

Hepke András
1024 Budapest, Fillér u. 17. Tel.: 316 3720

Héjja János
1041 Budapest, Deák F. u. 63. Tel.: 06 30 987 3888

Hild R. Dániel
1195 Budapest, Nagysándor József u. 37.
Tel.: 281 4323

Holló Anikó
1165 Budapest, Perjés u. 22. Tel.: 407 3031

Holló Bence
1061 Budapest, Liszt F. tér 10. Tel.: 351 2670

Kemény Zsombor
1087 Budapest, Luther u. 1/c. Tel.: 314 3526

Kis Zoltán
2013 Pomáz, Fűzfő u. 15. Tel.: 06 26 328 870

Korán Csaba
1145 Budapest, Váriházy u. 6. Tel.: 383 4418

Kovács Emil
1031 Budapest, Pákász u. 2. Tel.: 242 3630

Kovács János
1091 Budapest, Üllői út 91/b. Tel.: 215 9006

Kocsis Tibor
6722 Szeged, Moszkvai krt. 32/a.
Tel.: 06 70 315 3927

Kónya Lajos
2800 Tatabánya II., Dózsakert u. 36.
Tel.: 06 34 337 400

Ifj. Kónya Lajos
8000 Székesfehérvár, Fő u. 2. Tel.: 06 20 465 6184

Körösi Ferenc
1056 Budapest, Váci u. 73. Tel.: 318 7305

Lakatos László
1121 Budapest, Zugligeti u. 36. Tel.: 200 4108

Langer Zoltán
1039 Budapest, Kolozsvári u. 4. Tel.: 240 2037

Magyar József
1077 Budapest, Wesselényi u. 21. Tel.: 321 3785

Makai Gergő
2700 Cegléd, Szép u. 3. Tel.: 06 53 320 961

Marosvári László
1044 Budapest, Gárdonyi G. u. 19. Tel.: 233 3425

Mezei János
2120 Dunakeszi, Viola u. 2. Tel.: 06 27 346 753

Molnár István
7623 Pécs, Szabadság út 31. Tel.: 06 72 328 797

Nagy András
3525 Miskolc, Csermely u. 38. Tel.: 06 30 228 4585

Nemessányi László
1021 Budapest, Labanc u. 39/b. Tel.: 275 9006

HEGEDŰKÉSZÍTŐ SZAKOSZTÁLY

Benkő Szilárd
9022 Győr, Kisfaludy u. 34. Tel.: 06 96 336 044

Blaszauer Róbert
1172 Budapest, XIX. u. 32. Tel.: 257 9407

Daróczi Péter
6227 Szeged, Gábor Áron u. 4/c.

Draskóczy Gábor
1027 Budapest, Tölgyfa u. 16. Tel.: 06 20 994 3332

Etzler Bernd
2132 Göd, Kálmán u. 17. Tel.: 06 27 330 885

Gollob Balázs
1042 Budapest, Kassai u. 53. Tel.: 370 3343

Göz Gyula
3300 Eger, Breznai u. 45. Tel.: 06 36 320 092

Guminár Ernő
8000 Székesfehérvár, Liszt Ferenc u. 3.
Tel.: 06 22 343 824

Guminár Tamás
1072 Budapest, Klauzál tér 14. Tel.: 352 2912

Hegyesi Béla
2112 Veresegyház, Könyves K. 8. Tel.: 06 28 387 512

Hepke András
1024 Budapest, Fillér u. 17. Tel.: 316 3720

Héjja János
1041 Budapest, Deák F. u. 63. Tel.: 06 30 987 3888

Hild R. Dániel
1195 Budapest, Nagysándor József u. 37.
Tel.: 281 4323

Holló Anikó
1165 Budapest, Perjés u. 22. Tel.: 407 3031

Holló Bence
1061 Budapest, Liszt F. tér 10. Tel.: 351 2670

Kemény Zsombor
1087 Budapest, Luther u. 1/c. Tel.: 314 3526

Kis Zoltán
2013 Pomáz, Fűzfa u. 15. Tel.: 06 26 328 870

Korán Csaba
1145 Budapest, Variházy u. 6. Tel.: 383 4418

Kovács Emil
1031 Budapest, Pákász u. 2. Tel.: 242 3630

Kovács János
1091 Budapest, Üllői út 91/b. Tel.: 215 9006

Kocsis Tibor
6722 Szeged, Moszkvai krt. 32/a.
Tel.: 06 70 315 3927

Kónya Lajos
2800 Tatabánya II., Dózsakert u. 36.
Tel.: 06 34 337 400

Ifj. Kónya Lajos
8000 Székesfehérvár, Fő u. 2. Tel.: 06 20 465 6184

Körösi Ferenc
1056 Budapest, Váci u. 73. Tel.: 318 7305

Lakatos László
1121 Budapest, Zugligeti u. 36. Tel.: 200 4108

Langer Zoltán
1039 Budapest, Kolozsvári u. 4. Tel.: 240 2037

Magyar József
1077 Budapest, Wesselényi u. 21. Tel.: 321 3785

Makai Gergő
2700 Cegléd, Szép u. 3. Tel.: 06 53 320 961

Marosvári László
1044 Budapest, Gárdonyi G. u. 19. Tel.: 233 3425

Mezei János
2120 Dunakeszi, Viola u. 2. Tel.: 06 27 346 753

Molnár István
7623 Pécs, Szabadság út 31. Tel.: 06 72 328 797

Nagy András
3525 Miskolc, Csermely u. 38. Tel.: 06 30 228 4585

Nemessányi László
1021 Budapest, Labanc u. 39/b. Tel.: 275 9006

Pachert András
2100 Gödöllő, Palotakert u. 16. III/2.
Tel.: 06 30 94 85 396

Péteri Károly
3529 Miskolc, Középszer u. 70. 2/1.
Tel.: 06 46 431 017

Ramona Wentworth
1077 Budapest, Rózsa u. 33. Tel.: 342 7694

Rác Barnabás
2100 Gödöllő, Berhlen G. u. 36. Tel.: 06 28 413 833

Rác Pál
1072 Budapest, Erzsébet krt. 32. Tel.: 321 4994

Romanek Tihamér
2481 Velence, Tulipán u. 2. Tel.: 06 22 473 978

Romák György
6725 Szeged, Kossuth Lajos sugárút 8. 3/11.
Tel.: 06 62 314 868

Semmelweis Tibor
1087 Budapest, Luther u. 1/c. Tel.: 314 3526

Sebők Miklós
6725 Szeged, Daru u. 3.

Szabó István
1085 Budapest, József krt. 42. Tel.: 314 2690

ifj. Szabó István
1085 Budapest, József krt. 42. Tel.: 314 2690

Széles Miklós
2600 Vác, Március 15 tér 18. Tel.: 06 27 319 372

Székely Márton
1073 Budapest, Kertész u. 20. II/21. Tel.: 267 4460

Zsibók István
6724 Szeged, Kukovecz Nana u. 11.
Tel.: 06 62 494 969

HISTORIKUS ÉS NÉPI SZAKOSZTÁLY

Alexander Hopkins
1076 Budapest, Verseny u. 10. I/15. Tel.: 351 3547

Balogh Sándor
1034 Budapest, Nagyszombat u. 27. Tel.: 388 6381

Bán György
2030 Érd, Szerelő u. 16. Tel.: 06 23 372 625

Gáts Tibor
1087 Budapest, Szazados út 3-13. XII. ép. 21/a.
Tel.: 314 2517

Istvánfi Balázs
1151 Budapest, Tarpai u. 3. Tel.: 308 1721

Kovács Emil
1031 Budapest, Pakász u. 2. Tel.: 242 3630

Kovács Balázs, Szabó Zsolt
2071 Páty, Móricz Zsigmond u. 19.
Tel.: 06 20 934 4090

Kozák József
1173 Budapest, Tápiószecső u. 25/b. Tel.: 256 6837

Mandel Robert
mandel@mail.datanet.hu Tel.: 06 30 222 8609

Papfálvi Ferenc
1037 Budapest, Toronya u. 20/a. Tel.: 367 3586

Romanek Tihamér
2481 Velence, Tulipán u. 2. Tel.: 06 22 473 978

Szerényi Béla
1039 Budapest, Barátpatak u. 6/b. Tel.: 250 7988

ZONGORAKÉSZÍTŐ SZAKOSZTÁLY

Cseke Gábor, Cseke László
1065 Budapest, Hajós u. 25. Tel.: 302 5144

Cseri Tibor
1171 Budapest, Nemesbük u. 13.
Tel.: 06 20 986 94 04

Halász István
1037 Budapest, Virág Benedek u. 23. Tel.: 387 4766

Harasta Imre
2030 Érd, Nógrádi u. 30. Tel.: 06 23 376 210

Juhász Ferenc
1081 Budapest, Rákóczi út 61. Tel.: 333 1306

Lendvai Tamás
Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem
1061 Budapest, Liszt Ferenc tér 8. Tel.: 462 4628

Müller György, Müller László
1072 Budapest, Rákóczi út 40. Tel.: 322 1132

Prekop Ákos
1116 Budapest, Gyékényes u. 56. Tel.: 248 1080

Sasvári Antal
1073 Budapest, Erzsébet krt. 21. Tel.: 342 6819

Szebeni Endre
1113 Budapest, Elek u. 3/b. Tel.: 385 6009

Szilágyi Zoltán
1067 Budapest, Szondi u. 15.

Szőke Imre
4225 Debrecen, Haladás u. 23. Tel.: 06 20 965 2154

ORGONAÉPÍTŐ SZAKOSZTÁLY

Alberti Miklós
9030 Győr, Bodzás u. 10. Tel.: 06 96 332 322

Aquincum Kft.
1143 Budapest, Hungária krt. 77. Tel.: 252 9377

BKM Orgonaüzem
2120 Dunakeszi, Táltos u. 2. Tel.: 06 27 392 931

Jaky György
9060 Győr, Ady Endre út 41. Tel.: 06 96 320 247

Keve József
1151 Budapest, Vácegres u. 13. Tel.: 409 008

Paulus Frigyes
2040 Budaörs, Naphegy u. 26. Tel.: 06 23 440 997

Pécsi Orgonaépítő Manufaktúra
7630 Pécs, Buzsáki u. 37. Tel.: 06 72 239 603

Solymosi Ferenc
1117 Budapest, Bogdánfy u. 1. Tel.: 365 6900

Szucsák János
2220 Vecsés, Kossuth Lajos u. 18. Tel.: 06 29 351 967

Varga László
2335 Taksony, Széchenyi u. 45/a. Tel.: 06 24 487 973

Vági Gyula
1083 Budapest, Práter u. 65. Tel.: 303 1916

Váradi István
1102 Budapest, Hölgy u. 37. Tel.: 262 3676

Tartalom

3. o. BEVEZETŐ
Szerényi Béla
4. o. AZ ELSŐ TÍZ ESZTENDŐ
Simmelweis Tibor
6. o. HANGSZERÉSZKÉPZÉS MAGYARORSZÁGON
Lendvai Tamás
10. o. A MAGYAR FÚVÓS HANGSZERKÉSZÍTÉS
Andréka Gábor
12. o. FA ÉS RÉZFÚVÓS HANGSZERKÉSZÍTŐK
21. o. HEGEDŰKÉSZÍTŐK
54. o. HEGEDŰKÉSZÍTÉS MAGYARORSZÁGON
Holló Bence
57. o. GITÁRKÉSZÍTŐK
58. o. HISTORIKUS ÉS NÉPI HANGSZEREINK A XXI. SZÁZADBAN
Szerényi Béla
60. o. HISTORIKUS ÉS NÉPI HANGSZERKÉSZÍTŐK
70. o. ORGONAÉPÍTÉSZETÜNK TÖRTÉNETÉRŐL
Solymosi Ferenc
80. o. ORGONAÉPÍTŐK
90. o. ZONGORAKÉSZÍTÉS MAGYARORSZÁGON
Müller György
92. o. ZONGORAKÉSZÍTŐK
102. o. A MAGYAR HANGSZERÉSZ SZÖVETSÉG TAGJAI

Könyvtér:
FUTÓ Tamás

Tördelés:
KAPPÉTER Ákos

Fordító:
TAKACH Gusztáv

Nyomda:
TÍMP

MAGYAR HANGSZERÉSZ SZÖVETSÉG